

MÄNTTÄ-VILPPULA | TAIDEKAUPUNKI

**TILINPÄÄTÖS
2024**

Kaupunginhallitus 31.3.2025

Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto

Sisällysluettelo

Tilinpäätössäädökset.....	3
TOIMINTAKERTOMUS	4
Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	4
Kaupunginjohtajan katsaus	4
Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
Yleinen taloudellinen kehitys.....	8
Oman alueen taloudellinen kehitys ja lähtökohdat	8
.....	11
Olellaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa.....	11
Henkilöstö.....	13
Ympäristö	14
Muut ei-taloudelliset asiat.....	15
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	16
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	16
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	19
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	21
Tilikauden tuloksen muodostuminen	21
Rahoitusasema ja sen muutokset	25
Kokonaistulot- ja menot	29
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	30
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	30
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	31
Konsernitase ja sen tunnusluvut	32
Yhdistelmä konserniin sisältyvistä yhteisöistä	34
Konsernin toiminta ja talous	35
Tilikauden tuloksen käsittely	49
Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	49
Toteutusvertailu ja tavoitteiden toteutuminen	52
Käyttötalouden toteutuminen	52
Tarkastuslautakunta	52
Keskusvaalilautakunta	53
Konsernipalvelut.....	54
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	60
Sivistyspalvelut.....	62
Sivistyspalveluiden riskien arviointi.....	69
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	70

Kaupunkikehityslautakunta	77
Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	93
Investointiosan toteutuminen	94
Rahoitusosan toteutuminen	97
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	98
Tuloslaskelma.....	98
Rahoituslaskelma	99
Tase	100
Konsernilaskelmat.....	102
Konsernin tuloslaskelma	102
Konsernin rahoituslaskelma.....	103
Konsernitase.....	104
LIITETIEDOT	105
Luettelo kirjanpidon kirjoista ja tositelajeista.....	118
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	120
Vuoden 2024 tilinpäätöksen allekirjoitukset.....	120
Vuoden 2024 tilintarkastusmerkintä	121

Tilinpäätössäädökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä. Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kuntalain 113 §:n mukaan kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi ja valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi.

Tilinpäätösasiakirjat

Tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana (KuntaL 114 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa on esitettävä mm. selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on annettava myös tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilinpäätökseen kuuluu myös tilintarkastajan tarkastuskertomus ja tarkastuslautakunnan arviointikertomus. Nämä esitetään erillisinä asiakirjoina. Tilinpäätöksen yhteydessä laaditaan henkilöstötilinpäätös, mikä esitetään osana toimintakertomusta.

Vuoden 2024 tilinpäätösasiakirjan rakenne

Vuoden 2024 tilinpäätösasiakirja on sisällöltään talousarviota 2024 vastaava. Asiakirjaa on täydennetty tilivuoden aikana tapahtuneilla muutoksilla sekä vastaaman vuoden 2024 suosituksia mm. tuloslaskelman esittämisen muodosta. Tilinpäätöksessä esitetään toiminnalliset tavoitteet sitovina tulosalueittain. Lautakunnat olivat sitovia tavoitteissaan ja määrärahoissaan valtuustoon nähden. Määrälliset tavoitteet on talousarviossa esitetty sitovina ulkoisten määrärahojen osalta. Tilinpäätöksessä tulosalueiden toteutumat esitetään lisäksi sisältäen sisäiset ja laskennalliset erät osoittamaan tulosalueen todellisen rahoituksen tarpeen.

TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin tilinpäätöstä on valmisteltu tilanteessa, jossa neljän vuoden mittainen valtuustokausi on päättymässä. Yhtenä keskeisenä kautta kuvaavana asiana voisi todeta, että se on ollut muutoksien ja uusiutumisen aikaa. Valtuusto päätti tehdä muutoksia organisaatorakenteeseen ja lautakuntien määrään. Talouden tasapainotusohjelman hyväksyttiin, uudistimme strategian ja hyväksyimme aivan uuden ohjelman elinvoimalle. Osana talouden tasapainotustyötä toteutettiin sivistystoimissa palveluverkkoselvityksiä. Valtuustokaudella toteutui myös TE2024-uudistus ja sosiaali- ja terveyspalvelujen siirto hyvinvointialueelle. Valtuustokaudella muutoksia oli myös viranhaltijajohdossa.

Valtuustokausi on ollut vaiherikas isoine muutoksineen niin pitkään valtuustotyöhön osallistuneille ja uusille valtuutetuille sekä viranhaltijoille. Noin neljä vuotta sitten hyppäsimme Mänttä-Vilppulan valtuustokauden muutosten vuoristorataan ja aloimme yhdessä rakentamaan ja luomaan uutta kuntaa. Soteuudistus loi raamit uuden rakentamiselle ja tässä muutostahdissa kuntien selviytymistä mitattiin kyvyllä uudistua muuttuvassa tilanteessa. Osittain olemme myös selvittelleet vanhoja asioita. Moni päätös edelliseltä valtuustokaudelta jäi avoimeksi ja niiden läpikäyminen on ollut valtuuston asialistoilla toistuvasti. Nyt mielessä onkin kysymys, mitä perintöä jätämme tulevalle uudelle valtuustolle? Onko heillä tunne, että kauden 2021 - 2025 valtuuston asiat ovat edenneet ja niiden pohjalta uusi valtuusto voi jatkaa uuden rakentamista ja kaupungin kehittämistä.

Kaupungin talous oli valtuustokauden 2021 alussa haasteellisessa tilanteessa. Alijäämän kattamisvelvoite ja heikko kassan riittävyys kannusti tekemään toimivan tasapainotusohjelman. Nyt tilinpäätöksen tulos on 2,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja luo hyvän puskurin seuraaville vuosille. Tätä puskuria tarvitaan, koska ensi vuonna kohtaamme jälleen muutoksia soteyhtiöiden yhtiöittämisen myötä. Elämme siis jatkuvassa muutoksen virrassa ja tämä haastaa niin päätöksenteon kuin koko kuntaorganisaation uudistumaan sekä sopeutumaan uuteen tilanteeseen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi elinvoimaohjelman keväällä 2024. Ohjelma toteutettiin osana USO7 verkostotyötä yhdessä FCG:n kanssa. Elinvoimaohjelma on osa kaupunginvaltuuston hyväksymää kaupunkistrategiaa. Elinvoima tarkoittaa työtä ja toimeentuloa, viihtyisää asumista ja sujuvaa arkea, aktiivista yhteisöllisyyttä, elämyksellisyyttä sekä hyvää kunnan ja palvelujen saavutettavuutta. Elinvoima on paikkakunnan kykyä menestyä nyt ja tulevaisuudessa. Elinvoimaohjelma täsmentää kuntastrategian linjauksia ja toimii apuna kunnan päätöksenteossa ja strategian toteuttamisessa eri toimialoilla.

Paljon olemme päätyvällä valtuustokaudella tehneet. Valtuuston tekemät päätökset ovat olleet osa kehittämiskokonaisuutta, jolla Mänttä-Vilppula on siirretty osaksi nykyaikaista kuntakenttää. Olemme olleet rohkeita, olemme olleet luovia ja ennen kaikkea olemme tehneet nämä yhdessä. Lämpimät kiitokset henkilökunnalle, luottamushenkilöille ja kaikille sidosryhmille.

Anne Heusala
kaupunginjohtaja

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamushenkilöorganisaatio

Kaupunginvaltuusto

Valtuusto käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa ja vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta, kuntalain §14 mukaisesti, luoden puitteet ja perusteet kuntastrategian toteuttamiselle. Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuustossa on 31 jäsentä valtuustokaudella 2021-2025.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden 2024 aikana 7 kertaa ja käsitteli 99 pykälää. Merkittävimpiä päättyneen tilivuoden aikana käsittelyssä olleita asioita valtuustossa olivat mm. kouluverkko selvitys, Mäntän kuvataideviikkojen vuosittaisavustukset 2025-2028, Mäntän Musiikkijuhlien vuosittaisavustukset 2025-2028, Mäntän tehtaan osayleiskaava, maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamista koskevan sopimuksen hyväksyminen ja elinvoimaohjelman hyväksyminen Kaupunginvaltuustossa on myös tehty paljon aloitteita viime vuonna aktiivisten valtuutettujen toimesta.

Valtuuston puheenjohtajina valtuustokaudelle 2021-2025 toimivat:

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Arto Pirttilahti

I varapuheenjohtaja Jussi Jatkola

II varapuheenjohtaja Marko Kuronen

Kaupunginvaltuustosta erosi vuoden 2024 aikana Tomi Voronin ja hänen tilalleen valtuustoon nousi Jaana Kallioniemi.

Valtuustoryhmää vaihtoi vuoden 2024 aikana Jani Frisk eroten perussuomalaisten valtuustoryhmästä ja liittyen SDP:n valtuustoryhmään.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallituksen jäsenmäärä on 9. Kaupunginhallitus kokoontui vuonna 2024 yhteensä 14 kertaa ja käsitteli 331 asiaa kokouksissaan.

Kaupunginhallituksen varsinaisina jäseninä toimivat:

Marika Ala-Herttuala (sdp) pj.

Arto Lampinen (kesk) 1. varapj.

Teemu Happonen (ps) 2. varapj.

Mira Anttila (kok) jäsen

Arto Lehtinen (sdp) jäsen

Janne Peltola (kesk) jäsen

Anna-Kaisa Pietiläinen (kesk)

Sari Päivärinta (ps) jäsen

Auli Välimäki (sdp) jäsen

Kaupunginhallituksen esittelijänä on vuoden 2024 aikana toiminut kaupunginjohtaja Anne Heusala.

Puolue- ja valtuustoryhmäjakauma 31.12.2024

	31.12.2024	31.12.2024
	Valtuusto	Hallitus
SDP	10	3
Kesk.	6	3
Kok.	4	1
Vihr.	2	
PS	4	1
Vas.	2	
KD	1	
Ryhmä Suunta	2	1

*Ryhmä Suunta on perustettu vuonna 2022, jäsenet eronneet Keskustan ja Perussuomalaisten valtuustoryhmistä.

Lautakunnat

Mänttä-Vilppulan kaupungissa toimii vuoden 2024 aikana kaksi palvelulautakuntaa; sivistys- ja kulttuurilautakunta ja kaupunkikehityslautakunta. Lautakuntien tehtävänä on ohjata ja kehittää alaistensa palvelualojen toimintaa. Lisäksi kaupungissa toimii lakisääteiset lautakunnat: tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta.

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouuskatsaus perustuu Kuntaliiton analyysiin kuntien tilinpäätösennusteista ja markkinaennusteisiin.

Kuntien tilinpäätökset olivat vahvempia kuin mitä vuosi sitten talousarvioiden perusteella ennakoitiin. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa. Toimintakate eli kunnan nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia ja peräti 130 kunnassa ne pienentyivät vuoteen 2023 verrattuna.

Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi väli vuosien jälkeen kasvuun.

Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tulos oli ennusteessa positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Tulosta kuitenkin paransivat muutamat isot kertaluoteiset myynnit.

Heikoimman tuloksen kuntajoukkoon sijoittuu useita isoja ja keskisuuria kaupunkeja. Euromääräisesti heikoimmat tulokset tehtiin Vantaalla, Haminassa ja Lahdessa. Asukaskohtaisissa tarkasteluissa heikoimpaan ääripäähän nousee sen sijaan pienempiä kuntia.

Mittavat investointipaineet sekä kustannuskehityksen hallinta haastavat tulevinakin vuosina kuntatalouden näkymiä. Rakenteellisesta alijäämästä on vaikea päästä eroon ja kuntien talous on entistä riippuvaisempi myös yleisestä talous-, työllisyys- ja verotulokehityksestä. Myös kuntakonsernien talouden merkitys korostuu entisestään, ne kunnat joilla on vahva kuntakonserni tulevat pärjäämään.

Oman alueen taloudellinen kehitys ja lähtökohdat

Mänttä-Vilppulan seutukaupunki kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan ja Pohjoiseen-Pirkanmaahan. Kaupungin virallinen pinta-ala on 657,09 km², josta 534,85 km² on maata ja asumistiheys on 18,1 as/km². Alla olevassa taulukossa on esitetty tilastokeskuksen tietojen mukaisesti Mänttä-Vilppulan avainluvut verraten niitä seutukuntaan ja maakuntaan.

Avainluku, (tiedot vuodelta)	Mänttä-Vilppula	Ylä-Pirkanmaan seutukunta	Pirkanmaan maakunta
Väkiluku, 2024	9 278	21 171	545 503
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	10,76	10,87	14,21
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	51,08	50,49	63,37
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %, 2024	38,17	38,64	22,41
Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä, %, 2023	3,20	2,80	4,40

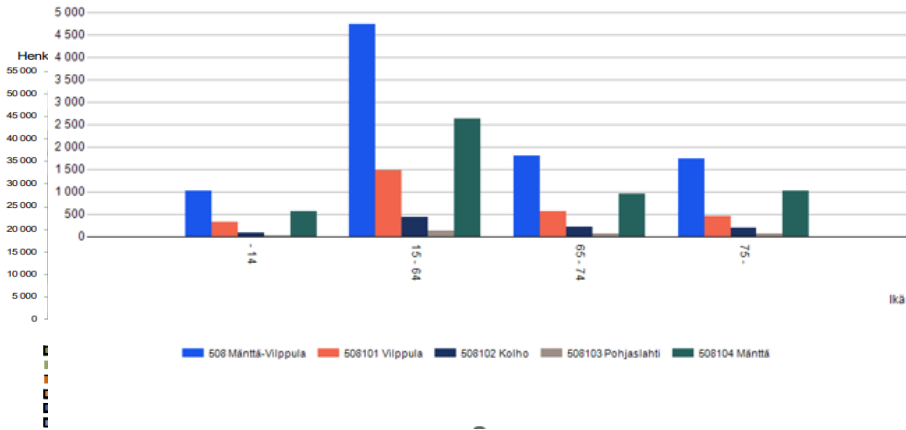
Syntyneet, 2024	31	68	4 412
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä, 2024	-20,00	-82,00	3 565,00
Perheiden lukumäärä, 2023	2 526	5 845	140 841
Taajama-aste, %, 2023	83,20	64,60	89,10
Asuntokuntien lukumäärä, 2024	5 085	11 276	282 748
Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2023	67,00	73,70	45,60
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %, 2022	24,60	23,00	37,10
Vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2022	70,70	69,80	77,30
Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä, %, 2022	21,10	21,70	34,50
Alueella asuvan työllisen työvoiman määrä, 2023	3 250	7 565	237 011
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %, 2022	76,20	71,70	60,10
Työttömien osuus työvoimasta, %, 2023	11,40	10,87	10,69
Eläkeläisten osuus väestöstä, %, 2023	41,43	41,41	24,69
Taloudellinen huoltosuhde, 2023	185,26	182,60	127,55
Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä, 2022	3 604	7 926	229 761
Työpaikkaomavaraisuus, 2022	107,70	101,30	97,00
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %, 2022	3,10	7,60	1,70
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %, 2022	37,30	34,30	22,50
Palvelujen työpaikkojen osuus, %, 2022	58,30	56,70	74,50

Väestö

Mänttä-Vilppulan kaupungin väkiluku oli vuoden 2024 lopussa Tilastokeskuksen ennakoarvion mukaan 9 278 henkilöä. Tilastokeskuksen mukaan kaupungin väkiluku kasvoi viime vuoden aikana 7 hengellä. Edellisenä vuonna väkiluvun muutos oli -0,96 prosenttia. Vuonna 2024 väestön ennakkotilaston mukaan Mänttä-Vilppulassa syntyi 31 vauvaa, nukkui pois 169 henkilöä ja nettomuutto oli +145 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli -20 henkilöä, kun se edellisenä vuonna oli -55 henkilöä. Väkiluvun vähentyminen on hidastunut, mutta edelleen luontaisen väestömuutoksen suhde on merkittävän negatiivinen.

Väestömuutoksen keskeinen tekijä on ikäihmisten suhteellinen osuuden kasvaminen ja väestömäärän lasku 0-14 vuotiaiden ikäryhmässä.

Tilastokeskuksen mukaan suurin väestöryhmä Mänttä-Vilppulassa on 15–64-vuotiaat, mutta yli 75-vuotiaiden osuus on jatkanut kasvuaan. Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Mänttä-Vilppulan väestöllinen huoltosuhde vuonna 2024 on 97,1. Pirkanmaan väestöllinen huoltosuhde-ennuste

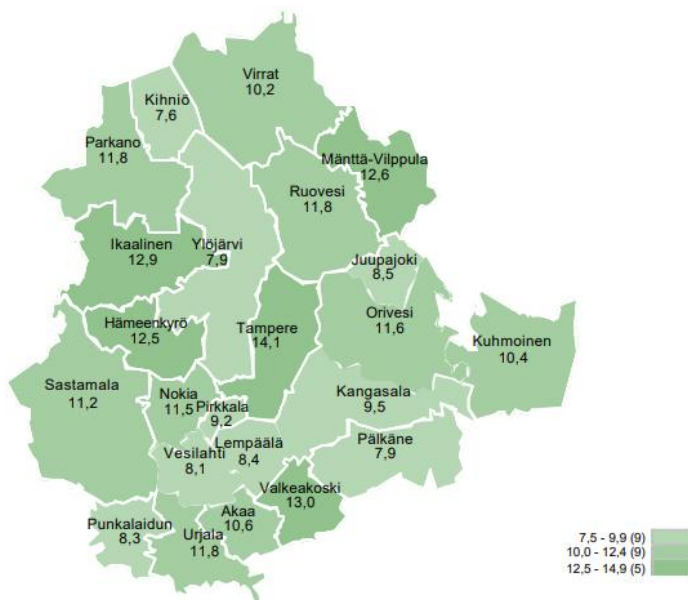
vastaavasti on 57,9 ja Ylä-Pirkanmaan 98,8. Manner-Suomen väestöllinen huoltosuhde samalta ajanjaksolta oli 61,5. Mänttä-Vilppulan väestön kehitys peilaantuu vahvasti koko Ylä-Pirkanmaan väestönkehitykseen. Pirkanmaan väestökehitys kokonaisuutena taas eroaa Tampereen ja kehyskuntien vetovoiman myötä.

Työllisyys

Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2024 joulukuussa 31 463 henkilöä. Lomautettujen määrä oli 3 581 henkilöä, laskua oli vuositasolla 465 henkilöä, eli 11,5 %. Koko maan osalta luvut olivat seuraavat; työttömien työnhakijoiden määrä 321 654 henkilöä, joista lomautettujen osuus 35 018 henkilöä. Työttömien ja lomautettujen määrä nousi koko maassa vuositasolla 24 006 henkilöllä, eli 8,1 prosenttia. Pirkanmaan työttömyysaste oli Pohjanmaan 7,9

%, Etelä-Pohjanmaan 8,9 %,Lapin 10,2 %, Varsinais-Suomen 11,5 %, Satakunnan 11,6 %, Uudenmaan 11,7 % jälkeen seitsemännellä sijalla ollen 12,1 %.Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 12 %.Pirkanmaan laajatyöttömyys on 15,9 %.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta kunnittain

- Työnhakijoiden kokonaismäärä kasvoi 3 285 henkilöllä vuositasolla
- Työttömiä työnhakijoita oli 3 090 henkilöä enemmän kuin vuotta aikaisemmin
- Aktivointiasteeseen laskettavissa palveluissa oli 2134 asiakasta vähemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana, kaikkiaan 9 703 henkilöä

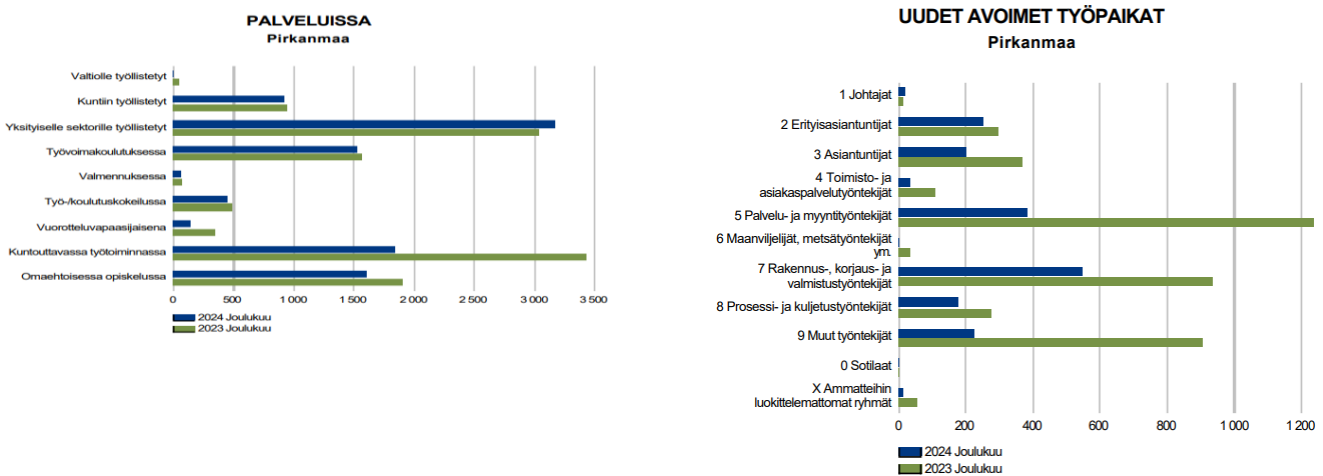
- Uusia avoimia työpaikkoja oli 1846 kpl, alenemaa vuositasolla 2 371 kpl eli 56 %

Mänttä-Vilppulan työttömyysaste oli 12,6%. Työttömien määrä kasvoi vuoden takaisesta 22 henkilöllä. Työllisen työvoiman määrä Mänttä-Vilppulassa oli 3686 henkilöä, kun se vuosi sitten oli 3737 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi 150 henkilöön, nousua vuoden takaisesta oli 50 henkilöä.

Joulukuussa 2024 oli Pirkanmaalla 2 371 kpl vähemmän uusia avoimia työpaikkoja kuin vuoden 2023 joulukuussa. Avoimia työpaikkoja oli 1 846 kpl. Eniten uusia avoimia työpaikkoja oli tarjolla palvelu- ja myyntityössä (384 kpl), rakennus-, korjaus- ja valmistustyössä (547 kpl), ryhmässä muut työntekijät (224 kpl), prosessi- ja kuljetustyössä (176 kpl), erityisasiantuntijatyössä (251 kpl) ja asiantuntijatyössä (202 kpl).

Kaikissa pääammattiryhmissä uusien avoimien työpaikkojen määrä pieneni vuositasolla vertailtaessa. Eniten alenemaa oli palvelu- ja myyntityössä 854 kpl, rakennus-, korjaus- ja valmistustyössä 390 kpl sekä ryhmässä muut työntekijät 681 kpl. Suurimmat suhteelliset muutokset olivat asiantuntijatyössä, palvelu- ja myyntityössä, toimisto- ja asiakaspalvelutyössä, rakennus-, korjaus- ja valmistustyössä sekä ryhmässä muut työntekijät. Kaikissa muutos alenemaa yli 40 %. Huomioitavaa on, että kaikki uudet avoimet työpaikat työmarkkinoilla ei näy Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastoissa

Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa

Talousarvio vuodelle 2024 oli alun perin ylijäämäinen 0,376 miljoonaa euroa. Lopullisessa muutostalousarviossa talousarvioksi päivitettiin 1,8 euroa paremmin toteutuneiden veroennusteiden ja käyttötalouden muutosten vuoksi. Lopulliseen tuloksen vaikuttivat myös poistojen määrän muutos investointitason jäädessä matalammaksi sekä arvonalentumiskirjaukset.

Lisätalousarvion muutos vuoden aikana oli yhteensä 1 461 743 euroa.

Kaupunginhallituksen muutostalousarvioon lisättiin toimintatuottoja 55 000 euroa ja kuluja 36 000 euroa sisäisten tukipalveluiden alle. Sivistos- ja kulttuurilautakunnalle kirjattiin toimintatuloja 12 000 euroa ja 134 700 euroa toimintakuluja. Verotuloihin arvioitiin 1 500 000 euron lisäys ja valtionosuuksiin kirjattiin 65 443 euron oikaisu päätöksiä vm:n vastaamaan.

Käyttötalouden osalta palvelualueitasolla talousarvio ei kokonaisuutena ylittynyt millään lautakunnalla toimintakatteen osalta. Kaupunkikehityslautakunnan toteutumaan kohdistuvien -1.731.842,43 euron arvonalentumiskirjausten vuoksi lautakunnan kokonaistulot ylittyisivät 1.124.155,35 eurolla. Kaupunkikehityslautakunta on toimintakatetasolla säästänyt -591.007,54 euroa ja myös suunnitelman mukaiset poistot toteutuivat -16.679,54 euroa pienempänä. Arvonalentumiskirjaukset muodostuvat taseesta tilinpäätöstarkastusten yhteydessä tehdyistä hyödykkeiden arvonalennuksista, joiden on katsottu päättyneen nykyisin voimassa olevien poistoaikarajausten, palvelutuotannon päättymisen tai päällekkäisen vastaavan hyödykkeen vuoksi. Erät ovat eriä mitkä ovat nousseet esille aiempien tilintarkastusten yhteydessä. Tulosaluetasolla negatiivisia ylityksiä tuli kaupunkikehityslautakunnan alla tilapalveluilla 450.695,51 eurolla johtuen

edellä mainituista arvonalentumisista sekä infra- ja ympäristöpalveluilla 860.174,14 eurolla, johtuen 735.116,72 arvonalentumisista ja 125.107,31 euroa toimintakatteen alaisista eristä. Keskusvaalilautakunnan toteutuma poikkesi talousarviosta eniten eron ollessa 42,68 prosenttia. Erotus oli positiivinen.

Tuloslaskelmaosan sitovien erien osalta valtionosuudet alittivat talousarvion johtuen erityisesti opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien alittumisesta ja valtionosuuteen vuoden mittaan tulleista korjauksista. Verotulot toteutuivat -1.187.799,40 euroa parempina huomioituna muutostalousarviossa tehty ennusteenkorjaus.

Investointien kokonaismääräraha muutostalousarvio huomioiden oli -2.430.000 euroa. Investointimenojen toteutuma on -1.586.114,14 euroa ja kokonaisuutena investointien toteutuma on -1.158.525,26 euroa johtuen vuoden 2023 hangaari-investointiin tulleesta 410 470 euron rahoitusosuudesta, mikä tuli vasta vuoden 2024 puolella. Keskenäisiin investointeihin jäi 141 459,46 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstökustannukset vuonna 2024 olivat -15 937659,79 euroa. Henkilöstön kokonaismäärä jatkanut laskua. Henkilötyövuosissa vähennystä edelliseen vuoteen nähden oli 33,4 henkilötyövuotta.

Palvelussuhde	Naiset	Miehet	Yhteensä
Toistaiseksi	196	59	255
joista kokoaikaisia	168	57	225
joista osa-aikaisia	28	2	30
Määräaikaiset	78	25	103
joista kokoaikaisia	63	20	83
joista osa-aikaisia	15	5	20
Määräaikaisten työsuhteiden muodot			
sijaisia	12	0	12
muita määräaikaisia	66	24	90
työllistettyjä	0	1	1
oppisopimussuhteisia	0	0	0
Yhteensä vakituisia ja määräaikaisia	274	84	358
Autere opiston sivuvirat	30	15	45
Henkilöstön määrä ilman Autere opiston sivuvirkoja	244	69	313

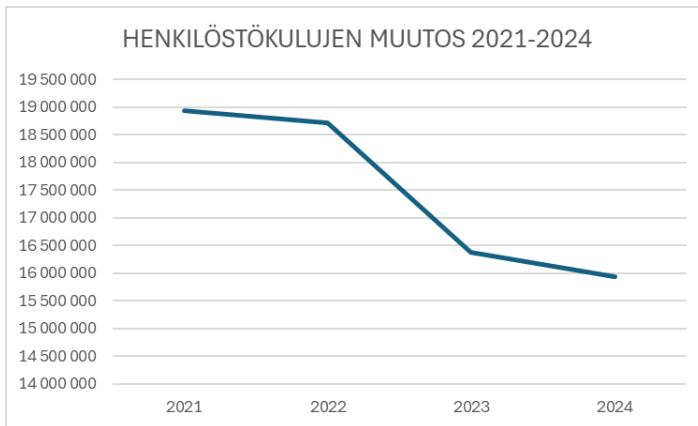
Eniten henkilöstömäärä on suhteessa vähentynyt kaupunkikehityslautakunnalla, jossa vähennys henkilötyövuosissa oli 14,7%:ia. Kaupunkikehityslautakunnan talouden tasapainotusohjelmaan määritellyt henkilöstöön kohdistuneet vähennykset painottuivat suurelta osin vuodelle 2024.

Kulttuuripalveluissa henkilötyövuosimäärä puolestaan kasvoi. Kasvu johtuu pitkälti määräaikaisista työntekijöistä ja sijaisista. Kaupunki laatii erillisen henkilöstöraportin, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

Oheisessa taulukossa on kuvattu henkilötyövuosien kehitystä neljän vuoden aikana. Henkilötyövuodet ovat laskennalliset, koko vuoden keskiarvoon kohdistuen.

Palveluala	2021	2022	2023	2024
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	30,1	33,4		
Konsernipalvelut	20,4	18,5	31,4	27,0
joista työllisyyspalvelut			10,4	8,56
Sivistystyöpalvelut	194,6	200,4	222,6	219,9
joista kulttuuripalvelut			14,5	17,8
Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut	47,5	41,7		
joista työllisyyspalvelut	20,3	18,4		
Tekninen/kaupunkikehityspalvelut	79,3	74,1	75,5	64,4
Yhteensä (HTV 2)	371,9	368,1	344,0	310,6

Henkilöstökulut ovat laskeneet neljän vuoden tarkastelujaksolla noin 3 miljoonaa euroa.

Ympäristö

Mänttä-Vilppulan kaupungissa ympäristöasioista vastaa ympäristölautakunta. Mänttä-Vilppulalla on yhteinen ympäristölautakunta, Keurusselän ympäristölautakunta, Keuruun kaupungin kanssa.

Kaupunki liittyi energiatehokkuussopimukseen keväällä 2018 (KETS-sopimus) ja on käynnistänyt organisoidun energiatehokkuustyön sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Energiatehokkuussopimustoiminta jakautuu toimintakausiin, joista nykyinen sijoittuu vuosille 2017 - 2025. Energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä osa Suomen energia- ja ilmastostrategiaa ja ensisijainen keino täyttää Suomelle asetetut kansainväliset energiatehokkuusvelvoitteet. Vastuullinen ja tehokas energiankäyttö vähentää kustannusten lisäksi ilmastonmuutosta aiheuttavia hiilidioksidipäästöjä. Energiatehokkuussopimukseen liittyminen mahdollistaa korotettujen investointitukien hakemisen, joita saatiin menneenä vuonna.

KETS-sopimuksen mukainen säästötavoite noin 1800 MWh on jo saavutettu. Toimenpiteitä (hankinnat, käyttötekniset, ohjeistukset) jatketaan. Toimenpiteillä saadaan jatkuvaa säästöä käyttötalouskuluihin sekä hiilijalanjäljen pienentymistä. Menneen vuoden suurin toimenpide oli Savosenmäen koulun lämmöntalteenoton valmistuminen. Sen lisäksi on vaihdettu mm. yläkoulun/lukion luokkatiloihin LEDejä, ulkovalaistuksia on päivitetty pulkkamäen valojen ohjauksen ja valaisimien osalta sekä Kolhon kuntoradan valaistuksen osalta.

Sähkön kulutukseen vaikuttaneita tekijöitä ovat olleet mm. katuvalojen suunnitelmallisempi käyttö, energiatehokkaat investoinnit ja ulkovalaistuksen energiaa säästävä suunnittelu (liiketunnistimet) sekä kiinteistöjen taloautomaatiikkaa valaistuksen säätelyn osalta. Myös lämpötiloja on laskettu kiinteistöissä suunnitelmien mukaisesti.

Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan Ely -keskus ovat laatineet Hiilineutraali Pirkanmaa 2030 –tiekartan, joka kokoaa strategisen kuvan maakunnan päästövähennysteemoista ja toimenpiteistä. Työn tekemisessä on kuultu kuntia, maakunnassa toimivia organisaatioita ja eri alojen asiantuntijoita. Myös Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut (khal 26.10.2020) lausunnon tiekartasta. Mänttä-Vilppula ei kuulu Pirkanmaan HINKU-kuntiin (hiilineutraaleihin kuntiin).

Muut ei-taloudelliset asiat

Suomen lakien nojalla Mänttä-Vilppulan kaupungin toiminta on ihmisoikeuksia kunnioittavaa. Avoin toiminta- ja päätöksentekokulttuuri varmistavat ihmisoikeuksia loukkaamattoman toiminnan. Ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa säätelee muun muassa Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma. Mänttä-Vilppulan kaupungissa ei ole tunnistettua korruptiota. Korruption ehkäisemiseksi kaupunki valmisteli käyttöön otettavaksi whistleblowing -kanavan. Kanava tuli käyttöön maaliskuussa 2023 ja kanavaan ei ole tullut yhtään ilmoitusta kahden vuoden aikana.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi:

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laitton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojelu ja salailu
- välinpitämätön johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Kuntaliitto on ohjeessaan "Korruptio ja eettisyys kunnassa" antanut ohjeita ja määritelmiä korruptiosta ja epäeettisestä toiminnasta kunnissa. Korruption erityisiä riskikohteita kunnissa ovat julkiset hankinnat, maankäyttö ja rakentaminen sekä poliittinen toimintaympäristö yleisesti.

Eettisyyttä voidaan edistää ja korruptiota ehkäistä esimerkiksi:

- Johdon omalla käytöksellään antama esimerkki ja johtamisosaamisen lisääminen
- Henkilöstön ja luottamushenkilöiden kouluttaminen
- Sisäinen tarkastuksen kautta
- Eettisistä periaatteista keskusteleminen
- Arvojen määrittelyllä ja niistä tiedottamisella
- Eettisten ohjeiden laatimisella
- Etiikasta vastaavan henkilön nimeäminen organisaatiossa.

Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti Mänttä-Vilppulassa torjutaan korruptiota ja lahjontaa avoimella ja läpinäkyvällä päätöksentekomenettelyllä. Päätäviä viranomaisia on rajallinen määrä ja päätöksentekoa on mahdollista valvoa yksityiskohtaisellakin tasolla. Riskinä on, että pieni joukko päätöksentekijöitä on mukana tekemässä päätöksiä eri intressiryhmissä. Esteellisyyksien ja sidonnaisuuksien merkitys ja huomiointi ovat siksi tärkeässä roolissa päätöksenteossa.

Mänttä-Vilppulan kaupungissa ei ole erikseen laadittu eettisiä ohjeita tai nimetty etiikasta vastaavaa henkilöä. Ajantasaisen hankintaohjeistus, hankintaosaamiseen panostaminen ja asiantuntijoiden kuten Sansian hyödyntäminen hankinnoissa osaltaan kuitenkin tukevat toiminnan laillisuutta ja eettisyyttä. Myös sisäinen valvonta osana vakiintunutta hallinnon käytäntöä toimii ennaltaehkäisevänä ja eettistä toimintaa tukevana tekijänä. Sisäisen valvonnan kehittämiseen panostetaan lähivuosina, periaatteet ja ohjeet vaativat läpikäyntiä ja päivitystä, vaikka käytännöntasolla toimenpiteisiin on jo siirrettykin.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Mänttä-Vilppulan kaupungin talouden tasapainoa on haettu useamman vuoden ajan, oikeastaan koko kuntaliitoksen ajan. Tulot eivät ole riittäneet kattamaan menoja ja raskas palveluverkosto ja ikääntyvä kiinteistökanta ovat aiheuttaneet kustannusten nousupaineita entisestään. Tilinpäätöksen valmistumisen myötä Mänttä-Vilppulalla on taseessaan 3,1 miljoonaa euroa ylijäämää. Suunnitelma vuodet luovat kuitenkin uhkakuvia tasapainoisen talouden ylle. Työllisyyspalvelu-uudistuksen lopulliset kustannusvaikutukset alkavat hahmottua vasta vuoden 2025 lopulla ja samaan aikaan käsillä oleva valtionosuusrakennemuutos tuo muutoksia kuntien tulopohjaan. Suurin epävarmuustekijä tällä hetkellä on sotemuutoslain päättyminen ja kiinteistöjen yhtiöittämisvelvoitteesta syntyvä muutos kaupungin taseeseen ja tulokertymään. Hyvinvointialueet maanlaajuisesti supistavat palveluverkkoaan ja karsivat kiinteistöjen kustannuksista jolloin vanhat sotekiinteistöt jäävät kuntien vastuulle. Näin on myös Mänttä-Vilppulassa.

Kaupungilla ei ole enää käytettävissään taseomaisuutta, jota se voisi realisoida talouden tasapainottamiseksi ja muutkin kertaluontoiset toimenpiteet on käytännössä jo toteutettu. Lomautuksiin ei ole haluttu eikä haluta turvautua, joten pysyvää talouden tasapainoa haetaan kustannusrakenteista, palveluverkosta ja sopeuttamalla tulot ja menot vastaamaan toisiaan.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 29.8.2022 §50 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2022–2026. Lakisääteinen tasapainottamisaika on vuodet 2023–2026. Tasapainotusohjelman tavoitteena on paitsi alijäämien kattaminen myös terve maksukyky pohja. Tasapainotusohjelma kohdistui kaupungin toimenpiteisiin, tasapainoa vaatii kuitenkin myös koko konserni, minkä vuoksi toteutettiin konsernirakenneselvitys, jonka tavoitteena oli tarkastella konsernirakenteen kustannuksia ja tehokkuutta. Konsernirakenneselvitys ei pureutunut syvällisesti yksittäisen yhtiön kulurakenteisiin vai antoi kuvaa koko konsernista yltäosaisesti, sen toimintaedellytyksistä sekä suositeltavista toimenpiteistä yhtiörakenteita koskien.

Taloudellinen tasapaino on ohjannut kaupungin toimintaa viimeisten vuosien ajan, ja joistakin kustannuksissa on jouduttu tinkimään, mutta tulevaisuuden tähtäimenä on strategian mukaisesti taloudellisesti vakaa ja palveluverkoltaan ja -kustannuksiltaan kestävä seutukaupunki.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toiminnalliset riskit

Hallinnon riskeinä nähdään esimerkiksi kilpailuttamisessa ja hankinnoissa helposti syntyvät riskit. Keskitetyllä ohjauksella ja neuvonnalla pyritään estämään riskien toteutuminen. Tärkeää on huomioida esteellisyys päätöksenteossa hankintojen ja kilpailutusten osalta. Hankintoihin liittyvät riskit ovat uhkasakon nojalla tulevat kilpailuttamisvelvollisuudet sekä erilaiset sopimussanktiot. Riskin minimoimiseksi koulutukseen täytyy hankintojen osalta panostaa jatkuvalla periaatteella ja hankintaohjeen päivittäminen on ajankohtainen myös hankintalainmuutosten myötä.

Henkilöstöriskeinä voidaan tunnistaa henkilöstöresurssin oikeanlainen kohdentaminen ja osittain ohuen organisaation haavoittuvuus. Henkilöstöresurssin ollessa tiukka, ovat poikkeustilanteiden haavoittuvuudet suurempia. Taloudellisten haasteitten takia, henkilöstömäärää on supistettu tukitehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä eri säästöohjelmien myötä, esimerkiksi sivistystoimen osalta on säästöohjelmassa 2020 päätetty, että kaikki hallinnollinen ja tulosvastuu toiminnasta on sivistysjohtajalla. Henkilöstön vaihtuvuus ja resurssiniukkuus aiheuttavat aina poikkeustilanteissa haasteita operatiivisen toiminnan järjestämiseen. Vaihtuvuus heikentää kaupungin pitkäjänteistä kehittämistyötä ja avaintehtävissä aiheuttaa merkittävän riskin toimintojen jatkuvuuden kannalta

sekä pahimmillaan ns. aivovuodon. Myös perehdyttäminen voi jäädä puutteelliseksi henkilöstövajauksen vuoksi, mikä puolestaan voi aiheuttaa työtapaturman vaaran tai työssä suoriutumisen ongelmia. Henkilöstöhaasteisiin on varauduttu luomalla varahenkilöjärjestelmää ja huolehtimalla henkilöstön koulutuksesta. Myös perehdyttämisdokumentaatio on päivitetty.

Muina toiminnallisina riskeinä voidaan tunnistaa keskeisiksi riskeiksi kaupungin toiminnan jatkuvuuden kannalta mm. tietoturvaan ja kyberhyökkäyksiin kohdistuvat riskit. Palvelutasolla riskejä ICT:n osalta ei ole realisoitunut. ICT-palveluiden riskikartoitusta on selvitetty muun muassa loppuvuonna 2021 päättyneen ylikunnallisen hankkeen kautta ja saatujen tulosten pohjalta kehitetty toimintaa. ICT-palveluissa on otettu käyttöön muun muassa tikettijärjestelmä, päivitetty tietoturvaa, laiterekisterejä ja jaettu osaamista ja vastuuta. Kartoituksessa keskeisiksi riskeiksi tunnistettiin henkilöstöresurssiin mahdollinen riittämättömyys ja haavoittuvuus. ICT-käyttöympäristön toimintavarmuutta on parannettu keskeisten laitteiden uusimisella ja loogisten suojausmenetelmien päivittämisellä. Kaupungin tietovarantojen käytettävyyteen ja eheyteen on tehty parannuksia lisäämällä mm. varmistusten sijainteja, paikallisten taltioiden lisäksi yksi taltio sijaitsee fyysisesti pois kaupungin omista tiloista. Varmistusten siirto ulkoiseen taltioon tapahtuu täysin salattuna.

Tällä hetkellä merkittävänä riskinä voidaan pitää generatiivisen tekoälyn hallitsematonta käyttöönottoa kaupungin toiminnoissa. GDPR edellyttää rekisterinpitäjää tekemään riskiarvion henkilötietojen käsittelystä ja toteuttaa riskien mukaiset suojatoimet. Riskiarviossa on huomioitava sekä rekisteröidyille mahdollisesti aiheutuvien vaikutusten vakavuus että niiden toteutumisen todennäköisyys. Mikäli riskiä on pidettävä korkeana, rekisterinpitäjän on toteutettava yleisen tietosuoja-asetuksen mukainen tietosuojan vaikutusten arviointi. Vaikutustenarviointi on GDPR:n säätämä menettely, joka sisältää systemaattisen henkilötietojen käsittelyn läpikäynnin ja uhkien kartoituksen tehokkaiden suojatoimien löytämiseksi.

Riskien arvioinnissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Erityiset henkilötiedot
- Salassa pidettävät tiedot
- Rekisteröidyn heikko asema
- Sijaintitiedot
- Suuri lukumäärä
- Pitkä säilytysaika
- Luottamukselliset tiedot

Käyttöotoissa on havaittu mm. generatiivisten tekoälysovellusten tietosuojan puutteita, liian laajoja käyttöoikeuksia lähdetietoon, käyttäjillä ei ole ollut käsittelysopimuksia tietoihin ja käsittelysopimukset ovat olleet virheellisiä tai puutteellisia.

Merkittäviä vahinkoriskejä ei toteutunut viime vuonna. Kiinteistöön kohdistuneet vahingot olivat vähäisiä, joiden arvot jäivät alle vakuutusten omavastuun.

Taloudelliset riskit

Mänttä-Vilppulan haaste on talouden tasapainon löytäminen koko kaupunkikonsernin tasolla. Kaupungille syntyi tilinpäätöksen 2021 yhteydessä taseessa olevan alijäämän mukainen lakisääteinen tasapainottamisvelvollisuus. Talouden tasapainotusohjelma laadittiin syksyllä 2022, mutta koski vain kaupunkia. Konserniyhtiöiden mahdollinen tuleva velkaantuminen ja rahoitushaasteet ovat osaltaan asettaneet paineita talouden tasapainottamisen myös kaupungille. Jotta yhtiöiden toimintakyky on voitu turvata esimerkiksi maksutilijärjestelyin tai pääomallainoilla kaupungin on tullut sopeuttaa omaa toimintaansa ja talouttaan, jotta kaupungin maksukyky on riittänyt tukemaan myös yhtiöitä. Konsernin nykyisestä velkakannasta 34,3M euroa 28M€ on Mänttä-Vilppulan kaupungin ja loput konserniin kuuluvien yhtiöiden tai yhteisöjen. Paine velkakannan kasvuun on suuri. Taloudellisten tasapainotustoimenpiteiden epäonnistuminen muodostaisi merkittävän taloudellisen riskin.

Huomattavan taloudellisen riskin muodostaa myös kaupungin kiinteistöomaisuuden vanheneminen ja ns. korjausvelka. Vanhojen kiinteistöjen käyttöikä on pyritty jatkamaan pienemmillä investoinneilla, mitkä ovat kohdistuneet esimerkiksi johonkin yksittäisen tekniseen osaan tai rakenteeseen, ja tämä on kasvattanut kiinteistöjen tasearvoa vaikkakaan tekninen käyttöikä ei vastaavasti ole noussut samalle tasolle. Kaupungilla on useampia kalliita kiinteistöjä, joita odottavat mittavat peruskorjaukset tulevaisuudessa, mikäli kiinteistöt halutaan säilyttää palvelutuotannossa.

Palvelualuekohtaiset riskit

Palvelualuekohtaiset riskit on käsitelty osana kunkin palvelualan kokonaisuutta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäistä valvontaa on kaupungissa tehty hallintosäännön sekä hallinnosta, taloudesta ja hankinnoista annettujen määräysten mukaan. Hallintosäännön mukaan kaupungin hallinnon ja talouden valvonta järjestetään niin, että ulkoinen ja sisäinen valvonta yhdessä muodostavat kattavan valvontajärjestelmän. Ulkoinen valvonta järjestetään toimivasta johdosta riippumattomaksi. Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Sisäinen valvonta on johtamisen apuväline. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kaupunginhallitus.

Toimintaa ja taloutta ohjataan hallintosäännön ja talousarvion kautta. Talousarvio ohjaa mm. palvelualueiden määrärahojen käytön sitovuutta, käyttösuunnitelmia, hankintoja ja investointeja. Sisäistä valvontaa tehdään prosessina läpi organisaation osana päivittäisjohtamista ja nimetyt tilivelvolliset vastaavat vastuualueensa toiminnasta ja valvonnasta. Palvelualuejohtajien ja vastuualuejohtajiksi nimettyjen tilivelvollisten viranhaltijoiden tai tulosyksikköjohtajien vastuulla on seurata kuukausittain talousarvion toteutumista. Lautakunnille ja hallitukselle tulee toimittaa neljännesvuosittain osavuositarkastusraportti taloustilanteesta sekä tilinpäätös. Mahdolliset talousarvion lisämäärärahojen pyynnöt valmistellaan heti, kun niiden tarve on tiedossa, kuitenkin niin, että ne ehditään käsitellä talousarviovuoden aikana. Palvelualoittain on nimetty tositteiden ja laskujen hyväksyjät ja asiataarkastajat. Kaupungin pankkitilien käyttöoikeuksista päättää kaupunginhallitus aina uuden talousarviovuoden alussa. Luottokortteihin käsitteystä on annettu päivitetty ohje syysyllä 2021 (KH 16.8.2021). Lisäksi palvelualoille annetaan joulukuussa erillinen tilinpäätösraportti. Muusta raportoinnista on ohjeistettu, että kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät itse raportointitiheydestä, sen laajuudesta ja kattavuudesta. Syysyllä 2021 on päivitetty sairauspoissaolo-ohje.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt ja hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 15.12.2014 § 65. Voimassa oleva sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on käsitelty ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 7.12.2015 § 312.

Sisäisen valvonnan tukena on päätetty käyttää myös ulkopuolista asiantuntijaa. Kaupunginhallitus päätti asiasta kokouksessaan 28.9.2020 § 218. Ulkopuolisen asiantuntijan suorittama sisäinen tarkastus suoritettiin 2020–2021 vuosien aikana. Tarkastuksessa on käyty läpi kaupunginhallituksen pöytäkirjoja vuosilta 2019–2020 ja lautakuntien pöytäkirjoja vuodelta 2020. Tarkastuksessa käytiin läpi myös tehtyjen päätösten näkökulmasta seuraavia ohjeita ja sääntöjä: hallintosääntö, hankintaohje, konserniohje, sisäisen valvonnan ohje sekä valtuuston päättämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet. Osana kaupungin sisäistä tarkastusta on myös selvitetty ja arvioitu kaupungin hyvän hallinnon periaatteiden toteutumisen tilaa asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Selvityksen yhteydessä toteutettiin toimielinten puheenjohtajien, esittelijöiden ja valmistelijoiden haastatteluja. Ulkopuolisen toimijan toteuttamaa erillistä tarkastusta ei ole tehty käynnissä olevalla valtuustokaudella, mutta tarkastuslautakunta tilasi laajennetun tilintarkastuksen koskien hallinnon sopimusta asiointipisteen vuokratiloista sekä hallinnon sopimuksia tytäryhtiöiden kanssa. Tytäryhtiöiden ja kaupungin välisissä sopimuksissa on puutteita. Joidenkin yhtiöiden osalta puuttuvat allekirjoitetut ja hyväksytyt sopimukset ja voimassa olevan toimintamallin mukaisen sopimuksen perusteita ei ole todennettavissa. Tämän vuoksi sopimusten osalta päädyttiin tekemään perusteellisempi selvitys.

Sisäisen valvonnan tulee antaa kohtuullinen varmuus siitä, että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti ja organisaation päämäärät tullaan saavuttamaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Erytystä huomiota seuraavan vuoden aikana käytetään edelleen perehdyttämisprosessin, operatiivisten ohjeiden ja muun muassa henkilöstöohjeistuksen päivittämiseen ja noudattamisen valvomiseen sekä talousohjeiden tarkennukseen ja päivittämiseen. Lisäksi kaupunkikonsernia koskeva valtuustokausittain tehtävä riskianalyysi on toteuttamatta edelliseltä kaudelta.

Johtavien viranhaltijoiden ja esimiesten tehtävänä on johtaa ja ohjata toimintaa ja henkilöstöä tavoitteiden saavuttamiseksi. Vastuualueiden riskienhallinnasta vastaa kunkin vastuualueen päällikkö ja palvelualueen osalta palvelualueen johtajalla on kokonaisvastuu. Kunkin osaston ja vastuuyksikön johtavan viranhaltijan tehtävänä on toiminnan, prosessien ja toimintatapojen ohjeistaminen sekä toiminnan ja talouden seuranta.

Riskienhallinta ja valvonta toteutuvat

- johtamisen ja toiminnan ohjauksen prosessien
- toimivaltuuksien ja vastuiden avulla
- riittävän ja ammattitaitoisen henkilöstön kautta
- seurannan ja arvioinnin myötä.

Riskienhallintaa ja valvontaa suorittavat kaupunginjohtaja, johtavat viranhaltijat ja muut esimiehet tai vastuunalaiset viran/toimenhaltijat valvoessaan

- asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä toiminnan häiriöttömyyttä ja taloudellisuutta
- päätöksenteon ja taloudenhoidon toimintatapojen asian- ja lainmukaisuutta
- tietojärjestelmien käytön ja hallinnon asianmukaisuutta
- henkilöstön riittävyttä, ammatillisen osaamisen ja työhyvinvoinnin kehittymistä
- omaisuuden, tilojen ja laitteiden asianmukaista käyttöä ja hallintaa
- riskien kartoitusten ja arviointien suorittamista sekä
- arvioitaessa päätettyjen riskienhallinnan toimenpiteiden toteutusta ja vaikuttavuutta.

Sisäisen valvonnan osalta tehostusta on toteutettu laskujen kierto-, tarkastus- ja hyväksymiskäytännöissä sekä ohjeistukissa. Valmistelussa on maksukorttien ja ostotilien ohjeistus sekä koko sisäisen valvonnan ja riskienkartoituksen ohjeistuksen päivitys. Viime vuonna kaupunkiin kohdistui väärinkäytös, jonka osalta sisäisen valvonnan selvittelyissä ei havaittu puutteita kaupungin toimintakäytännöissä.

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tuottoina kertynyt tilikauden tulorahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ns. ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta.

TULOSLASKELMA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	6 306	5 793
Toimintakulut	-26567	-26 549
Toimintakate	-20 261	-20 756
Verotulot	26 939	25 908
Valtionosuudet	855	1 365
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	133	130
Muut rahoitustuotot	183	214
Korkokulut	-495	-607
Muut rahoituskulut	-1	-6
Vuosikate	7 353	6 248
Poistot ja arvonalentumiset	-4509	-3 883
Tilikauden tulos	2 844	2 365
Tilinpäätössiirrot	4	4
Tilikauden yli-/alijäämä	2 848	2 370

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	23,7	21,8
Vuosikate/Poistot, %	163	161
Vuosikate, euroa/asukas	792	674
Asukasmäärä	9278	9 270

Asukasmäärä on ilmoitettu ennakkotiedon mukaisena. Tunnuslukuja korjatuin tiedoin on selvennetty alla.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuottojen suhde toimintakuluihin on 23,7% vuonna 2024. Toimintatuottojen osuus kulujen rahoituksesta on suhteessa suurempi kuin edellisenä vuonna, johtuen vuokratulojen kasvusta.

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$ Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kaupungin keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Poistot ovat kohteen (rakennus, kone, kalusto)

arvonalentumista kuvaava luku. Vuonna 2024 Mänttä-Vilppulan kaupungissa tehtiin -1 970 151,66 euron arvonalentumiskirjaukset taseomaisuuden arvon oikaisemiseksi.

Vuosikate, Euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkin voida asettaa johtuen eroista kuntien toimintojen organisoinnissa sekä palvelutoiminnan laajuudessa. Kun lukua verrataan muihin kuntiin, on huomioitava erot myös veroprosenteissa. Mänttä-Vilppulan vuosikate asukasta kohden vuonna 2024 oli 792 euroa.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta on yli- tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirta osoittaa, miten alijäämäinen nettorahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta ja rahoituksen nettorahavirta yhdessä osoittavat kunnan rahavarojen muutoksen.

RAHOITUSLASKELMA	2024	2023
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 353	6 248
Tulo-rahoituksen korjauserät	-22	-170
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1586	-2 058
Rahoitusosuudet investointeihin	410	72
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	39	86
Toiminnan ja investointien rahavirta	6 194	4 180
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	-793
Antolainasaamisten vähennys	136	116
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4881	-5 131
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-450	-100
Muut maksuvalmiuden muutokset	-897	509
Rahoituksen rahavirta	-6 092	-5 398
Rahavarojen muutos	102	-1219
Rahavarat 31.12.	2420	2 318
Rahavarat 1.1.	2318	3 536
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2024	2023
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	15 067	7 576
Investointien tulo-rahoitus, %	625,4	314,7
Lainanhoitokate	1,96	1,43
Kassan riittävyys, pv	25,14	24,07
Asukasmäärä	9278	9 270

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tiedot eivät ole täysin vertailukelpoiset, johtuen sote-uudistuksesta.

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$ Investointien tulorahoitus- tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulorahoitusprosentin tulisi olla vähintään 50 prosenttia. Jos tunnusluku on alle 100 prosenttia, erotus on rahoitettu myynneillä, lainoituksella ja kassavaroilla.

Lainanhoitokate

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE		
VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	61 292	64 780
Aineettomat hyödykkeet	34	0
Aineettomat oikeudet	34	0
Muut pitkävaikutteiset menot		
Aineelliset hyödykkeet	33 551	36 698
Maa- ja vesialueet	5 833	5 844
Rakennukset	18 910	21 007
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 163	9 149
Koneet ja kalusto	285	308
Muut aineelliset hyödykkeet	218	218
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	142	172
Sijoitukset	27 707	28 082
Osakkeet ja osuudet	11 476	11 714
Muut lainasaamiset	16 101	16 237
Muut saamiset	130	130
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 141	5 676
Saamiset	3 721	3 359
Pitkäaikaiset saamiset	0	17
Lainasaamiset	0	17
Lyhytaikaiset saamiset	3 721	3 342
Myyntisaamiset	505	640
Lainasaamiset	532	208
Muut saamiset	356	238
Siirtosaamiset	2 328	2 255
Rahoitusarvopaperit	35	35
Osakkeet ja osuudet	35	35
Rahat ja pankkisaamiset	2 385	2 282
VASTAAVAA YHTEENSÄ	67 433	70 456

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	33 643	30 796
Peruspääoma	30 403	30 403
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	393	-1 976
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 847	2 370
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	56	60
Poistoero	56	60
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	151	148
Lahjoitusrahastojen pääomat	136	139
Muut toimeksiantojen pääomat	15	9
VIERAS PÄÄOMA	33 583	39 452
Pitkäaikainen	14 814	22 345
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	14 814	22 345
Lyhytaikainen	18 769	17 107
Joukkovelkakirjalainat	5 750	6 200
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	7 531	4 881
Ostovelat	1 420	1 500
Liittymismaksut ja muut velat	730	618
Siirtovelat	3 338	3 908
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	67 433	70 456

Taseen tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	50	43,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	98,5	119,3
Kertynyt yli- /alijäämä, 1000 €	3241	393
Kertynyt yli- /alijäämä, €/asukas	349	42
Lainakanta 31.12., 1000 €	28 095	33 425
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 028	3 606
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	28 203	33 537
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 040	3 618
Lainasaamiset	16 101	16 237
Asukasmäärä	9 278	9 270

Omavaraisuusaste

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma – Saadut ennakot)

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä uusista sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan tilikauden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Kuntien välisessä vertailussa suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku, sillä pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus ja poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Tavoitetasona tunnusluvussa voidaan pitää alle 50 prosenttiyksikön tasoa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, tai paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Mänttä-Vilppulan kaupungilla on ylijäämää/asukas 349 euroa

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto-, ja muilla veloilla.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

$\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Vuoden 2021 asukasmäärä on oikaistu tilastokeskuksen lopullisen ilmoituksen mukaiseksi.

Lainasaamiset 31.12.

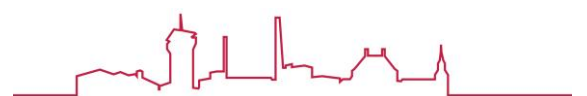
= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot- ja menot

TULOT		MENOT	
	1 000 €		1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	6 306	Toimintakulut	26 567
Verotulot	26 939	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	855	Korkokulut	494
Korkotuotot	133	Muut rahoituskulut	1
Muut rahoitustuotot	183	Satunnaiset kulut	0
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		- Pakollisten varausten muutos	0
- Pysyvien vast.hyödykkeiden		- Pysyvien vast.hyödykkeiden	
luovutusvoitot	-21	luovutustappiot	2
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	410	Investointimenot	1 586
Pysyvien vast.hyödykkeiden			
luovutustulot	39		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	136	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 880
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen lyhennys	450
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	34 980	Kokonaismenot yhteensä	33 980

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	17 749	17 208
Toimintakulut	-42 201	-42 189
Osuus osakkuusyht voitosta	72	74
Toimintakate	-24 380	-24 907
Verotulot	26 939	25 908
Valtionosuudet	6 865	7 275
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	52	31
Muut rahoitustuotot	249	297
Korkokulut	-590	-686
Muut rahoituskulut	-15	-24
Vuosikate	9 120	7 894
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 251	-4 400
Arvonalentumiset	-1 970	-1 360
Tilikauden tulos	2 899	2 134
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tilikauden verot	-24	-49
Laskennallinen vero	2	1
Vähemmistöosuudet	-32	-39
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2845	2047
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2024	2023
Toimintatuotot/toimintakulut, %	42,1	40,8
Vuosikate/poistot, %	146,6	137,0
Vuosikate, euroa/asukas	983	852
Asukasmäärä	9 278	9 270

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernirahoituslaskelma		
	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
TOIMINNAN rahavirta		
Vuosikate	9 120	7 893
Tilikauden verot	-24	-49
Tulorahoituksen korjaukset	639	-745
TOIMINNAN rahavirta	9 735	7 099
INVESTOINTIEN rahavirta		
Investointimenot	-2 355	-9 397
Rahoitusosuudet investointeihin	410	72
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	478	94
INVESTOINTIEN rahavirta	-1 467	-9 231
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 268	-2 132
RAHOITUKSEN rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-6	
Antolainasaamisten vähennykset	0	178
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	-662	
Pitkäaik. lainojen vähennys	-5 681	-6 021
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 217	-152
Lainakannan muutokset	-9 560	-6 173
Oman pääoman muutokset	204	526
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	-34
Vaihto-omaisuuden muutos-	-16	-6
Saamisten muutos	75	7 655
Korottomien velkojen muutos	1 342	-4 962
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 401	2 653
Rahoituksen rahavirta	-7 961	-2 816
Rahavarojen muutos	307	-4 948
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 912	6 605
Rahavarat 1.1.	6 605	11 553
RAHAVAROJEN MUUTOS	307	-4 948
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
	2024	2023
Toiminnan ja inv.rahavirran kert. 5v, 1000 €	2 065	-10 029
Investointien tulorahoitus, %	469	85
Kassan riittävyys (pv)	50	41
Laskennallinen lainanhoitokate	2	2

Konsernitase ja sen tunnusluvut

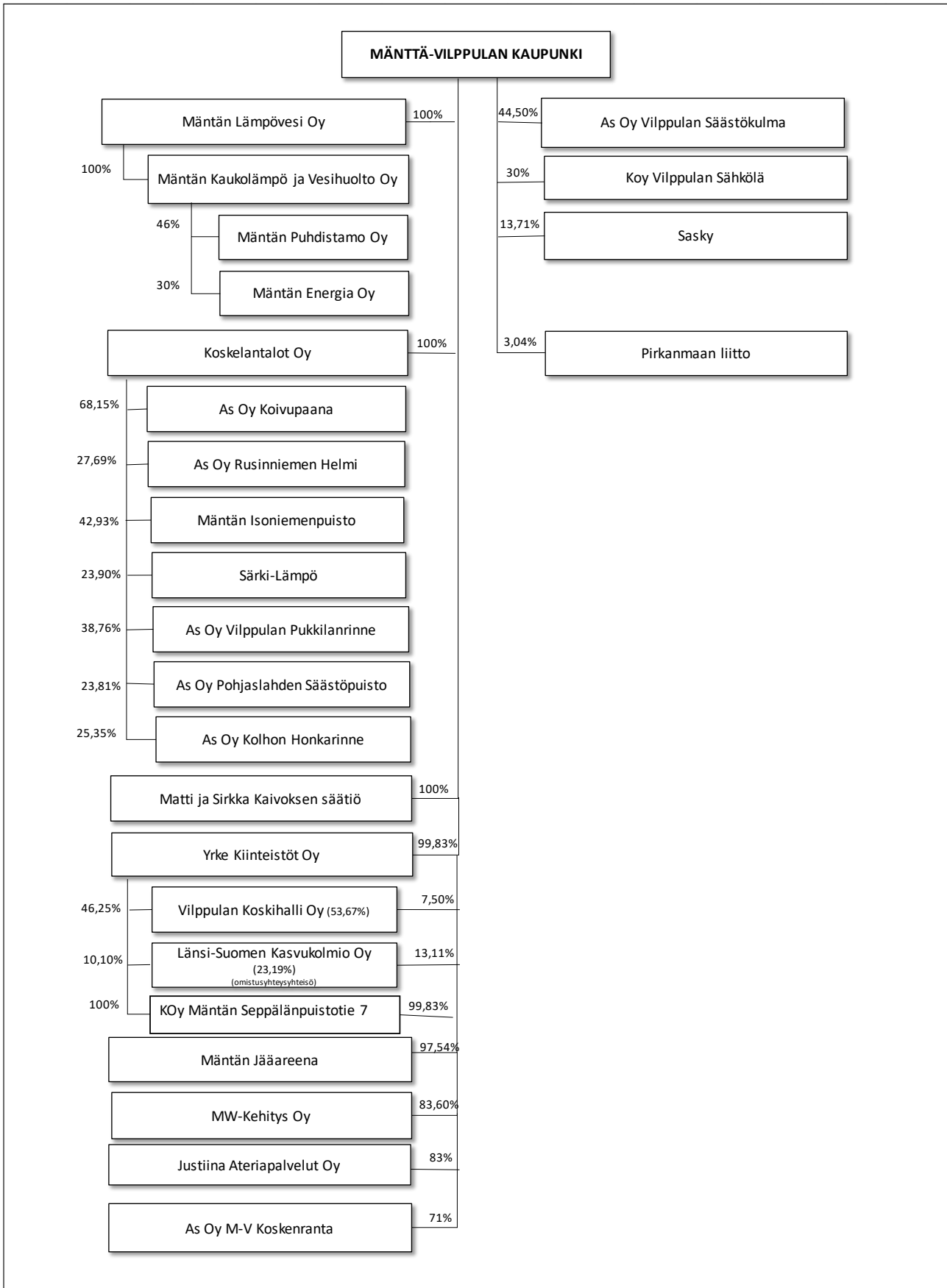
Konsernitase		
VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	36	4
Muut pitkävaikutteiset menot	4	13
Ennakkomaksut		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 310	7 344
Rakennukset	36 524	39 649
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 562	16 960
Koneet ja kalusto	691	778
Muut aineelliset hyödykkeet	338	346
Ennakkomaksut ja keskenerä. hank.	1 522	567
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 534	1 463
Muut osakkeet ja osuudet	2 714	2 977
Muut saamiset	137	137
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 372	70 238
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	192	382
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	168	153
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	5	22
Lyhytaikaiset saamiset	4 976	5 034
Rahoitusarvopaperit	1 598	1 569
Rahat ja pankkisaamiset	5 314	5 037
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 061	11 815
VASTAAVAA	78 625	82 435

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 403	30 403
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	764	764
Muut omat rahastot	1 691	1 681
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-2 326	-4 567
Tilikauden yli-/alijäämä	2 845	2 047
OMA PÄÄOMA	33 377	30 328
VÄHEMMISTÖSUUDET	812	766
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	365	555
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	19 914	27 726
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	1 858	1 850
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	14 372	12 087
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7 927	9 123
VIERAS PÄÄOMA	44 071	50 786
VASTATTAVAA	78 625	82 435
Konsernin tunnusluvut	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	43	38
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85	145
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	519	-2 521
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	56	-272
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	34 286	39 814
Konsernin lainat, euroa/asukas	3 695	4 295
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€	0	0
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	34 831 606	40 454 096
Lainat ja vuokravastuut €/asukas	3 754	4 364
Asukasmäärä	9 278	9 270

Yhdistelmä konserniin sisällyvistä yhteisöistä

Konsernin toiminta ja talous

Kuntalain mukaan kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kuntalain mukaan konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitushallitus ja kaupunginjohtaja. Mänttä-Vilppulassa konsernijohtoon on hallintosäännössä nimetty myös talousjohtaja.

Kaupunkikonsernin ohjataan konserniohjeella, talousarviolla ja yksittäisillä valtuuston ja hallituksen päätöksillä. Lisäksi konsernijohto käy tarvittaessa keskusteluja tytäryhtiöiden johdon kanssa konsernin sisäisen tiedonkulun edesauttamiseksi. Kaupungin voimassa oleva konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.8.2022 §:llä 48. Konserniohjeen tavoitteena on luoda puitteet kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään ohjaamaan ja tehostamaan kaupunkikonsernia kokonaisuutena yhteisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuuteen huomioon ottaen. Lisäksi konserniohjeen tavoitteena on pyrkiä yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen ja tiedonkulun parantamiseen sekä tehostamiseen ja siten varmistaa riittävä avoimuus ja tiedonkulku, tulostietojen oikeellisuus, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyys ja toimivuus, riskienhallinta ja hyvä laskenta- ja kirjanpitoikäytäntö sekä tilintarkastustapa. Kaupunginhallitus on päättäneenä tilivuotena käyttänyt konsernivalvontaa kutsumalla esimerkiksi tytäryhtiöiden edustajia kaupunginhallituksen kuultavaksi. Lisäksi kaupunginjohtaja on perustanut tiedonjaon kannalta merkittäväksi välineeksi muodostuneen konsernijohtoryhmän, minkä toiminta alkoi marraskuussa 2022. Konsernijohtoryhmään kuuluvat kaupunkikonsernin tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja kaupungin johtoryhmä.

Päättäneenä vuonna kolmessa konserniin kuuluvassa yhtiössä vaihtui toimitusjohtajaa.

Konsernityhtiöiden riskejä on käsitelty jo kaupungin riskiarvioinnin yhteydessä. Suurimman riskin kaupunkikonsernin näkökannasta muodostaa paineet lainamäärään kasvuun, mikä syntyy investointitarpeista mitä yhtiöillä ja kaupungilla on.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin konserniselvitys mikä käsitti konserni taloudellisen rakenteen arvion sekä toimenpidesuosituksia yhtiökohtaisesti. Toimenpidesuositusten toteuttaminen on aloitettu.

Talousarviossa 2024 oli asetettu seuraavat tavoitteet tytäryhtiöille:

Kaikille kaupungin tytäryhtiöille asetetaan yhteisiksi tavoitteiksi seuraavat taloudelliset tavoitteet:

- Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa.
- Yhtiön tehtävät suoritetaan taloudellisesti ja tehokkaasti
- Yhtiön ja kaupungin väliset keskinäiset toiminnan siirrot, palvelumallit ja sopimukset on tarkastettu ja päivitetty.

Tytäryhtiöiden tulokset olivat seuraavat:

Tytäryhtiöt	2024	2023
Justiina Ateriapalvelut Oy	54 492,60 €	195 911,98 €
Koskelantalot Oy	86 913, €	93 962,16 €
MW-Kehitys Oy	7 254,14 €	-27 368,95 €
Yrke Kiinteistöt Oy	-519 952,27 €	-368 400,67 €
Mäntän Jääareena Oy	-103 024,17 €	-75 019,35 €
Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	294 848,40€	-166 161,44

Kaupunki rahoitti konserniavustuksella MW-kehitys Oy:lle siirrettyä elinkeinoelämän kehittämiseen ja yritysneuvontaan suuntautuvaa toimintaa 268 000 eurolla.

Mäntän Jääareena Oy:lle kaupunki maksoi konserniavustusta 280 000 liikuntatoimelta. Yhtiölle on annettu maksuaikaa laskuille ja yhtiön lainoja on järjestelty uudelleen. Tästä huolimatta yhtiö menetti oman pääomansa ja teki tästä ilmoituksen helmikuussa 2025. Yhtiön osalta on aloitettu selvitykset pienosakkaiden uloslunastamisesta ja yhtiön toimintaedellytysten jatkumisesta.

Koskelantalot Oy:lle kaupunki maksoi 11 548.62 euroa avustusta As Oy Vilppulan Koivupaanan rahoitusvastikkeisiin kohdistuen. Koivupaana on siirretty Koskelantaloille apporttina veloista ja vastuista vapaana eli omistettuihin osakkeisiin kohdistuneet rahoitusvastikkeet hyvitetään Koskelantaloille. Lisäksi Koskelantalot Oy on käyttänyt korotonta tililimiittiä kaupungilta vuoden 2024 ajan. Tililimiittiä on ollut keskimäärin käytössä -346 486,16 euroa/päivä. Vuoden alussa saldo oli -205 323,71 euroa. Joulukuun lopussa tililimiittiä oli käytössä -531 346,99 euroa.

Tuloskortit niiltä yhtiöiltä joille talousarviossa oli määritelty tavoitteita

Yrke Kiinteistöt Oy	
Perustamisvuosi:	1985
Vastuhenkilö:	Otto Huttunen, tj.
Hallitus:	Sami Kouvonen pj., Juha Ahoniemi, Pirjo Mikkonen, Sirpa Väisänen, Jarno Raunio

Osakeomistus: % M-V kaupunki 99,84 % Metsä Tissue Oyj 0,05 % Patria Aviation Oy 0,05 % Sulzer Pumps Finland Oy 0,05 %	Osakepääoma: 3 099 100,00 €
Toimiala ja toiminnan kuvaus: Hallinnoi omistamia ja vuokraamia kiinteistöjä M-V:n kaupungin alueella. Tuotantotilojen rakennuttaminen.	

Yhtiön omistusjärjestely nousi esille konserniselvityksessä ja omistuspohjasta on käyty keskustelu yhdessä yhtiön hallituksen kanssa. Yhteisymmärryksessä yhtiön hallitus ja kaupunki aloittivat vuoden 2025 alussa järjestelyt omistuspohjan muuttamiseksi.

Talous	Tp2022	TP2023	Ta2023	Tp2024
Liikevaihto	629046,36	613 141,62	586 000	506 997,15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-270002,25	-368 400,67	65 000	-519 952,27
Taseen loppusumma	4077617,69	3 317 679,92	3 127 000	2 452 452,43
Lainat	1244564,31	884 236,63	527 096	538 370,74
Lainat/pääomalainat emolta	0	0	0	0
Takaukset emolta	1 062 365		515 069	

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä	1,5		1,5	1,5
Omavaraisuusaste, %	0,67		-	
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,8		-	
Kiinteistökanta				
Riskianalyysi				
<ul style="list-style-type: none"> - Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä - tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asiakkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä käyttöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso - riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimitilojen sijainti / kysyntä - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka) - lainasalkku (vakaus ja ennustettavuus) - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - asiakkaat (maksukyky ja vaihtuvuuden hallinta) 				

- yhteiskunnalliset muutokset (mm. taantuma, kilpailu ja muuttoliike)		
Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet		
Tavoite	Mittari	
Liikevoittotavoite: nolla tulos	Tilikauden tulos -519.952,27 €. Tuloksen muodostaa suuren teollisuushallin lunastus ja käyttömenoissa tapahtunut kustannustason nousu.	
Markkinahintaisten liike- ja toimitilojen hallinnointi ja välittäminen yritystoiminnan tarpeisiin	Käyttöaste% on 91%	
Kiinteistö- ja toimitilapörssin luominen yhteistyössä kaupungin kanssa: Toimiva ja kattava kiinteistö- ja toimitilapörssi, mikä tavoittaa asiakkaita	Kiinteistöt on välityksessä etuovi.com-palvelussa ja kaupungin kanssa on tehty teollisuustonttipörssi (löytyy mw-kehitys.com-sivuilta).	
Kaupungin ja yhtiön väliset sopimukset tarkastetaan ja ajantasaistetaan: Yhtiön ja kaupungin keskinäiset sopimukset on päivitetty ja kirjattu	Yhtiön ja kaupungin keskinäiset sopimukset on päivitetty ja kirjattu. Vuokrasopimus päivitetty yhtiön toimitilojen osalta Puuttuvana sopimuksena on tehty ict-palvelujen nykytilanteen mukainen sopimus todellisten kustannusten mukaisena. Sopimuksen käsittely on vielä kesken.	

MW-Kehitys Oy	
Perustamisvuosi:	2003
Vastuuhenkilö:	Otto Huttunen, TJ
Hallitus:	Sami Kouvonen PJ, Juha Ahoniemi, Mika Aliranta, Pirjo Mikkonen, Alli Mäkinen, Jarno Raunio, Pasi Silvonen

Osakeomistus: %	Osakepääoma: 122.000 €
M-V kaupunki 83,61 %, muut omistajat ovat Elmonet Oy, Javasko Oy, Kinnaskoski Oy, KMV-Turvapalvelut Oy, KojairTech Oy, Koneosapalvelu Oy, Metsä Tissue Oyj, Pohjois-Hämeen Osuuspankki, Runtech Systems Oy, Sulzer Pumps Finland Oy	
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	
Yritysten palvelut (kehittäminen, neuvonta, rahoitus), toimitilaratkaisut, aluetukien hakeminen ja hankkeet, edunvalvonta, elinkeinotiedottaminen ja -markkinointi.	

Yhtiön omistusjärjestely nousi esille konserniselvityksessä ja omistus pohjasta on käyty keskustelu yhdessä yhtiön hallituksen kanssa. Yhteisymmärryksessä yhtiön hallitus ja kaupunki aloittivat vuoden 2025 alussa järjestelyt omistuspohjan muuttamiseksi.

Talous	Tp2021	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Liikevaihto	651790,05	216 690,33	355 000	153 324,67
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	12318,81	-27 346,17	-3000	7 254,14

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2021	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä, henkilötyövuosia	6,8	7	3,5	3,9
Omavaraisuusaste, %	40%		-	
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,7		-	
Riskianalyysi				
- Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä				
- tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan liittyvien tavoitteiden toteutuminen				
- riskit: toiminnan ja liiketoiminnan riskit				
LIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ				
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)				
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. taantuma ja muuttoliike)				

- hankkeiden toteutuminen ja avustukset		
Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet		
Tavoite	Mittari	
Liikevoittotavoite: nolla tulos	7 254,14€	
Yhtiön tavoitteet on kuvattu avustuksen käyttöehtojen palvelusopimuksessa	Mittarit on määritelty avustuksen käyttöehtojen palvelusopimuksessa	
Kaupungin ja yhtiön väliset sopimukset tarkastetaan ja ajantasaistetaan: Yhtiön ja kaupungin keskinäiset sopimukset on päivitetty ja kirjattu	Yhtiön ja kaupungin keskinäiset sopimukset ovat ict-sopimuksen osalta vielä kesken. Muutoin sopimukset päivitettiin.	
Yrityspalvelumallin luominen yhteistyössä kaupungin kanssa perustuen sopimukseen	Käytössä on palvelumalli alkavien, kehittyvien ja sijoittuvien yritysten tarpeisiin sisältäen digitaaliset palvelut sekä henkilökohtaisen yrityspalvelun. Toiminta ja palvelu on kehitetty ja tuotettu MW:ssä vastaamaan paikallista kysyntää ja tarpeita. Palvelumalli tunnetaan 'Töissä taidekaupungissa'-toimintana. Malli toimii yhtenä alustana TE-palvelualueen palveluissa. Yhteistyö oppilaitosten ja rahoittajien kanssa on säännöllistä ja elinvoimaohjelman toimenpiteet on otettu huomioon palvelumallissa. Palvelumallista ei ole erillistä sopimusta, sopimusrakenteen muutos palvelujen tuottamisen osalta on valmistelussa vuoden 2025 osalta	
Mänttä-Vilppulan elinvoiman ja vetovoiman kehittäminen osana elinvoimajaoston toimintaa	Vuoden 2024 aikana on yhtiö on toteuttanut toiminnallaan kaupungin elinvoimaohjelman sisältöä ja valmistellut osaltaan jaoksessa käsiteltäviä asioita. Elinvoimaohjelmassa MW:n toiminta on keskeistä ja siinä on vastuutettu MW:tä useilla toimenpiteillä. Elinkeinoyhtiön toimitusjohtaja on elinvoimajaoksen pysyvä jäsen.	

KOSKELANTALOT OY	
Perustamisvuosi: 1988	
Vastuuhenkilö:	Toimitusjohtaja Anu Hakala
Hallitus:	Ilkka Jatkola, pj Pia Koivunen, vpj Tapio Wickström, jäsen Unto Konttori, asukasjäsen Hannele Tamminiemi, asukasjäsen Julia Virtanen, kaupunkisuunnittelupäällikkö, 10.11. asti, Kasper Kovanen, maankäyttöinsinööri, 11.11. alkaen kaupungin edustaja

Osakeomistus: Mänttä-Vilppulan kaupunki 100 %	Osakepääoma: 326 116,39 €
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	
Yhtiön toimiala on rakennuttaa, omistaa, hallita ja isännöidä kiinteistöjä, ostaa ja vuokrata alueita ja rakennuksia, sekä antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja. Lisäksi yhtiö voi ostaa ja omistaa asuinhuoneistoja ja arvopapereita.	

Talous	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Liikevaihto	2 744 213	2 994 595	2 987 044	2 874 235,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-462 649	93 962	87 734	86 913,66
Taseen loppusumma	7 174 286	6 263 238		6 940 458,82
Lainat	6 350 994	5 350 122	(arvio)	5 917 757,59
Lainat/pääomalainat emolta - sisältää konsernitilin limiitin	1 103 964	547 360	990 000	898 165,78
Takaukset emolta	4 346 667	4 049 487	5 942 487 (arvio)	4 414 857

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä	3	3	2	2
Omavaraisuusaste, %	6,4	8,75		9,26

Quick ratio, maksuvalmiusaste	0,5	0,15		0,25
Vuokra-asuntojen lukumäärä	547	547	547	547
Keskimääräinen asuntojen käyttöaste	90	85	95	79
Riskianalyysi				
<p>Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä.</p> <p>Tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan sekä asukkaisiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen eli hyvä asuntojen käyttöaste ja kohtuullinen, kilpailukyinen vuokrataso. Kustannukset nousevat, joten liikevaihtoa on kasvatettava kannattavasti ja huomioitava kustannusten pysyminen budjetissa. Liikevaihdon saaminen kannattavaksi edellyttää käytännössä asuntokannan puolittamista.</p>				
Liiketoiminnan taloudellisista riskeistä				
<ul style="list-style-type: none"> - asuntojen sijainti/koko/kysyntä - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakuus, korjausvelka, liiketoiminnan kannattavuus) - lainasalkku (vakuus ja ennustettavuus) - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - asukkaat (maksukyky/vaihtuvuus/maksurästit) -> panostetaan asukastyytyvyyden ylläpitoon - yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet) 				
Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet				
Tavoite	Mittari			
Liikevoittotavoite: nolla tulos	86 913,66€			
Kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla, (aravakohteissa vuokra määrittäyty aravalain mukaisesti)	Vuokrataso 2024: 9,49 €/m ² Alueellisesti vuokratasoa ei ole voitu arvioida. Tilastokeskuksen vuokratasoarvion perusteella Koskelantalojen vuokra on edullisempi kuin yleinen maanlaajuinen vuokrataso jota nostaa suurten kaupunkien vuokrat.			
Käyttöaste keskimäärin 95 %	Käyttöaste 31.12.2024: 79% Käyttöaste laski huomattavasti vastaanottokeskuksen lopetettua toimintansa			

Yhtiö laatii kohdekannasta PTS:n talousarvion sallimissa rajoissa	PTS : laadittu vuosiksi 2025-2029	
Yhtiön viestintää tehostetaan markkinoimalla asuntoja nettisivuilla	Koskelantalot Oy toteutti omat verkkosivut helmikuussa 2024	
Yhtiön omavaraisuusaste nousee pitkällä aikavälillä ja yhtiö ei joudu turvautumaan emon taloudelliseen apuun	Omavaraisuusaste 2024: 9,26%	
Keskinäiset sopimukset ja sitoumukset on tarkistettu	Ict-sopimus on siirtynyt joulukuussa jatkokäsittelyyn. Sopimustarkistukset palkka- ja taloushallinnon osalta ovat vielä kesken. Muita päivitettäviä sopimuksia ei tunnistettu.	

Kaupunki on tehnyt päätöksen Akanvirta-Pieskantie -hankkeeseen omavelkaisesta takauksesta (100%), Pääomalinnaa 500 000 € (ei ole vielä nostettu).

Kuntarahoituksen lainasta 1 893 000€ on tehty kaksi nostoa:

5.8.2024   378 600 € (20 %)

22.10.2024   238 950 € (15 %)

yhteensä   662 550 € (35 %)

Hankkeen ARA:n avustuksesta (682 589 €) ensimmäisen erä on nostettu marraskuussa:

Erä 1   204 776 € (30 %)

Tuloslaskelman kulukohdassa hallinto, kirjanpidon tili 4347 on mm. Teemu Kivisestä maksettu asiantuntijatyö Yrke-kiinteistöt Oy:lle (tekninen isännöinti), tasetilille on kirjattu Akanvirta-Pieskantie perusparannuskustannukset.

Justiina Ateriapalvelut Oy	
Perustamisvuosi: 2019	
Vastuuhenkilö:	Leena Pekkanen 1
Hallitus:	PJ Mauri Matilainen VPJ Kyllikki Lahtinen Jari Haapanen Jenna Routasaari Taija Heletoja (Juupajoki)

Osakeomistus: % Mänttä-Vilppula kaupunki 83 % Juupajoen kunta 17 %	Osakepääoma: 10 000 € SVOP rahasto: 240 000 €
---	--

Toimiala ja toiminnan kuvaus:
Ateria- ja ravitsemispalvelujen tuottaminen Mänttä-Vilppulassa ja Juupajoella sosiaali- ja terveyspalvelusektorin yrityksille, julkisyhteisöille sekä yksityisille asiakkaille. Toiminta-ajatuksena on tuottaa turvallisia ja terveellisiä ateriapalveluita kustannustehokkaasti ja laadukkaasti alueen ikäihmisille, henkilökunnalle ja kunnan kannalta markkinoille tapahtuvaan toimintaan. ”Turvallista, terveellistä, taloudellisesti ja tehokkaasti.” periaatteella. Tavoitteena on, että yhtiön toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla ja yhtiö kattaa toimintaan vaadittavat investoinnit ja toimintansa yllättävätkin kulut tulorahoituksella.

Talous	Tp2022	Tp2023	Ta2024	TP 2024
Liikevaihto	1 430 558,07	1 687 022,40	1 678 000	1 672 779,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	3 821,92	195 911,98	60 000,00	68 066,55
Taseen loppusumma	578 656,87	667 574,19		751 596,76
Konsernitilin limiitti 31.12	773 124,04	0	0	0
Lainat/pääomalainat emolta	240 000	0	0	0
Takaukset emolta	0	0	0	0

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä htv	16,20	17,20	18,00	19,00
Omavaraisuusaste, %	44,57	67,98		67,63
Quick ratio, maksuvalmiusaste	3,24	3,12		3,09
Suoritteet yhteensä 2024 1-6 kk	412 321	387 441	382 300 arvio	358 813
. Mänttä-Vilppula 2024 1–6 kk	371 120	351 741		327 254
. Juupajoki 2024 1–6 kk	41 201	35 700		31 559
Riskianalyysi				

- Taloudessa ja maksuvalmiudessa ei ole ollut ongelmia. Elintarvikkeiden hintojen korotukset olleet maltillisia.
- Asiakkuuksissa ei olennaisia muutoksia
- Sarapihassa: vuodeosaston asiakaspaikat n. 26 pysynyt ennallaan, yksityisiä kotiaterioita enemmän, ruokasali ruokailut kasvanut
- Juupajoella kotiaterioissa pientä laskua
- Punatulkku: kotiaterioissa ja ruokasali ruokailussa huomattavaa laskua, kuntouttava päivätoiminta hyvä kasvu 2/3 lisää asiakasmäärissä, Pihlajakoti ei huomattavaa muutosta
- Henkilöstön saatavuus on ollut kohtalainen. Palkkakustannuksissa huomattava muutos, toimitusjohtajan palkkauksen vuoksi.

Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet		
Tavoite	Mittari	
Liikevoittotavoitteen saavuttaminen	Liikevoitto (tavoite 3 %) toteutunut 4,06%	
Pidemmän aikavälin suunnitelma yhtiön tulevaisuudesta sote-ruokapalvelujen tuottajana	Yhtiö on tehnyt toimintasuunnitelman eri skenaarioista ruokapalvelutuottajana 5 vuoden sisällä: Skenaariota ei ole toteutettu vielä	

- Toiminta on ollut edelleen liiketaloudellisesti kannattavaa.
- Palvelujen tuottaminen Mäntänvuoren Terveys Oy:lle jatkuu tuttuun tapaan. Ateriapalvelut Pirkanmaan hyvinvointialueen asiakkaille toteutuvat näin ollen suunnitelman mukaan ja palvelusisältöä tarkennetaan vastaamaan Pirhan muuttuneita ohjeita palvelun sisällössä. Toiminta suuntautuu edelleen pääsääntöisesti sote-asiakkaille ja ikääntyneiden ateriapalvelun tarjoamiseen.
- Pidemmän aikavälin toimintasuunnitelma laaditaan keskeneräisten sopimusten vahvistamisen jälkeen. Pirhan linjaukset palvelujen sijoittelussa vaikuttavat myös ateriapalveluihin. Tilannetta seurataan aktiivisesti.

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	
Perustamisvuosi: 1988	
Vastuuhenkilö: Hallitus:	tj. Timo Hänninen pj. Lasse Siltanen vpj. Ulla McNiven Timo Rauhalampi Keijo Neulaniemi Mirja Sunttila

Osakeomistus: Kaupunki 100 %	Osakepääoma: 420 t€
Toimiala ja toiminnan kuvaus: Yhdyskuntien kaukolämpö ja vesihuoltotoiminta	

Talous	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Liikevaihto	5395 t€	6179 t€	6377 t€	6 856 t€
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-507 t€	-166 t€	14t€	295t€
Taseen loppusumma	13 234 t€	13 934 t€	13 655 t€	13 613t€

Lainat	9500 t€	9700 t€	9700 t€	9700 t€
Lainat/pääomalainat emolta	9500 t€	9700 t€	9 700t€	9700t€
Takaukset emolta	-	-	-	-

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä	13	13	13	13
Omavaraisuusaste, %	8,2%	6,6 %	7,2%	8,9%
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,7	1,48	1,3	2,45
Vesi- ja viemärimaksun taso ok-talo, Pirkanmaan ka. 1.2.2024 6,34, (kunnat, jotka VVY-tilastossa) M-V; 6,24	5,16	5,47	6,61	6,69
Kaukolämmön kokonaishinta rivitalo, koko Suomen keskiarvo 113,37 €/MWh (1/2025)	98,36	105,18	121,3	132,59
yhtiökohtaiset tunnusluvut				

Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet		
Tavoite	Mittari	
Liikevoittotavoite: tulostavoite nolla	Tilikauden tulos: 294 848,40€	
Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti	Tilinpäätös : Vesilaitoksen tulos vuodelta 2024 oli +153 742,38 €.	
Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla katetaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.	Tilinpäätös: Vesilaitoksen tulos +153 742,38 pitää sisällään poistot 568 713,86€ ja korkokulut 92 000€.	
Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään ennakoivan kunnossapidon periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.	Tase: Aineelliset hyödykkeet 10,7m€	
Yhtiö kehittää yhteistyötä vesiosuuskuntien kanssa ja selvittää niiden liittämismallia vesihuoltoyhtiöön, mikäli osuuskunnilla ilmenee siihen tarvetta.	Vuoden 2024 aikana ei ole yksikään vesiosuuskunta liittynyt yhtiöön. Yhteistyö vesiosuuskuntien kanssa on ollut tiivistä.	
Investointitarpeet priorisoidaan ja toteutetaan kustannustehokkaasti yhteistyössä kaupungin kanssa	Kaupungin kanssa on yhteistyössä toteutettu vuoden 2024 aikana: Sirppien alueen saneeraus	
Selvitetään vaihtoehtoisia lämmöntuotantotapoja hyödynnettäväksi kaukolämmön tuotannossa	Yhtiö käynnisti lokakuussa selvitystyön mahdollisuuksista tuottaa kaukolämpöä tulevaisuudessa. Selvityksen toteuttaa yhtiön entinen toimitusjohtaja Heikki Tirkkonen ja selvityksen arvioidaan valmistuvan vuoden 2025 aikana.	

Mäntän Jääareena oy	
Perustamisvuosi:	2015
Vastuhenkilö:	Jari Ahvenjärvi, toimitusjohtaja
Hallitus:	Pasi Silvonen (PJ), Jari Haapanen, Henna Hakala, Teijo Hurme, Marko Kuronen, Tiina Poutanen

Osakeomistus: % 97,54	Osakepääoma: 512.600 (alkup.) 267 305,33 (31.12.2021 til.)
Toimiala ja toiminnan kuvaus:	
<p>Yhtiön toimialana on vuokrasopimuksen nojalla hallita n. 12.700 neliömetrin suuruista määräaluetta Mänttä-Vilppulan kaupungin omistamassa kiinteistössä 508–1–167–21 sekä omistaa hallita ja vuokrata määräalueella olevia rakennuksia urheilu- ja liikuntatapahtumiin sekä muhin tilaisuuksiin ja muihin jääareenan käyttämistä palveleviin toimintoihin.</p> <p>Yhtiön pääasiallisena tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen.</p>	

Talous	Tp2022	TP2023	Ta2024	Tp2024
	89815,57			119 101,95
Liikevaihto	av. 280000		156.000	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-116434,10	-75 019,35	2 129,99	-103 024,17
Taseen loppusumma	3079369,75			
Lainat		2554545,58		2554545,57
Lainat/pääomalainat emolta	2600000,12	2554545,58	2 600000,12	2554545,57
Takaukset emolta				

Yhtiö menetti oman pääomansa kaupungin tukitoimista (velkojen järjestely ja laskujen maksuaika) huolimatta. Toimenpiteet yhtiön omistuspohjan muutokseksi on aloitettu kuin myös selvitykset yhtiön rakenteesta.

Yhtiön informatiiviset luvut	Tp2022	Tp2023	Ta2024	Tp2024
Henkilöstön määrä	0 (kaikki ostopalveluna)	0	0	0
Omavaraisuusaste, % (TA-vuoden alussa)	7,2 % (1.1.21)	4,6 %		-1,8%
Quick ratio	0,15			0,14
Tunnuslukuja				
myyntisaamiset (ka.)	204 pv (-21)	1350 h		
ostovelat ka.	100 pv (-21)	125000		
toimintakate (liikevoitto-/tappio)	+36.325,75			
Riskianalyysi				
<ul style="list-style-type: none"> - Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa, luokitella, arvioida ja hallita toimintaan liittyviä riskejä - tavoitteena on varmistaa yhtiön talouteen ja toimintaan liittyvien tavoitteiden toteutuminen - riskit: henkilö- ja omaisuusriskit, toiminnan ja liiketoiminnan riskit <p>LIIKETOIMINNAN TALOUDELLISISTA RISKEISTÄ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Energiakriisin vaikutukset yhtiön maksukykyyn - varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus) - lainasalkku - sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus) - yhteiskunnalliset muutokset 				
Talousarviossa 2024 omistajan asettamat tavoitteet				
Tavoite	Mittari			
Liikevoittotavoite on nolla tulos	-103 024,17			
Yhtiö kehittää ja laajentaa kiinteistön käyttöastetta mahdollisuuksien mukaan lisäämällä joko jääaikaa talvella tai kehittämällä kiinteistön käyttömahdollisuuksia sesongin ulkopuolella	Kiinteistön käyttöaste Vuoden 2025 alussa toteutetaan (tilattu 11/24) kiinteistön 120-vuotiskuntoarvio ja siihen hallin pts. Näiden selvitysten pohjalta toteutetaan toimintamallien kehittämisiä.			
Nykyisen toiminnan jatkuvuuden ja palveluiden turvaaminen; <i>Yhtiö toimii tehokkaasti ja toteuttaa suunnitelman palveluiden jatkuvuuden turvaamisesta</i>	Yhtiö ei ole resursseja toteuttaa suunnitelmaa palvelujen turvaamiseksi. Kaikki tappiot ja maksamattomat suoritteet ovat ns. pääomistajan saatavia. Vuositasolla (ilman laitevikoja) on rahoitus n. 70.000-75.000 € alle todellisen tarpeen. Kaupunki on tehnyt helmikuussa 2025 päätöksen lunastaa pienosakkaat ulos yhtiöstä ja yhtiön jatkoselvitykset ovat kesken.			
Yhtiön viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen	Alueella järjestettiin myös monipuolisesti muita tapahtumia.			

Tilikauden tuloksen käsittely

Asiaa koskeva säätely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävytydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

Kaupungin oikaistussa taseessa kumulatiivista ylijäämää on viime tilikaudelta 393 124,97 euroa.

Tuloksen käsittely

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus esittää, että vuoden 2024 tilikauden ylijäämä, 2 847 588,55 euroa siirretään taseen oman pääoman eriin kohtiin tilikauden yli-/alijäämä.

Siirtojen jälkeen Mänttä-Vilppulan kaupungin taseessa on ylijäämää 31.12.2024 yhteensä 3 240 713,52 euroa.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa. Mänttä-Vilppulan kaupungin taseessa oli vuoden 2022 lopussa kertynyttä alijäämää 1 975 926,08 euroa tulos mukaan huomioiden. Alijäämän kattamisvelvoite syntyi jo vuoden 2021 tilinpäätöksen perusteella.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman kokouksessaan 29.8.2022 seuraavalle neljälle vuodelle. Joitakin toimenpiteitä kohdistettiin myös jo vuodelle 2022. Talouden tasapainotusohjelma tähtää 5,7 miljoonan euron säästöihin vuosien 2023-2026 aikana. Taseen alijäämä katettiin vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä, mutta konsernin kertynyt alijäämä kasvoi merkittävästi. Oheisena oleva kuva on tasapainotusohjelman toimenpiteiden koontitaulukko.

Talouden tasapainotuksen toimenpideohjelma 2023-2026			
Tasapainotusraami, mikä sisältää kertyneen kum. alijäämän sekä sopeutetun muutostarpeen			
Lautakunta	Vastuualue	Toimenpide	Säästöt yht.
Kaupunginvaltuusto	Lautakunnat	Lautakuntarakentaan uudistaminen	44 000,00
Kaupunginvaltuusto	Valtuusto, hallitus, lautakunnat	Kokouspalkkioiden pienentäminen	52 500,00
Kaupunginhallitus	Yleishallinto	Esihenkilörakenteen oikaiseminen	20 000,00
		Asiointipisteen siirto kaupungin omistamiin tiloihin	333 000,00
		Henkilöstömitoituksen tarkistaminen (sidonnainen edellisen toimenpiteen kanssa)	105 000,00
		Konserniavustuksen tarkistaminen	800 000,00
	Tukipalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen sotesiirtymän vuoksi	60 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuksien realisointi	400 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuksien realisointi	100 000,00
Hallinto yht.			1 914 500,00
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi	Kouluverkko selvitys	700 000,00
	Kaupunginhallitus	Varhaiskasvatusverkon selvitys	175 000,00
	Kaupunginhallitus	Lukiolaisten määrän kasvu	383 200,00
Sivistyslautakunta yht.			1 258 200,00
Kulttuuri- ja hyvinvointilautakunta	Hallinto	Henkilöstön mitoitus	84 000,00
	Kulttuuri- ja matkailupalvelut	Hankintojen, avustusten ja erillisen hankerahoituksen mitoitus	74 000,00
	Kirjastopalvelut	Kirjastoverkon ja henkilöstön mitoitus	164 000,00
	Nuorisopalvelut	Palveluiden mitoitus	20 000,00
	Työllisyys- ja kasvupalvelut	Palkkatukityöntekijöiden ja henkilöstön mitoitus	140 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Henkilöstön mitoitus	90 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Hankintojen, avustusten ja palveluiden mitoitus	210 000,00
Kulttuuri ja hyvinvointilautakunta yhteensä			782 000,00
Tekninen lautakunta	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliik.	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen	330 000,00
	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliik.	Palveluliikenteen tiivistäminen	144 000,00
	Tekninen hallinto	Taksujen ja maksujen tarkistaminen	20 000,00
	Tilapalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen	280 000,00
	Tilapalvelut	Kiinteistökönnän pienentäminen	181 500,00
	Tilapalvelut	Energiätehokkuuden lisääminen	56 000,00
	Tilapalvelut	Savosenkatu 1, myyminen	3 500,00
	Tilapalvelut	Vilpunkatu 8, myyminen	13 000,00
	Tilapalvelut	Länsi-koskelan koulun purkaminen	79 000,00
	Tilapalvelut	Kiinteistöjen myyminen	98 000,00
	Tilapalvelut	Siivoustoimen työvuorosunnittelujen tehostaminen	40 000,00
	Tilapalvelut	Henkilöstömitoitus ja tehtävien uudelleen järjestäminen	300 000,00
	Tilapalvelut	Vilppulan kosken koulun IV uusinta ja energiansäästö	29 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Yksitysteiden siirto osakkaille	75 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Talviulkoalueiden henkilöstöresurssin pienentäminen viikonlopun ylläpitotyössä	52 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Henkilöstöresurssin ja hankintojen pienentäminen kukkaistutusten osalta	32 000,00
Tekninen lautakunta yht.			1 733 000,00
Tasapainotustoimenpiteiden vaikutukset yhteensä			5 687 700,00

Talouden tasapainotusohjelman toteutumista on arvioitu osavuositarkastusten yhteydessä erillisenä raporttina.

Kaupunginhallituksen vastuulle asetettujen tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen kaikkien muiden paitsi 100 000 euron erillisen omaisuuden realisoinnin osalta. Kyseessä oli Metsä1 lisäosuudet joita ei ole lunastettu. Toisaalta 400 000 euron omaisuuden realisointi eli YH-kotien osakkeiden myynti toteutui ennakoitua parempana. Myöskään esihenkilörakenteen oikaiseminen ei ole tuonut ohjelmassa suunniteltua säästöä, vaikka rakenteita muutettiin ja välillinen säästö on tämän johdosta syntynyt muutoin.

Lautakuntarakenteen uudistaminen *toteutunut*

Kokouspalkkioiden pienentäminen *toteutunut*

Asiointipisteen siirto kaupungin omistamiin tiloihin *toteutunut*

Henkilöstömitoituksen tarkistaminen *toteutunut*

Konserniavustuksen tarkistaminen *toteutunut*

Henkilöstömitoituksen tarkistaminen sotesiirtymän vuoksi *toteutunut*

Omaisuuksien realisointi *toteutunut*

Kaupunkikehityslautakunnan vastuualueiden alla kuuluvien tavoitteiden toteutumisesta on palvelualue arvioinut seuraavasti:

TALOUDEN TASAPAINOTUSOHJELMA 2022 - 2026

- **Henkilöstömitoituksen tarkistaminen / TP** 70.000/vuosi
- Tilapalveluiden henkilöstömitoitusta tarkistetaan siivoustyön ja kiinteistönhoidon osalta. Tarkistaminen ei aiheuta irtisanomisia. Mitoituksen mukainen henkilömäärä muuttuu kun kouluverkko selvitys valmistuu ja sen toimenpiteet saadaan toteutettua. Siivoustyön mitoituksen tarkistaminen tehty ja suoritustapaa muutettu jo ennen Kolhon muutoksia. **TEHTY**
- **Henkilöstömitoitus ja tehtävien uudelleen järjestäminen** 100.000/vuosi
- Esihenkilöorganisaation ja tehtävien uudelleen organisoiminen tilapalveluiden eläköitymisien myötä. **TEHTY**
- **Kiinteistökannan pienentäminen** 35.000/vuosi
- Suomalannrinteen purkaminen ja kiinteistönhoidon kustannusten pieneneminen **Kiinteistö purettu vuonna 2022. TEHTY**
- **Energiätehokkuuden lisääminen** 14.000 /Vuosi
- Energiasäästöjen mahdollistaminen lopettamalla purettavien kiinteistöjen lämmitys, pienentämällä lämmitystä kaupungin kiinteistöissä sekä suunnitelmallisilla investoineilla. **Kiinteistöjen lämpötiloja laskettu pääosin 1-2 astetta. Purattavien rakennusten lämmitykset lopetettu ja sähköliittymät irtisanottu. MENEILLÄÄN / jatkuva**
- **Savosenkatu 1, myyminen** 3.500 **Myyty 2022 TEHTY**
- **Vilppunkatu 8, myyminen** 13.000 **Myyty 2022 TEHTY**
- **Länsi-Koskelan koulun purkaminen** 15.000 64.000 **Purettu 2022 TEHTY**
- **Kiinteistöjen myyminen** 18.000 80.000
- Poistettavien kiinteistöjen listan tehokas toteuttaminen ja ylläpitokustannusten pienentäminen myyntien kautta **TEHTY**
- **Siivoustoimen työvuorosuunnittelujen tehostaminen** 10.000/vuosi
- Työvuorojen uudelleen organisoiminen ja yötyöstä luopuminen **TEHTY**
- **Henkilöstömitoituksen tarkistaminen / KS** 70.000/vuosi
  - **Mittamiehen ja kaupunkisuunnittelijan toimia ei täytetä vaan palvelu järjestetään toisin. TEHTY**
  -
- **Linja-auto ja palveluliikenteen tiivistäminen** 32.000/vuosi
- Pohjaslahti-Mänttä liikennevuorosta luovutaan selvitetyn käyttöasteen pienentymisen myötä, palveluliikenteessä kaksi reittiä yhdistetään. **TEHTY**
- **Taksojen ja maksujen tarkistaminen** 20.000/vuosi **TEHTY**
- **Vilppulankosken koulun IV uusinta ja energiasäästö** **Investointi toteutettu 2022 TEHTY**
- **Kuuden yksityistien luovutus kesällä 2024 tieosakkaiden ylläpidettäväksi** **TEHTY**
- **Talviulkoalueiden henkilöstöresurssin pienentäminen viikonlopun ylläpitotyössä** **kumottu valtuuston päätöksellä**
- **Henkilöstöresurssin ja hankintojen pienentäminen kukkaistutusten osalta** 25.000/vuosi **TEHTY**

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan vastuualueiden alle kuuluvista tavoitteista ei ole vielä valmistunut arviota ja esimerkiksi kouluverkko selvityksen lopullinen käsittely on vielä kesken.

Toteutumisvertailu ja tavoitteiden toteutuminen

Käyttötalouden toteutuminen

Tässä osiossa kuvataan kootusti talousarvion sitovien taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Talousarvion sitovia eriä käyttötalouden osalta ovat toimintakatteet vastuuyksiköittäin. Tulokorteissa on kuvattu vastuualueittain talouden, henkilöstön ja tavoitteiden toteutuminen talousarvioon verrattuna. Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja poikkeamia on arvioitu palvelualueen omasta toimesta toimintakertomuksissa. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu liikennevaloin, joissa vihreä kuvaa tavoitteen onnistumista ja punainen ei onnistumista. Palvelualueiden toimintakertomusten yhteydessä on myös tarkemmin kuvattu vastuuyksikön rahoitus.

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoiminnasta vastaa 5-jäseninen tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaan arvioida, ovatko talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on riippumattomasti huomioida kunnan toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta, sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Tarkastuslautakunta perehtyy valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomukseen. Tarkastuslautakunta tuo hallitukselle ja valtuustolle tiedoksi havaitsemiaan ja käsittelemiään puutteita sekä epäkohtia ja tekee korjaavia toimenpide-esityksiä.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2024 11 kertaa.

Tarkastuslautakunnan talousarvio toteutui seuraavasti:

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TP 2024
TOIMINTAKULUT	-30.500,82	-32.000,00	-24.960,67
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-30.500,82	-32.000,00	-24.960,67
VUOSIKATE	-30.500,82	-32.000,00	-24.960,67
TILIKAUDEN TULOS	-30.500,82	-32.000,00	-24.960,67
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-30.500,82	-32.000,00	-24.960,67

Keskusvaalilautakunta

Vaalien toimittamisesta vastaa 5-jäseninen keskusvaalilautakunta. Kaupungissa on 4 äänestysaluetta ja kuhunkin nimetään vaaleja toimittamaan vaalilautakunta. Lisäksi koti- ja laitosäänestystä hoitamaan nimetään vaalitoimikunta. Vuonna 2024 järjestettiin presidentinvaalit. Presidentinvaalien ensimmäisen vaalikierroksen varsinainen vaalipäivä oli 28.1.2024 ja äänestysprosentiksi muodostui 66,4% (2018 67,3%). Koska presidentin valinta ei ratkennut ensimmäisellä vaalikierroksella, järjestettiin toinen vaali 11.2.2024 (v. 2018 –yksi vaali). Kesäkuun 9. päivänä toimitettiin Europarlamenttivaalit, joiden äänestysprosentti jäi 33,3 %:iin (2019 34,9%). Keskusvaalilautakunnan sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä Päivi Pöyhölä.

<i>Ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>	<i>TP</i>	<i>TA</i>	<i>TP</i>
TULOSLASKELMA	2023	2024	2024
TOIMINTATUOTOT			
<i>Tuet ja avustukset</i>	18.904,80	39.760,00	55.874,40
TOIMINTATUOTOT	18.904,80	39.760,00	55.874,40
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-19.717,91	-48.190,00	-36.527,28
<i>Palvelujen ostot</i>	-2.818,84	-10.250,00	-6.990,15
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-552,14	-1.450,00	-568,92
<i>Muut toimintakulut</i>	-164,00		-250,00
TOIMINTAKULUT	-23.252,89	-59.890,00	-44.336,35
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4.348,09	-20.130,00	11.538,05
VUOSIKATE	-4.348,09	-20.130,00	11.538,05
*TILIKAUDEN TULOS	-4.348,09	-20.130,00	11.538,05

Kaupunginhallitus

Konsernipalvelut

Kaupunginhallituksen alainen palvelualue konsernipalvelut muodostuu yleishallinnon- ja hr-palveluiden, työllisyyspalveluiden ja sisäisten tukipalveluiden vastuualueista. Yleishallinto- ja hr-palvelut vastaavat kaupungin hallinnon, omistajaohjauksen ja maaseutupalveluiden ohjauksesta sekä henkilöstöhallinnon, työllisyyspalveluiden, hyvinvointityön ja asiakaspalvelun palveluista. Työllisyyspalvelut vastaavat työllisyyspalvelujen kuntakokeilusta, etsivästä nuorisotyöstä ja nuorten työpajahankkeesta. Yleishallinto- ja hr-palvelut palvelut vastaavat myös vaalien järjestämisestä. Sisäisissä tukipalveluissa tuotetaan talouden, palkkahallinnon ja tietohallinnon palvelut. Sisäiset tukipalvelut ohjaavat myös hankinnoissa ja vakuutuksiin liittyvissä asioissa. Vastuualueet muodostavat yhdessä konsernipalvelujen palvelualueen, mikä talousarviossa on valtuustoon nähden sitova palvelualue.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kaupunkikonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja sekä vastata kaupungin ja vuoden 2024 loppuun asti Juupajoen kunnan työllisyyspalveluista. Konsernihallinto huolehtii kaupungin edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen. Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat kaupunginhallitukselle ja valtuustolle.

Palvelualueen johtajana on kaupunginjohtaja. Yleishallinnon- ja hr-palvelujen sekä työllisyyspalvelujen vastuualueen tilivelvollinen johtaja on hallintojohtaja ja sisäisten tukipalveluiden vastuualueen tilivelvollinen johtaja on taluspäällikkö.

Konsernipalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

Konsernipalvelut	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	239.541,56	220.340,00	436.564,68
<i>Tuet ja avustukset</i>	163.388,11	250.000,00	315.299,17
<i>Muut toimintatuotot</i>	61.702,29	8.000,00	3.752,72
TOIMINTATUOTOT	464.631,96	478.340,00	755.616,57
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-1.723.374,29	-1.874.450,00	-1.556.527,65
<i>Palvelujen ostot</i>	-1.137.348,50	-1.222.320,00	-1.275.225,18
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-21.835,71	-77.780,00	-12.188,18
<i>Avustukset</i>	-754.863,69	-693.000,00	-723.592,36
<i>Muut toimintakulut</i>	-160.925,32	-90.670,00	-180.227,51
TOIMINTAKULUT	-3.798.347,51	-3.958.220,00	-3.747.760,88
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3.333.715,55	-3.479.880,00	-2.992.144,31
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	7.073,49		5.388,78
VUOSIKATE	-3.326.642,06	-3.479.880,00	-2.986.755,53
Poistot ja arvonalentumiset			
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-30.498,95	-29.630,00	-12.130,77
<i>Arvonalentumiset</i>	-427.957,59		-238.309,23
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-458.456,54	-29.630,00	-250.440,00
*TILIKAUDEN TULOS	-3.785.098,60	-3.509.510,00	-3.237.195,53
Sisäiset toimintatulot/menot	-163.156,02	-131.280,00	-131.280,33

Konsernipalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari	Lähtötaso tai tavoitetaso tai vertailuluku	Tavoitteen toteutuminen
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki				
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Mänttä-Vilppulan työttömyysaste on koko maan tasoa matalampi ja tavoittaa Pirkanmaan keskiarvoa.	Työttömyysaste (%)	Lähtötaso (30.6.2023): 8,9%/8,7%/9,6%	V.2024 keskiarvo 10,8%/10,9%/12%
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Digitalisoinnin avulla sisäisten ja ulkoisten asiakkuuskokemuksien kehittäminen ja työaikaresurssin tehostaminen. Tavoite on poikkihallinnollinen ja tukee koko kaupungin toimintaa.	Ict-palveluiden kustannukset/ Henkilöstökustannukset Laadullinen vertaisarviointi/ saatu asiakaspalaute	Lähtötaso: koko kaupungin hlöstök. 16,3m€, ict-kustannukset 0,729 m€	Henkilöstökulut 15,9m€/ict-kulut 0,79m€
Yhtenäinen ja yhteisöllinen Taidekaupunki				
Uudistuvan kaupunkikonsernin mukainen toimintaympäristö	Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen ja kumppanuussopimuksen toteuttaminen	Laadullinen itsearviointi hyvinvointityöstä	Lähtötaso: Kumppanuussopimus	Kumppanuussopimusta on toteutettu
Yrityspalveluiden kehittäminen elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina	Kehitämme monialaista yritys- ja sidosryhmä yhteistyötä - elinvoimajaoston toiminnan vakiinnuttaminen - omistajaohjauksen tehostaminen -yritysyhteistyön kehittäminen	Elinvoimajaoston arviointi/kysely Yrityskyselyt	Tavoite: Positiivinen vaikuttavuus Tavoite: Positiivinen vaikuttavuus	Arviointikyselyn yleisarvosana oli positiivinen Yrityskyselyitä ei ole toteutettu
Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki				
Kaupunki – vetovoimainen työnantaja	Mänttä-Vilppulan työnantajakuvan parantaminen	Henkilöstön vaihtuvuusprosentti, kuvaa sitoutuneisuutta työnantajaan ja luottamusta johtoon Hakijoiden määrä/tehtävä	Lähtötaso: 30.6.2023 IRP 2,4%, tavoite säilyttää vähintään samana Tavoite: Henkilöstön vaihtuvuusprosentti alle 12 % Lähtötaso: 30.6.2023 ka 13 hakijaa/rekrytointi 3,4 hakijaa/työpaikka Tavoite 5% kasvu Tavoite alle 5 kpl	Lähtövaihtuvuus 3,62 Tulovaihtuvuus 1,11 18 hakijaa/ rekrytointi 11 hakijaa/ työpaikka

	Uusintarekrytointien määrä	Lähtötaso 2022 alle 7 % Tavoitetaso alle 7 %	5 uusintarekrytointia
	Sairauspoissaolojen määrä		5,3%

Konsernipalveluiden henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Henkilöstösuunnitelma			
Kaupunginhallitus	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Konsernipalvelut (sitova 3) Tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunginjohtaja	1	1	1
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja			
Vakituiset	8	8	7
Määräaikaiset	-	-	-
Työllisyyspalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja			
Vakituiset	6	6	7
Määräaikaiset	7	7	1
Sisäiset tukipalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja			
Vakituiset	9,5	10,5	10
Määräaikaiset		-	
Lautakunta yhteensä	31,5	32,5	26

Konsernipalveluiden riskien arviointi

Konsernipalvelut	Tunnistettu riski/kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1 - 3	Todennäköisyys 1 - 3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi	
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Yleinen suhdannekehitys vaikuttaa negatiivisesti koko Suomen työllisyyden kehitykseen tai hallituksen toimenpiteet eivät ole riittäviä ja työttömyyteen puuttuvia	Tavoittava ja ennakoiva lähityö työllisyyspalveluissa	3	2	Työllisyyspalvelupäällikkö	Osavuosikatsausten yhteydessä	Riski toteutui osittain. Suhdanneherkillä aloilla paljon lomautuksia ja työntajat varovaisia rekrytoinnissa.
	Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa kuntouttavan työtoiminnan osalta	Aktiivinen ja ennakoiva yhteistyö Pirhan suuntaan sekä kuntouttavan	3	2	Työllisyyspalvelupäällikkö	Osavuosikatsausten yhteydessä	Riski toteutui osittain. Hyvinvointialueen on ollut haastavaa löytää aikaa ja

	ei toteudu ja työllisyyskustannukset nousevat tämän vuoksi.	työtoiminnan mahdollistaminen					henkilöstöä työllisyyspalveluiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Asiakkaat ovat joutuneet jonottamaan palveluihin.
	Digitalisaatiolla ei saavuteta haluttua työajantehostamisen säästöä tai toimenpiteet jäävät keskeneräisiksi eivätkä muodostu käytännöksi	Toimenpiteiden välitön arviointi ja käytäntöjen hyvä muutos-johtaminen	1	1	Konserni-palveluiden esihenkilöt	Osavuosi-katsausten yhteydessä, käyttöönottojen ja hankkeen raportoinnin yhteydessä	Riski ei ole toteutunut. Digitalisoinnin avulla on säästetty laskennallisesti vähintään 1 htv.
	Yhteistyö Pirhan kanssa jää byrokraattiseksi eikä tavoita tai ole todellisuudessa vaikuttavaa, ennakoivaa, kuntalaisten hyvinvointia edistävää yhteistyötä.	Aktiivinen yhteydenpito ja hyvä monikanavainen yhteistyö Pirhan kanssa	3	1	Hyvinvointikoordinaattori, johtoryhmä	Tilinpäätöksen yhteydessä tehtävä arvio	
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Konsernipalveluiden talousarvio on tiukka, eikä kestä yllätyksiä esimerkiksi sairaslomien tms. suhteen.	Ennakoiva talouden seuranta ja rullaava budjetti	3	1	Taluspäällikkö	Kk-seuranta, ja osavuosi-katsaukset	Riski ei ole toteutunut
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Konsernitalous on vakava ja yhtiöt eivät selviä taloudellisesti, mikä aiheuttaa kaupungin talouden kriisiytymisen	Vahva omistajaohjaus ja konsernijohtoon ennakoiva työote	3	2	Kaupunginjohtaja, taluspäällikkö ja konsernijohto	Osavuosi-katsausseuranta, konsernijohtoryhmä	Jääarena oY:n osalta riski taloudellisista haasteista on totuutuksessa
Ulkopuoliset riskit	Energiakriisi ja sen vaikutukset talouteen	Varautuminen markkinoiden elämiseen, oma sopeuttaminen	2	2			Riski ei ole toteutunut
	Eriasteiset tietoturva-työhyökkäykset	Riittävä tietoturva ja ajantasaiset järjestelmä päivityksineen sekä keskitetty- ja valvottu hallinta	2	3	Tietohallintopäällikkö		Riski ei ole toteutunut
Henkilöstö-riskit	Avainhenkilöiden pysyvyys	Varahenkilöjärjestelmän kehittäminen avaintehtäviin	1	1	Konsernipalveluiden esihenkilöt	Osavuosi-katsausten yhteydessä	Riski toteutui osittain.
	Liiallinen kuormittuminen työssä	Resurssointi, työhyvinvoinnin lisääminen ja palautumiseen liittyvä ohjaus					Sairauspoissaolot laskivat edelleen sairauspoissaolo prosenttiin 5,3 %.

		yhteistyössä työterveyshuollon kanssa	2	2	Esihenkilöt/hallintojohtaja	Osavuosit-sauksen yhteydessä sairauspoissaolot työtyytyväisyyskyselyn tulokset	Sairauspoissaolot on raportoitu säännöllisesti. Työtyytyväisyyskysely toteutettiin.
Muu tunnistettu riski	Tehtäviin ei saada kelpoisia/osaavia hakijoita	Rekrytointiprosessin kehittäminen	1	1	Hallintojohtaja	Osavuosit-sauksen yhteydessä	Tietyissä ammateissa on edelleen pulaa hakijoista, mutta hakijamäärät ovat yleisesti kasvaneet. Hakijoita 11 hakijaa/työpaikka.

Yleishallinto- ja hr-palvelut

Yleishallinto- ja Hr-palveluiden vastuualueella työskentelevät kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, tiedonhallintasihteeri, hallintosihteeri, toimistopalvelusihteeri, palveluneuvoja, palveluesihenkilö ja hyvinvointikoordinaattori.

Kaupunki oli mukana Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat - KT:n tasopalkkasimulaatiossa kehittämässä uutta palkkausjärjestelmää OVTES G-osioon. Simulaatiossa kehitettiin uutta, TVA-palkkajärjestelmän korvaavaa palkkausjärjestelmää, joka otetaan käyttöön vuonna 2025.

Kaupungin kotisivut uusittiin avoimen koodin Wordpress-sisällönhallintajärjestelmää käyttäväksi verkkosivustoksi. Kotisivujen sisältö, kuvitus ja ilme uudistettiin samalla ja sivusto skaalattiin mobiililaitteissa toimivaksi.

Kaupungintalolla toimivan Asiointipisteen kävijämäärä nousi edellisvuodesta (2023) reilulla viidellä sadalla henkilöllä. Kokonaiskävijämäärä viime vuonna oli 6505 ihmistä (2023 5984 hlöä). Valtakunnallisesti Mänttä-Vilppulan kaupungin Asiointipiste oli maan kolmanneksi vilkkain piste. Asiointipisteellä oli viime vuonna yhteispalvelusopimukset Kelan, Veron, Te-palveluiden ja Digi- ja väestötietoviraston kanssa. Kävijämäärän nousuun vaikuttaa Vilppulan vastaanottokeskuksen lakkauttaminen. Suurin osa vastaanottokeskuksen asiakkaista jäi kuntaan ja tarvitsi monen eri viranomaistahon apua niin asunnon saamisen, työnhaun, osoitteen rekisteröinnin, kuin toimeentulonkin takia.

Hyvinvointityön pääpainopisteet olivat vuonna 2024 lapset ja nuoret. Vanhemmuuden tukea toteutettiin mm. teemailloilla, Koko Kylän vanhempainillassa, Pirhan kanssa yhteistyössä perhekeskusmallissa ja digitaalisen perhekeskuksen kautta. Koululounaan kehittelyyn on osallistettu nuorisovaltuusto ja työ jatkuu aamupalakehittelynä. Alaluokkien vapetukseen (sähkötupakan käyttöön) on pyritty vaikuttamaan mm. ehkäisevän päihdetyön keinoin mm. Nikotiininäyttelyllä kirjastossa ja tiedotuksella sekä webinaarilla ja tietoisuuskampanjoilla yhdessä Pirhan kanssa. Omaehtoisen liikkumisen tukemisessa on toteutettu kerhoja, oltu mukana Move-yhteistyössä, nuorisotyön ja liikuntapalveluiden yhteistyössä. Toimintamalleja on saatu vakiinnutettua mm. kuntosaleissa (yli 90 harrastajaa), Autereopiston tuolijumpassa ja puistojumpassa sekä penkkitreffeillä. Lähiklubitoiminta on vakiintunut (yhteistyössä Saskyn ja Mäntänvuoren Terveys Oy:n kanssa). Elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan poikkihallinnollinen yhteistyö aloitettiin. Liikuntaneuvonnan hankehaku saatiin toteutettua yhdessä Juupajoen kunnan kanssa. Vanhus- ja vammaisneuvosto ovat kokoontuneet säännöllisesti.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut teki vuoden 2024 täysipainoisesti asiakaspalvelua Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun yhteistyössä ja valmistautui valtakunnalliseen muutokseen TE-toimistojen loppumisesta ja työllisyysalueiden käynnistymisestä vuonna 2025. Mänttä-Vilppulan kaupunki päätti vuonna 2023 liittyä Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen yhdessä Joutsan, Keuruun, Luhangan, Multian, Petäjäveden, Toivakan ja vastuukunta Jämsän kanssa. Viranomaistyön ja lakisääteiset työvoimapalvelut tuottaa pääsääntöisesti työllisyysalue. Kaupungin työllisyyspalveluiden henkilöstö (työllisyyspalvelupäällikkö, 2 palveluohjaajaa, 1 kotoutumisen palveluohjaaja, nuorten yksilövalmentaja-palveluohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä) keskittyy jatkossa vaikuttaviin palveluihin, kuten työnantajayhteistyöhön, valmennukseen, työkykyselvittelyihin jne.

Kotokunta Oy:n ylläpitämä vastaanottokeskus Vilppulassa loppui vuoden 2024 lopussa, ja se ruuhkautti erityisesti ukrainalaisten siirtymistä taidekaupunkilaisiksi. Peruspalveluiden tarjoamisen lisäksi työn painopiste on ollut koulutus- ja työtarjonnassa.

Sisäiset tukipalvelut

Sisäiset tukipalvelut pysyivät talousarviossa, tulos alittui -201.682,15 eurolla. Talousarvion alittamiseen vaikuttivat henkilöstökustannuksista saadut säästöt, sekä erityisesti tietohallinnon toimintatulot Pirhalla. Tietohallinto jatkoi ict-palveluiden tuottamista Mäntänvuoren Terveydelle ja Pirhalle vielä vuoden 2024 aikana erillisellä sopimuksella. Tuloja ei ollut budjetoitu, koska toiminnan jatkumisesta ei ollut varmuutta.

Taloushallinnossa päättyi Virtain kaupungin ja Ruoveden kunnan kanssa toteutettu TalousDigi-hanke. Hankkeen kustannukset olivat 40 445,89 euroa ja rahoitusosuus 34 379,11 euroa eli omarahoitusosuudeksi jäi 6 066,78 euroa. Hankkeen aikana uudistettiin laskutusta sähköiseksi excel-laskuliittymän ja verkkokaupan kautta, digitalisoitiin ostoreskontran prosessia sopimuskohdistuksen ja skannauksen ja toimittajaportaalin osalta sekä kehitettiin taloudenohjausohjelmaa.

ICT-käyttöympäristön toimintavarmuutta on parannettu keskeisten laitteiden uusimisella ja loogisten suojausmenetelmien päivittämisellä. Kaupungin tietovarantojen käytettävyyteen ja eheyteen on tehty parannuksia lisäämällä mm. varmistusten sijainteja, paikallisten taltioiden lisäksi yksi taltio sijaitsee fyysisesti pois kaupungin omista tiloista. Varmistusten siirto ulkoiseen taltioon tapahtuu täysin salattuna.

Sisäisten tukipalveluiden alla työskentelevät talousjohtaja, tietohallintopäällikkö, pääkirjanpitäjä, talousasiantuntija, 2 toimistosihiteeriä, ict-suunnittelija, ict-tukihenkilö ja 2 palkkakirjanpitäjää.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan talousarviossa sitovia vastuualueita ovat sivistyspalvelut ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut. Palvelualueen sisältää seuraavat vastuuyksiköt: varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, vapaan sivistystyön koulutus, kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Sivistys- ja kulttuurilautakuntaa johti vastuunalaisena viranhaltijana sivistysjohtaja.

Sivistys- ja kulttuurilautakunta alitti talousarvion toimintakatteen osalta 372 197 €.

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan sitovan talousarvion toteutuminen

Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	842.121,84	581.400,00	737.361,50
<i>Maksutuotot</i>	269.182,95	267.300,00	254.636,16
<i>Tuet ja avustukset</i>	508.214,63	496.750,00	690.773,80
<i>Muut toimintatuotot</i>	14.900,94	8.600,00	18.088,08
TOIMINTATUOTOT	1.634.420,36	1.354.050,00	1.700.859,54
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-11.256.517,94	-11.201.110,00	-11.225.314,53
<i>Palvelujen ostot</i>	-1.614.014,95	-1.570.050,00	-1.606.800,40
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-505.702,02	-571.420,00	-515.015,32
<i>Avustukset</i>	-716.246,82	-726.570,00	-683.738,82
<i>Muut toimintakulut</i>	-209.362,77	-187.480,00	-201.537,36
TOIMINTAKULUT	-14.301.844,50	-14.256.630,00	-14.232.406,43
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-12.667.424,14	-12.902.580,00	-12.531.546,89
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-59,68		1.464,42
VUOSIKATE	-12.667.483,82	-12.902.580,00	-12.530.082,47
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			-300,07
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			-300,07
*TILIKAUDEN TULOS	-12.667.483,82	-12.902.580,00	-12.530.382,54
Sisäiset toimintatulot/menot	-4.080.470,76	-3.962.000,00	-3 939 916,15

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan henkilöstösuunnitelman toteutuminen

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	TP 2024*
Sivistyspalvelut	2,5		2,5	2,5	2,5
<i>Varhaiskasvatus (4) Sivistysjohtaja</i>	54,14		45	45	34,06
<i>Määräaikaiset</i>	5,78		17	17	20,43
<i>Esi- ja perusopetus (4) Sivistysjohtaja</i>	107,39		100,8	100,8	95,3
<i>Määräaikaiset</i>	2,89		15,75	15,75	4,58

Lukiokoulutus (4) Lukion rehtori	10,91		10	10	9,75
Vapaan sivistystyön koulutus (4) Sivistysjohtaja	2		0,5	0,5	0,7
Hanketyöntekijät			1	1	1,15
Määräaikaiset			5	5	
Sivistyspalvelut, vastuualue yhteensä	185,61	200,35	197,55	197,55	168,47
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	1	1	0,5	0,5	0,5
Kulttuuri- ja matkailupalvelut	2	2	2	2	1,5
määräaikaiset	2	1	1	1	1
Kirjastopalvelut	8,1	7,6	7,6	7	6,62
määräaikaiset	0	0	0	0,6	0,4
Nuorisopalvelut	3	3	3	3	3
määräaikaiset	1	0,5	1*	1	1
Liikuntapalvelut	5	5	5	5	5
määräaikaiset	0	0	0	0	0
Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut, vastuualue yhteensä	22,1	20,1	20,1	20,1	19,02
Lautakunta yhteensä	207,71	220,45	217,65	217,65	187,49

*TP 2024 henkilöstömäärä ei ole sivistyspalveluiden osalta vertailukelpoinen aikaisempien vuosien henkilöstömäärän kanssa laskentatavan muutoksen vuoksi. Laskentatapaa on muutettu tarkemmaksi TA2025 laatimisen yhteydessä.

Sivistyspalveluiden hallinto

Vastuualueelle ei ollut määritelty toiminnallisia tavoitteita.

Viestintä

Vuonna 2024 kaupungin viestintä koki merkittäviä muutoksia ja kehitystä. Vuoden alusta viestintä siirtyi osaksi sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelualueetta. Samalla tiedottaja -nimike muutettiin viestintäkoordinaattoriksi. Vaikka tehtävään valittu henkilö lopulta perui tulonsa, viestinnän jatkuvuus varmistettiin järjestämällä tehtävät uudelleen. Helmikuusta heinäkuuhun viestintävastuuta kantoi oman työnsä ohella hallintosuunnittelija, joka siirtyi elokuun alusta pääsääntöisesti viestintäkoordinaattorin tehtäviin.

Vuoden aikana viestintää on lisätty ja monipuolistettu eri kanavissa. Kaupungin viestintätiimiin kuuluu edustajia kaikilta palvelualoilta, ja vuoden 2024 lopussa tiimin koko oli 22 henkilöä. Tavoitteena on, että viestintää tekevät ensisijaisesti ne, joilla on ajankohtaisin tieto. Viestintätiimi kokoontui vuoden 2024 aikana yhdeksän kertaa.

Yksi merkittävimmistä viestinnän kehitysaskelista oli kaupungin verkkosivujen uudistus, jonka suunnittelu aloitettiin hallintojohtajan toimesta vuonna 2023 ja joka saatiin päätökseen keväällä 2024. Uudistuksen myötä kaupungin verkkosivujen käytettävyys, saavutettavuus ja ajantasaisuus parani huomattavasti.

Viestinnän tehostuminen näkyy myös saavutettavuusluvuissa. Kaupungin somekanavista eniten käytetty vuonna 2024 oli Facebook. Facebook-julkaisujen kattavuus kasvoi merkittävästi – vuonna 2023 kattavuus oli 187 900, ja vuonna 2024 se nousi 229 000:een. Myös videoiden määrä kasvoi huomattavasti: vuonna 2023 jaettiin kaksi videota, kun taas vuonna 2024 julkaistiin 25 videota.

Viestintää lisättiin myös muissa kanavissa, kuten LinkedInissä ja Instagramissa. Kesällä viestinnässä työskenteli kesäsomettaja, jonka myötä lanseerattiin kaupungin TikTok -tili, jonka avulla tavoiteltiin erityisesti nuorempaa kohderyhmää.

Kaupungin viestintää seurataan ja analysoidaan säännöllisesti, jotta sen kehitystä ja vaikuttavuutta voidaan arvioida. Tavoitteena on tehdä viestinnästä entistä vaikuttavampaa, saavutettavampaa ja kohderyhmilleen relevanttia, sekä tunnistaa kehityskohteita ja mukauttaa viestintää tarpeiden mukaan.

Sivistyspalveluiden hallinnon talousarvion toteutuminen

<i>Sivistys- ja kulttuuritoimen hallinto</i>	<i>TP</i>	<i>TA</i>	<i>TP</i>
<i>Ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>
TULOSLASKELMA			
<i>TOIMINTATUOTOT</i>			
<i>Tuet ja avustukset</i>	403.012,57	392.030,00	618.614,71
<i>TOIMINTATUOTOT</i>	403.012,57	392.030,00	618.614,71
<i>TOIMINTAKULUT</i>			
<i>Henkilöstökulut</i>	-705.299,57	-544.000,00	-624.263,29
<i>Palvelujen ostot</i>	-126.041,92	-110.200,00	-88.386,53
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-23.906,16	-18.750,00	-26.494,39
<i>Muut toimintakulut</i>	-2.145,85	-4.650,00	-3.454,19
<i>TOIMINTAKULUT</i>	-857.393,50	-677.600,00	-742.598,40
<i>TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ</i>	-454.380,93	-285.570,00	-123.983,69
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-1,93		
<i>VUOSIKATE</i>	-454.382,86	-285.570,00	-123.983,69
*TILIKAUDEN TULOS	-454.382,86	-285.570,00	-123.983,69
<i>Sisäiset toimintatulot/menot</i>	-11.819,48	-5.360,00	-12 773,84

Sivistyspalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Sivistysjohtaja

Sivistyspalveluiden vastuualueita ovat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja vapaan sivistystyön koulutus.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen osalta runsaat sijaiskulut rasittivat taloutta. Erityisesti Miinanhelmen päiväkodissa sijaiskulut olivat korkeat. Varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvitys päivitettiin lukujen ja muuttuneen palveluntarjonnan osalta valtuuston antaman ohjeen mukaisesti. Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointia jatkettiin ja sen lisäksi arviointia lisättiin myös kansallisen laadunarviointijärjestelmän avulla. Mänttä-Vilppulan varhaiskasvatuksessa oli 242 lasta (31.12.2024). Heistä 9,9 % sai tehostettua tukea ja 1,2 % erityistä tukea.

Esi- ja perusopetus

Esi- ja perusopetuksen osalta pysyttiin talousarviossa kokonaisuudessaan, vaikka yksittäisten toimintojen osalta oli ylityksiä. Kouluverkkoselvitys hyväksyttiin helmikuussa samoin kuin siihen liittyvät päätökset yläkoulujen ja lukion yhdistämisestä lukuun ottamatta.

Toiminnallisiin tavoitteisiin kuulunut Koskelan puukoulun yhdistäminen Savosenmäen kouluun toteutui samoin kuin myös yläkoulujen ja lukion hallinnollinen yhdistäminen. Koskelan yläkoulu, Vilppulan yhteiskoulu ja Mäntän lukio yhdistettiin hallinnollisesti 1.1.2024 alkaen niin, että kouluille tuli yksi yhteinen rehtori ja luottamustoiminen apulaisrehtori ja kaksi vararehtoria. Koulujen yhteistä rehtorin virkaa hoitaa Aki Koivisto.

Vuonna 2024 esi- ja perusopetuksen oppilaista tehostettua tukea sai 27 % ja erityistä tukea 10 %. Tukea saavien määrät kasvoivat hieman edellisestä vuodesta.

Sivistyspalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

Sivistyspalvelut	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	501.281,38	323.320,00	410.542,25
<i>Maksutuotot</i>	269.182,95	267.300,00	254.326,16
<i>Tuet ja avustukset</i>	68.451,97	26.000,00	4.269,09
<i>Muut toimintatuotot</i>	4.779,88	600,00	8.486,85
TOIMINTATUOTOT	843.696,18	617.220,00	677.624,35
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-9.598.291,95	-9.741.120,00	-9.666.922,99
<i>Palvelujen ostot</i>	-1.210.840,59	-1.194.570,00	-1.253.355,24
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-347.907,21	-427.020,00	-356.071,57
<i>Avustukset</i>	-295.914,44	-348.570,00	-268.890,44
<i>Muut toimintakulut</i>	-167.141,88	-141.030,00	-158.639,99
TOIMINTAKULUT	-11.620.096,07	-11.852.310,00	-11.703.880,23
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10.776.399,89	-11.235.090,00	-11.026.255,88
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-55,75		1.462,71
VUOSIKATE	-10.776.455,64	-11.235.090,00	-11.024.793,17
*TILIKAUDEN TULOS	-10.776.455,64	-11.235.090,00	-11.024.793,17
Sisäiset toimintatulot/menot	-3.214.140,24	-3.150.580,00	-3 124 042,60

Sivistyspalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelma-vuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso/vertailuluku	Tavoitteiden toteutuminen	
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki:					
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Kouluverkkoselvitys kohta 1: Koskelan puukoulun yhdistäminen Savosenmäen	Mittarina on Savosenmäen koulun käytettävissä olevien	Toimitiloja lukuvuonna 2023-2024: 3 / lukuvuonna 2024-2025: 2 /	Tavoite toteutui. Toimitiloja lukuvuonna 2024-2025: 2	

	koulun kanssa samaan rakennukseen	toimitilojen määrä.			
Yhtenäinen ja yhteisöllinen taidekaupunki:					
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Lukio ja yläkoulut yhdistetään hallinnollisesti ja luodaan yhtenäinen toimintakulttuuri.	Mittarina toimii 1) koulujen hallintohenkilö kunnanmäärä, 2) mitataan työelämän laadun indeksiä henkilöstökyselyllä vähintään 3 kertaa vuodessa. Osio: yhteenkuuluvuus ja identiteetti.	7 henkilöä / 5 henkilöä / Ei ole toteutettu/ toteutetaan (tavoitteena 75 %)/	Tavoite toteutui Hallinnollinen yhdistäminen toteutettiin ja hallintohenkilökunnan määrä laski kuuteen. Työelämän laadun indeksiä on mitattu henkilöstökyselyllä, jossa tulos 80,8 %.	
	Huoltajien osallisuuden kokemuksen lisääminen ” Minulla on mahdollisuus vaikuttaa lapseni ryhmän toimintaan.”	Mitataan palvelutyytyväisyys-kyselyllä osiossa: vanhemman kokemus, kohtaaminen ja tiedonsaanti varhaiskasvatuksessa: Minulla on mahdollisuus vaikuttaa lapseni ryhmän toimintaan.	3,2/3,5/3,1 Lähtötaso 3,2 on vuonna 2022 tehdystä varhaiskasvatuskyselystä.	Tavoite ei toteutunut, koska toteuma oli 3,1. Se oli kuitenkin parempi kuin vuonna 2023, jolloin se oli 2,9.	

Esiopetusoppilaat Tilastointipäivä 20.9.	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Vilppulankosken koulu	29	22	22	22	20	30
Kolhon koulu	9	3	8	5	3	3
Savosenmäen koulu	33	14	26	22	17	35
Koskelan alakoulun esiopetus (aiemmin Miinanhelmi)	15	29	15	15	19	0
Yhteensä	86	68	71	64	59	68

Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024
Esiopetus €/oppilas, kaikki yhteensä	6 434	7 343	6 880	7 630	6159

Koskelan alakoulu (aiemmin Miinanhelmi)	5 830	6 777	5 881	4 228	0
Savosenmäki	6 629	7 184	6 864	8 182	4 804
Vilppulankoski	6 596	6 923	6 384	8 681	7 600
Kolho	10 927	11 870	10 925	19 046	11 211

Huom! Koskelan alakoulun (Miinanhelmen) esiopetus yhdistettiin syksyllä 2024 Savosenmäen esiopetukseen. Tämä on huomioitu kustannuslaskennassa.

Oppilaskohtaisten kustannusten laskennassa on käytetty oppilasmäärien keskiarvoa vuoden 2023 ja 2024 tilastointipäivien luvuista. Laskelmissa on huomioitu myös sisäiset kustannukset.

Perusopetusoppilaat Tilastointipäivä 20.9.	2019- 2020	V	2020- 2021	V	2021- 2022	V	2022- 2023	V	2023- 2024	V	2024 2025	V
Vilppulankosken koulu												
Kolhon koulu	193		190		162		164		164		150	
Savosenmäen koulu	53		51		48		49		44		35	
Vilppulan yhteiskoulu	293		282		266		260		250		241	
Koskelan yläkoulu	124		122		138		124		135		114	
Pienryhmä	156		143		157		147		146		145	
	11		11		15		16		16		16	
Yhteensä	830	4	799	13	786	0	760	30	755	14	701	6

(V=Valmistava opetus)

Tunnusluvut perusopetus	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024
Perusopetus €/oppilas kaikki yhteensä	8 971	9 016	9 044	9 603	10 063
Vilppulankosken koulu	7 710	8 622	9 322	9 111	9 457
Kolhon koulu	8 787	8 651	8 779	10 140	10 529
Savosenmäen koulu	7 404	7 604	8 310	8 852	8 826
Vilppulan yhteiskoulu	11 270	9 938	10 447	9 925	11 394
Koskelan yläkoulu	10 716	10 165	9 593	9 769	10 266
Pienryhmät	22 854	23 006	18 603	20 670	21 629

Oppilaskohtaisten kustannusten laskennassa on käytetty oppilasmäärien keskiarvoa vuoden 2023 ja 2024 tilastointipäivien luvuista. Laskelmissa huomioitu myös sisäiset kustannukset.

Kunnat voivat järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa 1–2-luokkalaisille ja erityisoppilaille, mutta velvollisuutta toiminnan tarjoamiseen ei ole. Kunta saa valtionosuutta perusopetuslain mukaisen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuneet oppilaat								
31.12.2024	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vilppulankosken koulu	16	21	19	19	14	15	22	18
Kolhon koulu	8	10	10	13	7	9	8	6
Savosenmäen koulu	25	31	33	22(+5)	24	21	22	33
Pienryhmä	6	5	4	5	5	4	4	3
Yhteensä	55	67	66	59(+5)	50	49	56	60

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen osalta talousarvio ylittyi mutta opiskelijamäärää jatkoi kasvuaan. Vuoden 2024 aikana opiskelijoiden määrä nousi 149 opiskelijasta 163 opiskelijaan.

Mäntän lukio jatkoi opetusta Finest Future –opiskelijoille myös vuonna 2024. Finest Future –opiskelijoiden määrä on kasvanut tasaisesti vuodesta 2021 lähtien.

Lukion ja yläkoulu yhdistyivät hallinnollisesti 1.1.2024 alkaen. Vuoden 2024 alusta lähtien lukion ja yläkoulujen yhteisenä hallinnollisena rehtorina on toiminut Aki Koivisto. Hänen apunaan hallinnossa on luottamustoiminen apulaisrehtori ja kaksi vararehtoria.

Lukion opiskelijamäärät Tilastointipäivänä 20.9.	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Opiskelijat	124	116	113	130	149	163
Etäopiskelijat	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	124	116	113	130	149	163

Tunnusluvut	TP2020	TP2021	TP2022	TP2023	TP2024
Lukiokoulutus €/oppilas	10 066	10 517	10 771	9479	9111

Oppilaskohtaisten kustannusten laskennassa on käytetty oppilasmäärien keskiarvoa vuoden 2023 ja 2024 tilastointipäivien luvuista. Laskelmissa on huomioitu myös sisäiset kustannukset.

Vapaan sivistystyön koulutus

Autere-opisto on kansalaisopisto, jossa harjoitetaan vapaata sivistystyötä kaikkien asukkaiden parhaaksi. Sivistyspalveluiden tehtävänä on rakentaa yhdessä vapaan sivistystyön ja muiden kouluasteiden kanssa elinikäisen oppimisen Mänttä-Vilppulaa. Autere-opisto tukee kurssitoiminnallaan asukkaiden aktiivisuutta, hyvinvointia ja monipuolista kehittymistä sekä harrastus- ja koulutustoimintaa. Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, ja osallisuus.

Vapaan sivistystyön palveluiden eli Autere-opiston osalta kustannukset toteutuivat odotetusti mutta vähentyneet tuotot pudottivat tuloksen hieman miinukselle. Vuosi toi myös muutoksia Autere-opiston henkilöstöön. Kokoaikaisen kurssisuunnittelijan tehtävät jaettiin kahdelle sivistyspalveluiden työntekijälle elokuussa 2024. Rehtorin tehtävää hoiti sivistysjohtaja oman työnsä ohella.

Toiminnallisia muutoksia olivat kurssien siirtäminen verkkokauppaan ja paperisesta opetusohjelmasta luopuminen. Syksystä 2024 lähtien opiston kursseille on pitänyt ilmoittautua verkkokaupan kautta.

Tuntiopettajia oli opiston vuositöinnässä kaikkiaan 63 ja kurssiosallistujia oli 1061. Suunniteltujen opetustuntien määrä oli 5409 ja niistä toteutui 4805. Toteutuneita kursseja oli 101.

Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan musiikin ja tanssin taiteenaloilla sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden. Opetus luo edellytyksiä hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja sen myötä musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Oppilas saa riittävät tiedot ja taidot musiikin ammatillisiin opintoihin. Merikanto-opisto tuottaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaiset palvelut suunnitelmakauden aikana Virtain, Ähtärin, Mänttä-Vilppulan ja Oriveden kaupungeille sekä Ruoveden ja Juupajoen kunnille nykyisellä tuotantotavalla eli kunnallisena toimintana.

Merikanto-opisto siirtyi vuodenvaihteessa Koskelan puukouluun, joka pienillä korjauksilla muutettiin syksyn 2024 aikana musiikkiopiston toimintaan sopivaksi.

Hankkeet ja avustukset

Haettujen ja saatujen hanke- ja erityisavustusten tuella lisätään lasten ja nuorten sekä vapaan sivistystyön osalta aikuisten kuntalaisten hyvinvointia. Hankeavustusten avulla valtio myös korvaa kunnille lisätehtävistä aiheutuneita kustannuksia. Valtion myöntämällä avustuksilla edistetään hallitusohjelman tavoitteiden ja periaatteiden toteutumista kunnissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa kuntien kehittämistyötä tutkimusten ja hankeraportoinnin kautta ja väliaikaiset avustukset saatetaan vakiinnuttaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakiin.

Lähipalveluperiaatteen ja inklusiomyönteisen ajattelun vahvistamiseen tarvitaan henkilöstön osaamisen, toiminnan arvioinnin ja tarvittavien tukitoimien jatkuvaa kehittämistä. Saaduilla valtion hankeavustuksilla kehitetään ja pilotoidaan toimintaa varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa sekä vapaassa sivistystyössä paikalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioiden. Harrastus- ja kerhotoiminnan avulla tuetaan yhteisöllisyyttä, lisätään osallisuuden kokemusta ja pyritään löytämään jokaiselle mielekästä tekemistä vapaa-ajalle, mikä tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia joka elämänalueella.

Hankerahoituksissa kunnan omarahoitusosuus vaihtelee 0–40 % välillä riippuen avustuksen ehtoista. Hankkeiden haku on ympärivuotista ja avustusten käyttöajat määritellään avustuspäätöksessä. Yleistä on, että avustuksen käyttöaika ulottuu useammalle tilikaudelle. Vuonna 2024 valtion säästötoimien myötä hankeavustuksia on ollut haettavana vähemmän kuin aiempina vuosina.

Varhaiskasvatuksen hankkeet ja avustukset

Varhaiskasvatuksessa on ollut käytössä kuusi (6) eri hankerahoitusta vuoden 2024 aikana. Avustuksilla on tuettu toimintamallien ja käytänteiden kehittämistä sekä vahvan peruspedagogiikan osaamisen lisäämistä henkilöstöä täydennyskouluttamalla, hanketyöntekijöiden tuella ja työryhmätyöskentelyllä. Avustuksilla on pystytty resursoimaan lisähenkilöstöä varhaiskasvatukseen vahvempaa tukea tarvitsevien lasten ryhmiin. Lisätty henkilöstöresurssi ja osaamisen kehittäminen mahdollistavat myös vanhemmuuden tukemisen ja yhteistyön syventämisen huoltajien kanssa. Valtionhallinto on tukenut vuonna 2024 myönnettyllä erityisavustuksella turvattomista oloista tulleiden lasten varhaiskasvatuksen järjestämistä. Varhaiskasvatuksen kehittämiseen ja hanketyöhön on kuulunut myös laaja verkostoyhteistyö erilaisissa varhaiskasvatuksen yhteistyömalleissa ja työryhmissä.

Esi- ja perusopetuksen hankkeet ja avustukset

Esi- ja perusopetuksessa on ollut 15 eri hankerahoitusta vuoden 2024 aikana. Avustuksilla on tuettu oppimisen tuen, joustavan esi- ja alkuopetuksen, ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen toimintamallien ja käytänteiden kehittämistä. Hankkeilla on mahdollistettu opetushenkilöstön täydennyskoulutuksia. Digitaalisten taitojen kehittämistä ja tv-suunnitelmatyötä on tuettu hanketyöntekijän resurssilla. Avustuksilla on pystytty resursoimaan lisähenkilöstöä esi- ja perusopetukseen tukea tarvitsevien lasten ja nuorten oppilasryhmiin. Avustuksilla on tuettu myös kouluyhteisön hyvinvointia edistävää työtä ja vahvistettu monitoimijuutta kouluyhteisöissä. Hanketyössä on tehty tiivistä yhteistyötä suunnittelu- ja toteutusvaiheessa sekä verkostoitumalla yhteishankkeisiin lähikuntien kanssa.

Lasten ja nuorten mielekästä vapaa-ajan tekemistä ja harrastamista on tuettu koulun kerhotoiminnan, Harrastamisen Suomen mallin hankkeilla sekä lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan avustuksella. Yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa on haettu ja saatu koulunuorisotyön hankeavustuksia. Liikkuva koulu ja Move! -mittauksen sekä BeActive -hankkeilla ja yhteistyökumppanuuksilla on lisätty hyvinvointia tukevaa liikumista koulupäivään. Valtionhallinto tukee erikseen haettavana erityisavustuksena esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa Suomi toisena kielenä – oppimäärän opetusta.

Lukiokoulutuksen hankkeet ja avustukset

Lukiokoulutuksessa on toteutunut kaksi hanketta vuoden 2024 aikana. Lisääntynyt digitaalisuus ja tekoälyn saatavuus haastaa lukio-opetuksen toimintakulttuuria sekä opiskelijoiden ja opetushenkilöstön osaamista. Lukiossa toteutettavan hankkeen tavoitteena on kehittää dataintensiivisen teknologian hyvää tuntemusta ja ymmärrystä.

Toinen lukiokoulutuksen hankkeista on pilotoinut oppimisen tuen rakenteita vastaten samalla paikallisesti lukiokoulutuksen laki- ja opetussuunnitelmamuutoksiin. Avustuksen myötä on pystytty kehittämään ja lisäämään lukio-opiskelijoille annettavaa oppimisen tukea lukion erityisopettajan työnä sekä kehittämään lukiokoulutuksen oppimisen tukea laajasti.

Vapaan sivistystyön hankkeet ja avustukset

Vapaassa sivistystyössä on toteutunut kaksi (2) avustusta. Hankkeella tuetaan vapaan sivistystyön (Autere-opisto) kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta. Opintoseteliavustuksella korvataan aikuisopiskelusta perittäviä maksuja vapaan sivistystyön tutkintoon johtamattomassa koulutuksessa. Avustuksen avulla oppilaitos voi alentaa opintomaksuja tai jättää ne kokonaan perimättä opiskelijoilta, joiden kouluttautumista halutaan edistää.

Syksystä 2024 alkaen omana hankkeena Autere-opistossa on toteutettu suomen kielen alkeet kurssia kaupungin kotoutumistyön tueksi osana kotoutumissuunnitelmaa.

Sivistyspalveluiden riskien arviointi

Vastuualue/ Toimintayksikkö	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vai- kutu- s 1 - 3	Tode- nnäkö- isyys 1 - 3	Vastuu- henkilö ja toiminta- yksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi	
Sivistyspalvelut							
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Kouluverkkoa ei muuteta	Huolellinen kouluverkon toteutus	3	1	Sivistys- johtaja / esi- ja perusopetus	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski toteutui osittain, kun yläkoulun ja lukion osalta päätös jäi tekemättä.
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Talouden tasapainotus ei onnistu	Toimintojen tehostaminen	3	1	Sivistys- johtaja ja lukion rehtori / sivistyspalvelut	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski ei toteutunut.
Toiminta- ympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Varhaiskasvatustar- peet eivät riitä	Varautuminen mahdolliseen lapsimäärän kasvuun	2	2	Sivistys- johtaja / varhaiskasvat- us	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa/ Varhaiskasvatustar- peiden määrän seuraaminen	Riski ei toteutunut.
Ulkopuoliset riskit							
Kyberhyökkäykset tietokoneohjelmien	Mahdolliset kyberhyökkäykset koulujen, varhaiskasvatustar- peiden ja hallinnon ohjelmiin	Tietoturvariskeihin varautuminen varautumissuunnitelmissa	2	2		Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski ei toteutunut.
Palveluiden järjestämisen riskit	Lakisääteisen inklusion toteuttaminen varhaiskasvatustar- peissa	Riittävän pätevä henkilökunta	3	3	Sivistys- johtaja / varhaiskasvat- us	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski on toteutunut osittain.
Henkilöstöriskit	Henkilöstön suuri vaihtuvuus	Työhyvin- voinnista huolehtiminen ja vara- henkilöiden osaamisen kehittäminen	1	1	Sivistys- johtaja/ sivistyspalvelut	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski ei toteutunut.
Henkilöstöriskit	Esihenkilöiden työn kuormittavuus ja liiallinen työn määrä	Tehtävänkuvaukset kuntoon	3	3	Sivistys- johtaja / sivistys- palvelut	Sivistys- kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski ei toteutunut.
Muut riskit	Valmistavan opetuksen ennakoimattomuus	Valmistavan opetuksen nopeisiin			Sivistys- johtaja /	Sivistys- ja kulttuurilautakun- ta seuraa	Riski ei toteutunut.

Valmistavan opetuksen järjestämiseen liittyvät tila- ja henkilöstöhaast eet	voi aiheuttaa tilojen ja pätevän henkilökunnan riittämättömyyttä	muutoksiin varautuminen ja kotouttamisen kehittäminen.	2	2	sivistys-palvelut		
--	--	--	---	---	-------------------	--	--

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuuyksiköihin kuuluvat kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Vastuualueen hallinnon kautta on toteutettu kaupungin vapaa-aikapalveluiden kokonaisuutta sekä järjestökoordinaatiota.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	340.840,46	258.080,00	326.819,25
<i>Maksutuotot</i>			310,00
<i>Tuet ja avustukset</i>	36.750,09	78.720,00	67.890,00
<i>Muut toimintatuotot</i>	10.121,06	8.000,00	9.601,23
TOIMINTATUOTOT	387.711,61	344.800,00	404.620,48
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-952.926,42	-915.990,00	-934.128,25
<i>Palvelujen ostot</i>	-277.132,44	-265.280,00	-265.058,63
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-133.888,65	-125.650,00	-132.449,36
<i>Avustukset</i>	-420.332,38	-378.000,00	-414.848,38
<i>Muut toimintakulut</i>	-40.075,04	-41.800,00	-39.443,18
TOIMINTAKULUT	-1.824.354,93	-1.726.720,00	-1.785.927,80
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.436.643,32	-1.381.920,00	-1.381.307,32
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-2,00		1,71
VUOSIKATE	-1.436.645,32	-1.381.920,00	-1.381.305,61
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>			-300,07
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>			-300,07
*TILIKAUDEN TULOS	-1.436.645,32	-1.381.920,00	-1.381.605,68
Sisäiset toimintatulot/menot	-854.511,04	-806.060,00	-803.099,71

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelma-vuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso/vertailuluku	Tavoitteen toteutuminen	
Tasapainoinen talous kaiken päätöksen- teon ja toiminnan taustalla	Digitaalisten asiakas- palveluiden tehostaminen	Taidekokoelmatiedot uudistetuksi sähköiseksi palveluksi Sidosryhmä- ja markkinointiviestinnän uutiskirjeiden määrä kulttuuri- ja matkailu- palveluissa. Valtakunnallisen e-kirjaston käyttöönotto.	Ei ole toteutettu / toteutetaan / 4 / 8 / Ei ole toteutettu / toteutetaan /	Toteutettu 8 Toteutettu	
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Asukas- hyvinvoinnin edistäminen	Kulttuurihyvinvoinnin ja liikunnan luotsi- ja lähetetoimintamallien toteutus/käyttöönotto.	1 / 3 /	2	
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana	Asukas- hyvinvoinnin edistäminen	Liikuntaneuvonnan kohdennettujen ryhmäohjausten määrä (muut kuin uimahalliin liittyvä ohjaustoiminta) Nuorisopalveluiden yhteistyötapahtumat koulujen kanssa. Kirjastojen tapahtumien määrät	2 / 10 / 4 / 6 / 62 / 62 /	15 31 122	
Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosen perustana	Palveluiden asiakasmäärät ja vaikuttavuus	Mittarina toimii vuositasoiset kävijämäärät (vrt. vuoteen 2022) Kulttuuri- ja matkailutapahtumien kävijämäärät Uimahallin kävijämäärät	90.000 / 100.000 / 28.000 / 35.000 /	122.570 38.956	
Taloudellisesti tasapainoinen seutukaupunki:	Palveluiden mitoitus vastaamaan tasapainottamisohjelmaa ja väestömäärää	Mittarina toimii vuositasoiset määrät (vrt. vuoteen 2022) Kirjaston lainamäärät	138.900 / 135.000	134.308	

Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla		Nuorisotilojen kävijämäärät	8.900 / 8.500 /	6712	
--	--	-----------------------------	-----------------	------	--

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden riskien arviointi

Vastuualue / Toimintayksikkö	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoinniseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1 - 3	Todennäköisyys 1 - 3	Vastuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi	
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut							
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Tilojen käyttäjämäärien väheneminen pitkällä aikavälillä (asukasmäärän väheneminen).	Palveluiden sopeuttaminen ja ennakointi talousarviovalmistelun yhteydessä	2	3	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat	Toiminnallisten tavoitteiden mittareiden seuranta ja raportointi lautakunnassa.	Riski toteutui osittain. Nuorisotilojen kävijämäärät vähenivät.
Taloudellisten tavoitteiden riskit / hanke-rahoitus	Tuettujen hankkeiden määrärahojen väheneminen tai hankkeiden toteutumattomuus.	Avustusten hakujen aktiivinen seuranta. Riittävän resurssin sitominen hankehakujen toteuttamiseen. Vaihtoehtoisten rahoitusten haku. Hankehallinnoinnin osaamisen lisääminen	2	1	Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat	Hankkeiden toteutuksen seuranta ohjausryhmissä sekä taloushallinnon ja palveluryhmän esihenkilön kanssa. Hankkeiden toteutumisen raportointi lautakunnassa.	Riski ei toteutunut.
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoimisen riskit	Puutteelliset kalusteet, laitteet ja tarvikkeet sekä työskentelytilat	Vastuualueen yhteiset laite- ja kalustohankinnat ja tilajärjestelyt	1	1	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat	Henkilöstökyselyiden ja kehityskeskustelujen sovitujen toimenpiteiden toteuttaminen ja raportointi.	Riski ei toteutunut.
Ulkopuoliset riskit	Ilkivalta	Kameravalvonnan riittävyys ja toiminta Kasvatuskoulutus-toimenpiteet (esim. koulupoliisi, nuorisopalvelut, paikallislehti).	1	2	Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat. Koulu yhteistyö rehtorien kanssa.	Ilkivalta toimenpiteiden yhteinen kirjaamistapa ja määrän seuranta tilapalveluiden kanssa. Raportointi lautakunnassa.	Riski toteutui. Kirjastolla ja Mäntän nuorisotilalla ulkoseinien sotkemista. Kameravalvonnan toimivuuteen kiinnitettävä edelleen huomiota.
Palveluiden järjestämisen riskit	Osaavan työvoiman saatavuus	Rekrytoimien ja haastattelujen onnistuminen.	1	1	Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat.	Vaihtuvuuden seuranta vastuualueittain. Raportointi	Riski ei toteutunut.

		Haut hyvin esille riittävän hakijamäärän saamiseksi. Palautteiden huomioiminen.				henkilöstöhallintoon.	
Henkilöstö-riskit	Henkilöstön jaksaminen ja riittävyys	Kiinnitettävä tarkemmin huomiota yhdistelmätehtävien määrään henkilötasolla. Työtehtävien tasapuolinen jakaminen tarkemmin osaamis-kapasiteetin ja tarkennetun tehtäväkuvauksen kautta. Varattava henkilöstömenoja ennakoivasti myös sijaistaviin kuluihin.	2	2	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat.	Tehtävänkuvien tarkennukset. Varhaisen tuen mallin aktiivinen käyttö. Työterveys-neuvottelut. Sairauspoissa-olojen seuranta. Seuranta ja raportointi henkilöstöhallinnon kanssa.	Riski toteutunut. Seurantaa ja ennaltaehkäisyä toteutettu työterveyden kolmikantaneuvotteluissa.
Henkilöstö-uhat	Henkilöstöön kohdistuva epäasiallinen tai uhkaava käytös palvelutilanteissa tai sosiaalisessa mediassa (esim. kirjasto, nuorisotilat, uimahalli)	Turvallisuus-suunnitelmat ajan tasalla. Kriisitilanteiden koulutus esihenkilön ja turvapalveluiden kanssa.	1	2	Kulttuuripäällikkö Yksiköiden viranhaltijat.	Turvallisuus-suunnitelmien toteutumisen seuranta. Raportointi TA:n riskienseurannan yhteydessä.	Riski ei toteutunut.
Muu tunnistettu riski	Avustusten riittävyys palvelutason ylläpitämisessä	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden avustuksen suhteuttaminen palvelutasoon.	2	2	Sivistysjohtaja Kulttuuripäällikkö Liikuntapalvelupäällikkö	Seuranta ja ennakkotiedot lautakunnalle ja TA-valmisteluun.	Riski toteutunut osittain. Avustusten kokonaismäärää vähennettiin.

Kulttuuri – ja matkailupalvelut

Palveluissa tuettiin ja kehitettiin alueen kulttuuri toimintaa ja matkailun kehittämistä sekä koordinoitiin järjestöyhteistyötä ja foorumitoimintaa. Kaupunki tuki merkittäviä tapahtumia erillisten päätösten/sopimusten kautta, kuten Mäntän kuvataideviikkoja, Mäntän Musiikkijuhlia ja Kevyttä Klassista -tapahtumaa. Tuettujen muiden kulttuuriavustusten määrä oli 14. Tuet kohdentuivat mm. teatteri- ja kuoro toimintaan, kotiseutumuseo toimintaan sekä kaupungin eri taajamissa toteutettaviin tapahtumiin. Omana toimintana toteutettiin erillisellä hankerahoituksella Kuvataiteen valtakunta -näyttely kuvataidetta opettavien ammattikorkeakoulujen yhteistyöllä.

Kulttuuripalvelut oli aktiivisesti mukana koko maakunnan kattavassa Operaatio Pirkanmaa – kulttuuri ohjelmassa (2022-2024). Vuoden suurimpana ohjelmallisena toteutuksena järjestettiin syksyllä koko maakunnan kattava Ruudun takaa -taidenäyttelytapahtuma. Kulttuuriohjelman toteutusten osarahoittajana toimi Serlachius-museot. Kaupunki sitoutui loppuvuodesta Tampereen kaupungin esittämään Pirkanmaan alueelliseen kulttuuriyhteistyöhön vuosille 2025-2029.

Kulttuurihyvinvoinnin lähetetoiminta toteutui työllisyyspalveluiden yhteistyöllä suuntautuen nuorille aikuisille. Toimintaa ei päästy suunnitellusti laajentamaan erillisrahoituksen puutteen vuoksi.

Kaupungin elinvoimaisuutta, näkyvyyttä ja kiinnostavuutta asuinkohteena tuotiin esiin matkailukehittämisen ja kaupunkimarkkinoinnin kautta (verkko- ja somemarkkinointi, matkailuesitteet, asukaskirjeet ja matkailumessut). Matkailuyhteistyötä ja -näkyvyyttä toteutettiin lisäksi Visit Tampereen ja Suomen Matkailuorganisaatioiden yhdistyksen (Suoma) kumppanuuksilla sekä lähikuntien (Juupajoki, Keuruu, Ruovesi ja Virrat) yhteisesti rahoittamalla Matkalla Suomen Sydämessä -verkostossa. Verkostotoimintaan saatiin vuosille 2024-2025 merkittävä Leader-kehittämisrahoitus luontomatkailun ja -palveluiden sekä kansainvälisyyden kehittämiseen (Matkalla Metsän Sydämessä -hanke).

Matkailun kokonaismäärä nousi hyvälle tasolla ollen 122.570 (vrt. 2023 vuosi 104.800 ja 2022 vuosi 89.900).

Kulttuuri- ja matkailupalvelut toimi myös yhdistävänä tekijänä kolmannen sektorin, yrittäjien ja eri hallinnon alojen kesken. Yhteistyötä edistettiin erityisesti järjestöfoorumissa ja kulttuuri- ja matkailufoorumissa sekä kohdennetuissa toimialan työryhmätapaamisissa.

Kulttuuri- ja matkailupalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Kirjastopalvelut

Mänttä-Vilppulan kaupunginkirjaston toimipisteitä olivat Mäntän, Vilppulan ja Kolhon kirjastot. Kirjastolla oli vaihtuvia siirtokokoelmia terveyskeskuksen vuodeosastolla ja vanhusten palvelutaloissa sekä kotipalveluasiakkaita. Kirjastot tarjosivat tiloja opiskeluun, työskentelyyn, kansalaisten kohtaamisiin sekä järjestökokousten pitämiseen.

Kaupunginhallitus hyväksyi toukokuussa talouden tasapainottamisohjelmaan liittyen kirjastoverkkotyöryhmän laatiman Kirjastoverkkoselvityksen linjaukset, joiden mukaan Mäntän, Vilppulan ja Kolhon kirjastot jatkavat, mutta Kolhon kirjaston käyttöastetta seurataan.

Kirjastoverkkoselvityksessä todettiin, että kirjastopalvelut ovat taidekaupungin käytetyimpiä, monipuolisia kulttuuripalveluita, jotka edistävät kaupunkilaisten osallisuutta ja hyvinvointia. Koska paikkakunnalla ei ole varsinaista kulttuuritaloa, kirjastot ovat keskeisessä roolissa myös erilaisten kulttuuritapahtumien ja näyttelyiden järjestämisessä.

Talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti kirjastopalveluista väheni keväällä yksi henkilötyövuosi (htv), minkä jälkeen henkilökuntaa oli 6,62 htv. Kolmen toimipisteen ja kirjaston laajan lakisääteisen toiminnan turvaamiseksi sivistys- ja kulttuurilautakunta hyväksyi kirjastojen supistetut aukioloajat.

Kirjasto hankki 3674 uutta teosta ja tilasi myös valikoiman sanoma- ja aikakauslehtiä. Painetun aineiston lisäksi tarjottiin Pirkanmaan Piki-kirjastojen yhteisesti hankkimia sähköisiä kirjoja ja lehtiä sekä erilaisia verkkopalveluita. Huhtikuussa avautui valtakunnallinen E-kirjasto, johon myös kaupunginkirjasto liittyi.

Lainat ylsivät lähes tavoitetasoon ollen 134 308 (asukasta kohden 14,5). Lisäksi e-aineistojen lainoista Mänttä-Vilppulan osuus oli 11 451. Kirjastokäyntejä kertyi 56 176 (asukasta kohden 6).

Kirjaston ja koulujen yhteistyötä toteutettiin opetussuunnitelmiin kytkettynä. Kirjasto teki paljon yhteistyötä myös päiväkotien, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, Autere- ja Merikanto-opistojen sekä monien yhdistysten ja toimijoiden kanssa. Kirjastoissa järjestettiin 24 näyttelyä ja 122 tilaisuutta, kuten mm. luentoja, kirjailijavierailuita, lastenteatteriesitys, konsertti ja lukukoiratoimintaa.

Piki-kirjastojen yhteistyötä jatkettiin yhteistoimintasopimukseen perustuen. Piki-kirjastoilla on yhteinen asiakas- ja aineistotietokanta, Piki-verkkokirjasto sekä yhteystoimintaa ohjaava Piki-koordinaattori. Kustannukset jaetaan asukaslukujen suhteessa.

Kirjastopalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi kirjastopalvelupäällikkö.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa tuettiin nuorten aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta nuorisotilatoiminnassa ja monialaisella yhteistyöllä, erityisesti koulujen, sosiaalipalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointityön toteuttaminen kunnassa pohjautui Mänttä-Vilppulan kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (2021–2024).

Nuorten kohtaamispaikkoina toimivat Mäntän, Vilppulan ja Kolhon nuorisotilat. Nuorisotilat olivat auki tammikuusta toukokuuhun, sekä syyskuusta joulukuuhun. Kesäkuussa toteutettiin uutena toimintana jalkautuvaa nuorisotyötä. Elokuussa toteutettiin ryhmätyöpäiviä yhteistyössä koulujen ja seurakunnan kanssa. Nuorisotilojen kokonaiskävijämäärä laski edellisen vuoden tasosta ollen 6712. Huomioitavaa on, että samalla palveluita ja kohtaamisia kuitenkin lisättiin merkittävästi suoraan koulunuorisotyön yhteyteen. AVI:n tukirahoituksella Koskelan yläkoululla ja Vilppulan yhteiskoululla sekä lukiolla työskentelevä koulunuorisotyöntekijä mahdollistoi kouluviikkojen aikana 350 nuoren kohtaamiset (hengaamot, liikuntavälitunnit, oppituntiyhteistyö, erilliset kohtaamisen kampanjat).

Lokakuussa toteutettiin kansainvälinen Erasmus+ -nuorisovaihtoviikko Saksaan, ystävyyskaupunki Simmerniin.

Nuorisovaltuusto (nuva) kokoontui vuoden aikana 4 kertaa, lisäksi nuva järjesti pop up -toimintaa jokaisella nuorisotilalla. Nuorisovaltuuston nimetyt edustajat olivat mukana kaupungin palvelualueiden lautakuntien kokouksissa sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa.

Lasten ja nuorten foorumi järjestettiin loppuvuodesta erillisinä tilaisuuksina Koskelan yläkoululla, Vilppulan yhteiskoululla, Vilppulankosken koululla sekä Kolhon nuorisotilalla (marras-joulukuu).

Toimintaa tukevaa nuorisovavustusta myönnettiin 4 toimijalle. Vastuunalaisena viranhaltijana toimi nuorisosihteeri.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä oli terveyttä, hyvinvointia ja omaehtoista liikuntaa edistävä toiminta yhteistyössä alueen seurojen ja yksityisten toimijoiden kanssa. Palveluiden toteuttamisessa ja suunnittelussa huomioitiin erityisryhmien liikunnalliset tarpeet ja esteettömyyden toteutuminen.

Vuoden 2024 aikana toteutettiin liikuntasuunnitelma vuosille 2025 - 2030. Pohjana oli uimahallin tarveselvitys ja keväällä toteutettu kuntalais- ja seurakysely. Näiden pohjalta luotiin liikuntasuunnitelma nimeltään Liikkuva ihminen – Terve 2030. Ohjelmassa nostettiin kehittämiskärjiksi lapset ja nuoret, uimahallin käytön edistäminen ja luonnossa liikkuminen.

Palvelutarjonnan keskiössä olivat suorituspaikat, joita ylläpidettiin kaupungin infrapalveluiden yhteistyöllä (Urheilukeskus, Parkkivuori, Mäntänvuori, kylien toimintapaikat Kolhossa ja Pohjaslahdella, korttelikentät, ulkoilualueet ja -reitit). Liikuntapalvelut suunnittelivat toiminnan eri kohteissa yhteistyössä seurojen kanssa ja asukkaille tiedottaen. Seuroja tukevia liikunta-avustuksia myönnettiin 18 toimijalle sekä vähävaraisten perheiden lasten liikunnan tukemiseen.

Vuonna 2024 valmisteltiin Autereen polku –hanketta ja tehtiin investointiin tähtäävä avustushakemus toteutettavaksi 2025 - 2026.

Uimahallilla toimintaa aktivoitiin kampanjoilla, tapahtumilla ja kuntoneuvontaa antamalla sekä vauva- ja perheuintia kehittämällä. Uimataidon edistämiseksi tehtiin yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa. Uimahallin kävijämäärä nousi 38 956 käyntikertaan, joka oli selkeästi 2020-luvun paras kävijämäärä. Kesäajalla korjattiin uimahallin allasvalojen tiivisteistä johtuva vuoto.

Jäähalli tarjosi kaupunkilaisille tilat monipuolisia jääliikuntapalveluita varten ja mahdollisti myös muiden tapahtumien järjestämisen (uutena tapahtumana heinäkuun kaupunkifestari MäVi-Fest). Jäähallin toiminnan kehittämistä toteutettiin yhteistyössä hallia hallinnoivan Mäntän Jääareena Oy:n kanssa. Kaupunki tuki halliyhtiön kokonaistoimintaa vuosittaisella 280.000 euron avustuksella. Jääareenalle toteutettiin Kaivoksen säätiön tuella paikallisen liikunnan ja urheilun pysyväänäyttely.

Liikuntatoimijoiden seurafoorumi järjestettiin kesäkuussa ja seuratoimijoiden yhteistyösopimuksia valmistui vuoden aikana 15. Talouden tasapainottamistoimenpiteenä liikunta-avustusten kokonaisrahoitusta vähennettiin. Henkilöstöä koulutettiin, ja lisäksi kaupunki on mukana sekä Kuntaliike-verkostossa (pienet ja keskisuuret kunnat) että naapurikuntien kanssa Sporttisydän-verkostossa.

Liikuntapalveluiden vastuunalaisena viranhaltijana toimi liikuntapalvelupäällikkö.

Kaupunkikehityslautakunta

Kaupunkikehityslautakunnalle kuuluvat vastuualueet: Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut, Tilapalvelut sekä Infra- ja ympäristöpalvelut. Hallinto kattaa koko lautakunnan. Vastuualueet yhdessä muodostavat kaupunkikehityspalvelut, jota johti vastuunalaisena viranhaltijana kaupunkikehitysjohdaja.

Kuntalain mukaisia osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia harjoitettiin esimerkiksi internet-kyselyillä osallistavan budjetoinnin (investointien suunnittelun) ja sisäliikuntapaikkojen laitehankintojen suhteen. Investoinneista on lisätietoja erillisessä osiossaan.

Kaupunkikehityslautakunnan sitovan talousarvion toteutuminen

Vuosikate on 580 tuhatta euroa ennakoitua parempi. Tähän vaikuttaa eniten ennakoitua suuremmat vuokratulot.

Tulosta laskevat arvonalentumiset ja budjettiin suunnittelemttomat rakennusten alaskirjaukset.

Kaupunkikehityslautakunta	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
<i>Myyntituotot</i>	363.008,91	334.000,00	308.180,59
<i>Maksutuotot</i>	78.827,42	64.500,00	89.658,96
<i>Tuet ja avustukset</i>	52.210,59		55.370,79
<i>Muut toimintatuotot</i>	3.181.291,98	2.886.590,00	3.340.749,74
TOIMINTATUOTOT	3.675.338,90	3.285.090,00	3.793.960,08
TOIMINTAKULUT			
<i>Henkilöstökulut</i>	-3.376.907,87	-3.238.900,00	-3.115.458,33
<i>Palvelujen ostot</i>	-2.219.570,22	-2.394.230,00	-2.477.835,09
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-2.497.760,60	-2.690.560,00	-2.610.472,73
<i>Avustukset</i>	-99.015,21	-98.300,00	-101.844,92
<i>Muut toimintakulut</i>	-201.964,35	-175.990,00	-223.920,14
TOIMINTAKULUT	-8.395.218,25	-8.597.980,00	-8.529.531,21
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4.719.879,35	-5.312.890,00	-4.735.571,13
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-59,70		2.331,08
VUOSIKATE	-4.719.939,05	-5.312.890,00	-4.733.240,05
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-2.523.950,10	-2.543.440,00	-2.526.760,46
<i>Arvonalentumiset</i>	-900.444,43		-1.731.842,43
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-3.424.394,53	-2.543.440,00	-4.258.602,89
*TILIKAUDEN TULOS	-8.144.333,58	-7.856.330,00	-8.991.842,94
Sisäiset toimintatulot/menot	4.243.626,78	4.137.470,00	4 072 413,48

Kaupunkikehityslautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisten osilta muutosvauhdiltaan 2023 nopeutunut organisaatiouudistus päättyi valtaosin. Tilapalveluiden esihenkilöt vaihtuivat yhtä lukuun ottamatta. Tilapalvelupäällikön virka lakkautettiin ja kiinteistöhoitoon ja kunnossapitoon liittyviä tehtäviä järjesteltiin uudelleen.

Kaupunkisuunnittelussa varsinkin kaavoitukseen liittyvät toimet olivat valtaosin pysähdyksissä loppuvuonna henkilöstöresurssin puutteen vuoksi.

Palvelualueelle rekrytoitiin uusi määräaikainen sihteeriresurssi.

Talouden tasapainottamisohjelmaa on toteutettu aktiivisesti muun muassa tehtäviä uudelleen järjestämällä ja suoritustapoja muuttamalla. Taloudelliset vaikutukset ovat seuraavat:

henkilöstökulut	TP2022	TP2024	erotus
kiinteistönhoito ja kunnossapito	696 262 €	615 466 €	80 796 €
puhtauspalvelut	827 473 €	776 907 €	50 566 €
ruokapalvelut	527 296 €	477 782 €	49 514 €
kadut, puistot, yleiset alueet, satamat & liikuntapaikat	645 906 €	632 566 €	13 340 €
säästösumma			194 216 €

Kaupunkikehityslautakunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso /tavoitetaso /vertailuluku	Tavoitteen toteutuminen	
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Organisaatiouudistuksen jatkaminen/kehittäminen: Tavoitteena on resurssitehokkaasti toimiva organisaatio, joka saavuttaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Sihteeriresurssin tarkastelu.	Talouden tasapainotusohjelman toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen	Tasapainotusohjelman henkilöstösäästöt 2024: 100 000€	Toteutui	
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Sote-rakennuskannan jatkon selvittäminen. Hyvinvointialueen jatkosuunnitelmat vaikuttavat tavoitteen toteutumiseen.	Sote-rakennusten käyttöaste hyvinvointialueen palveluissa.	Mahdollisimman monen palvelun säilyttäminen kaupungin rakennuskannassa verrattuna siirtymäkauden alun tilanteeseen.	Kesken. Pirhan tilaneuvottelut käynnissä edelleen 3/2025	

Kaupunkikehityslautakunnan henkilöstösuunnitelman toteutuminen

Kaupunkikehityslautakunta (htv)	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Hallinto, kaupunkikehitysjohtaja	1,4	1,8	1,4
Tilapalvelut kaupunkikehitysjohtaja	50,6	46,4	43
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut kaupunkisuunnittelupäällikkö	5,95	5,6	4,6
Infra- ja ympäristöpalvelut Infrapalvelupäällikkö	15	16	15
Vakituiset yhteensä	<u>72,95</u>	<u>69,77</u>	<u>64</u>
Määräaikaiset			

Tilapalvelut			3*
Infra- ja ympäristöpalvelut		0,4	0,75*
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut		1	1
Lautakunta yhteensä		71,6	68,75

*Sisältää kesäyöntekijät

Kaupunkikehityslautakunnan elinvoimajaoksen toiminnan katsaus

Lautakunnan alainen jaos kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa. Toiminnan tuloksia olivat esimerkiksi elinvoimaohjelman valmistelu ja rataliikenteen tulevaisuuteen liittyvän kannanoton julkaisu. Toukokuussa järjestettiin yrittäjäfoorumi. Jaosto arvioi omaa toimintaansa ja elinvoimaohjelman toteutumista marraskuussa.

Kaupunkikehityslautakunnan riskien arviointi

Tunnistetuista riskit eivät toteutuneet merkittävällä tavalla ne, joita voidaan hallita itse kohtuullisesti.

Investointihankkeiden rahoitusta ei myönnetty Mustaanlahteen ja Vilppulan museokunnantaloon. Eräisiin rekrytointeihin ei saatu henkilöä, jolloin ostopalvelujen osuus nousi tai tehtäviä jäi hoitamatta. Henkilöstövaje vaikutti joidenkin ennakkoimistomenpiteiden täytäntöönpanoon. Yhteistyötä ympäryskuntien kanssa tapahtui. Sairastavuus laski.

Vastuualue <u>Kaupunkikehitys-palvelut</u>	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakkoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1 - 3	Todennäköisyys 1 - 3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Henkilöstön vaihtuvuus, jolloin tehtävien hoito keskeytyy tai hidastuu	Koulutus Perehdytys Seuranta	2	3	kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehityslautakunta seuraa
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Sopimukset toteutuvat puutteellisesti, virheellisesti, tai vastoin tilaajan etua	Seuranta Reklamointi Koulutus	2	1	kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehityslautakunta seuraa
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Hallitsemattomat kustannukset kasvavat odottamattomasti.	Talouden säännöllinen seuranta osaston sisäisissä palavereissa	2	2	kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehityslautakunta seuraa
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Investointien kokoluokka kantokykyyn nähden	Pitkän aikavälin investointi- ja rahoitussuunnitelmat. Omaisuuden hallinnan kehittäminen	3	1	kaupunkikehitysjohtaja	Kaupunkikehityslautakunta seuraa
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Investointihankkeille ei	Seuranta	3	2	kaupunkikehitysjohtaja	Avustushakemusten suunnitelmalli

	myönnetä rahoitusta					nen ohjelmointi ja aikatauluttamisen.
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Toimintaympäristön muutos	Seuranta, toimintamallit			johtoryhmät	Väestönkehitys. Elinkeinoelämän muutos. Valtiontalous ja hallituspolitiikka. Hyvinvointialueen rahoitus
Ulkopuoliset riskit	Ulkoisista olosuhteista johtuen ajaututaan työ- ja toimintatapoihin, joiden toimivuutta ei ehditä suunnittelemaan	Toimitilasuunnittelu, asiointimahdollisuuksien tarjoaminen, etätöön edellyttämien johtamis- ja työskentelytaitojen kehittäminen.	2	2	johtoryhmät	Kaupunkikehitys-lautakunta seuraa
Ulkopuoliset riskit	Katkokset ICT-järjestelmissä. Mahdolliset kyberhyökkäykset	Varautumissuunnitelmat	3	1	kaupunkikehitysjohtaja varautumisvastaavat	johtoryhmät
Ulkopuoliset riskit	Henkilöstö ja omaisuustietojen päätyminen väärin käsiin.	Varautumissuunnitelmat	1	1	kaikki työntekijät	johtoryhmät
Henkilöstöriskit	Resurssien vähäisyys > kaikilla ei ole sijaisia Työmäärän kasvu	Työhyvinvoinnista huolehtiminen. Verkostoituminen seutukuntien kollegojen kanssa.	2	1	kaupunkikehitysjohtaja vastualueet raportoivat	johtoryhmät
Henkilöstöriskit	Sairastavuus ja poissaolot kasvavat	Työhyvinvoinnista huolehtiminen	2	1	kaupunkikehitysjohtaja	johtoryhmät

Kaupunkikehityspalveluiden hallinto

Kaupunkikehityslautakunnan hallinnosta vastaa kaupunkikehitysjohtaja.

Henkilöstö: 1,5 htv (kaupunkikehitysjohtaja, lautakunnan sihteerin tehtävät (lupasihteerin) 40 %, määräaikainen toimistosihteerin).

Tilapalvelut

Vastualueen tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkikehitysjohtaja

Vastualueen henkilöstö: 46 htv. Kiinteistöhoito 9,8 (vakituksia kiinteistöhoitoon esimies, 8 kh), kunnossapito 3,7 (vakituksia rakennusinsinööri, rakennusammattimies, sähköasentaja), siivouspalvelut esihenkilö 1 ja siivojia 20 vakituista, (joista 2 osa-aikaista ja 1 määräaikainen alk.

19.8.2024, Kolhon päiväkodin palvelutyöntekijä alk. 1.8.2024 muutokseen liittyen). Ruokapalvelut esihenkilö 1 ja ruokapalvelutyöntekijöitä 12. (10 vakituista, joista 1 osa-aikainen ja 1 osa- ja määräaikainen. Palvelutyöntekijä aloitti Kolhon päiväkodissa 1.8.2024).

Kiinteistöhoito ja kunnossapito

Tilapalvelut on hallinnoinut kaupungin rakennuksia ja tarjonnut tiloja eri palvelualueille, joita laskutetaan kiinteistöjen ylläpidosta sisäisellä vuokralla. Sisäinen vuokra sisältää käyttö- ja ylläpitokulut sekä osan pääomakuluista. Kiinteistöjen ylläpitoon on kuulunut kiinteistönhallinta, kiinteistöhoito sekä kiinteistöjen kunnossapito. Kiinteistöhoitopalvelut on huolehtinut päivittäisen kiinteistöjen toimivuuden, tehnyt ennakkohuollot sekä huolehtinut piha- ja viheralueista. Pihatyöt on toteutettu osittain infrapalvelut-vastualueen resursseilla. Kunnossapidon tavoitteena on ollut huolehtia, että kiinteistö on käyttökunnossa ja kunnossapitotarpeet on huomioitu käyttäjien asettamat vaatimukset huomioiden. Kiinteistöjen ylläpidon haasteena on ollut kiinteistöjen käytettävyyden säilyttäminen sekä käyttäjien asettamien vaatimuksien mukaisesti tehokkaiden tilaratkaisujen löytäminen ja ylimääräisistä kiinteistöistä luopuminen. Kiinteistöjä on myyty Santalankatu 13, Mänttä ja Parkkivuorentie 9, Vilppula. Energiatehokkuustoimenpiteitä jatkettiin edelleen ja (hankinnoilla, käyttötekniisillä toimilla ja ohjeistuksella) saavutettiin pienempiä kulutuksia. Toimenpiteitä ovat muun muassa valaistuksen valonlähteen muuttuminen LED valaisimiksi. Rakennusten kunnossapitoon täytyi panostaa suunniteltua enemmän ennalta-arvaamattomien tarpeiden vuoksi.

Siivous- ja ruokapalvelut

Siivouksen tavoitteena on olla muun toiminnan mahdollistava aputoiminto, jossa luodaan asiakkaille puhtaat ja viihtyisät tilat ja tilan käytön edellyttämä puhtaustaso.

Elintarvikkeiden hintojen nousu taittui, ainoastaan puhtaanapitotarvikkeiden hinnoissa oli lievää nousua havaittavissa.

Ruokapalvelut on valmistanut ateriat lasten, oppilaiden ja erityisryhmien tarpeisiin sekä henkilöstöruokailuun. Valmistuskeittiöitä on viidessä eri toimipisteessä, Kolhon koulu ja päiväkotit, sekä Vilppulankosken päiväkotit on muutettu jakelukeittiöiksi. Keittiöverkkoselvitys valmistui, joka käsittelee suositeltua järjestämistapaa.

Tilapalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

<i>Tilapalvelut</i>	<i>TP</i>	<i>TA</i>	<i>TP</i>
<i>Ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>
TULOSLASKELMA			
<i>TOIMINTATUOTOT</i>			
<i>Myyntituotot</i>	67.678,11	22.000,00	50.844,93
<i>Tuet ja avustukset</i>	210,59		2.370,79
<i>Muut toimintatuotot</i>	3.015.655,39	2.764.590,00	3.211.814,05
<i>TOIMINTATUOTOT</i>	3.083.544,09	2.786.590,00	3.265.029,77
<i>TOIMINTAKULUT</i>			
<i>Henkilöstökulut</i>	-2.232.689,08	-2.085.930,00	-2.053.586,56
<i>Palvelujen ostot</i>	-977.650,90	-1.207.050,00	-1.251.786,51
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-2.217.346,57	-2.398.710,00	-2.319.887,58
<i>Muut toimintakulut</i>	-159.107,26	-150.000,00	-180.208,96

TOIMINTAKULUT	-5.586.793,81	-5.841.690,00	-5.805.469,61
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2.503.249,72	-3.055.100,00	-2.540.439,84
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-39,23		2.081,44
VUOSIKATE	-2.503.288,95	-3.055.100,00	-2.538.358,40
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-1.433.542,91	-1.416.590,00	-1.407.517,63
<i>Arvonalentumiset</i>	-900.444,43		-989.118,54
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-2.333.987,34	-1.416.590,00	-2.396.636,17
*TILIKAUDEN TULOS	-4.837.276,29	-4.471.690,00	-4.934.994,57
Sisäiset toimintatulot/menot	4.330.666,63	4.218.930,00	4 153 739,52

Tilapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strategi- en tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/ indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso/ vertailuluku	Toteutuma
Tasapain- oi- nen talous kaiken pää- tökse- nteon ja toimin- nan taustalla	Kiinteistöstrategian toteutus. Kaikille kaupungin omistamille kiinteistöille on kehittämissuunnitelma (salkutus). Tavoitteena on muun muassa nostaa niiden rakennusten käyttöasteita, jotka tullaan säilyttämään omistuksessa ja luopua niistä rakennuksista, joiden käyttöaste on vähäinen ja/tai käyttökustannukset ovat suuret toimintaan nähden.	Ylläpitokustannukset/ kiinteistöjen määrä	Vertailutieto: Kaupungilla olevien kiinteistöjen hum2 (Trellum salkutusaineisto) (03.10.17) 61876m2, (05.09.23) 55067m2 Tavoite: Hum-neliömäärä on pienempi kuin edellisenä tilikautena	Kesken. Kiinteistöstrategian työpajan järjestetty joulukuussa. Odottaa sote- ja koulukiinteistöratkaisuja. Neliömäärä noin 54 900.
Tasapain- oinen talous kaiken pää- tökse- nteon ja toimin- nan taustalla	Puhtaus- ja ruokapalveluiden mitoituksen tarkistaminen	Mitoitetut kiinteistöt Mitoitus tarkistetaan aina toiminnan muuttuessa	Puhtauspalveluiden mitoituksen tarkistaminen. 17.10.2023 mennessä 17/32 tarkistettu. Vuoden 2024 loppuun mennessä tarkistettu 32/32 toimipistettä.	Toteutui
Tasapain- oinen talous kaiken pää- tökse- nteon ja toimin- nan taustalla	Sähkön ja lämmön käytön vähentäminen Energian käytön vähenemiseen johtavien toimenpiteiden toteuttaminen (automaattisammutukset, liiketunnistimet, LED-valaistus)	Energian kustannukset/vuosi Kunta-alan energiatehokkuusopimuksen tavoitteiden toteutuminen	Energian kustannukset 2022 (sähkö, lämpö)	Valmis. Kulutussuurannan aktiivisuus on noussut.

Tasapainoinen talous kaiken päätöksen ja toiminnan taustalla	Kiinteistönhoidon ja kunnossapidon töiden sujuva ja nopea käsittely sekä kiinteistönhoidon tehokas suunnittelu, valvonta ja dokumentointi. Kiinteistönhoidon- ja huollon huoltokalenterin ja palvelupyynnöjärjestelmän suunnitelman mukainen käyttöönotto.	Kiinteistönhoidon- ja huollon huoltokalenteri ja palvelupyynnöjärjestelmä käytössä Kiinteistönhoidon palvelupyynnöjärjestelmän käyttöönotto 6/2024 ja huoltokalenterin käyttöönotto 12/2024 mennessä.	Palvelupyynnöjärjestelmä osittain käytössä	Valmis. Palvelun kautta saapuvien tikkettien määrä nousussa.
--	--	--	--	--

Kaupunkisuunnittelu ja lupapalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Vastuualueen henkilöstö: 5,6 htv. Kaupunkisuunnittelupäällikkö (poissa), maankäyttöinsinööri, paikkatietosuunnittelija, kartoittaja, rakennustarkastaja, lupasihteeri (60 %), projektityöntekijä (määräaikainen kiinteistöselvitys).

Kiinteistö- ja mittauspalvelut

Vastuualueen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitellusti. Kiinteistömuodostus- ja myyntituloja kertyi yli budjetoidun johtuen uudesta tonttimarkkinoinnista ja kiinteistöjen huutokauppamyynistä. Maanvuokrauksesta saatavat tulot vastasivat lähes edellisvuoden tuloja.

Yksikkö keskittyi edelleen erillisiin tonttijakoihin ja näiden sekä määräalojen lohkomistoimituksiin, joista suurin osa oli yksityisten tahojen omistamien kiinteistöjen tonttien lohkomisia. Yksi yleisen alueen lohkomistoimitus saatettiin loppuun vuoden 2024 alkupuolella.

Yhteistyö paikkatietoasioissa jatkuu Keuruun ja Virtain kanssa. Mänttä-Vilppulan kaupunki toimii paikkatietoyhteistyön isäntäkuntana. ESRI-tuoteperheen ELA-kuntalisenssisopimus on voimassa 30.3.2024-29.3.2027. Kaupunkikehityslautakunta teki päätöksen uudesta kolmivuotisesta sopimuskaudesta. Kaupunki tuottaa ja ylläpitää ESRI:n järjestelmässä mm. kaupungin pohjakarttaa; ylläpidettävä alue on noin 9300 ha. Vastuualue tuottaa sopimusperusteisesti paikkatietopalveluita myös Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:lle. Johtotiedot ylläpidetään KeyAqua-sovelluksella.

Vuonna 2024 kaupunki ei hankkinut lisää maata. Lisämaatonttien markkinointi jatkui ja toteutuneita lisämaan kauppooja tehtiin 2 kpl. Huutokaupalla myytiin kaksi rakennettua kiinteistöä, Santalankatu 13 Mäntässä ja Parkkivuorenkatu 9 Vilppulassa. Huutokaupat päättyivät 31.1.2024, ja molemmat kiinteistöt myytiin keväällä 2024.

Vuoden 2024 aikana myytiin kaikkiaan 3 kpl teollisuustontteja Vilppulasta Kangasmaan teollisuusalueelta sekä Mäntästä Isonniemen ja Mustanlahden teollisuusalueilta.

Kaupungin rekisterinpitoalueella toimitusinsinöörinä toimii maankäyttöinsinööri. Kiinteistöinsinöörin lakisäätöisiä tehtäviä hoitaa edelleen kaupungin ja maanmittauslaitoksen tekemän sopimuksen ja maanmittauslaitoksen määräyksen perusteella rekisteri-insinööri Petri Koskinen (DI) 1.7.2023 alkaen.

Kiinteistönmuodostuksen toimitusten määrään vaikutti 2024 maankäyttöinsinöörin eläköityminen kesällä 2024 ja uuden aloittaessa viran syksyllä 2024. Näin osa 2024 vireille tulleista toimituksista rekisteröidään vuoden 2025 aikana.

Kaavoituksen sekä kiinteistö- ja mittausstoimen taksat uudistettiin ja päivitettiin seutukunnan tasolle vuonna 2023.

Kiinteistönmuodostaminen 2020–2024

Toimenpidelaji	2020	2021	2022	2023	2024
Tontin lohkominen	4	1	1	4	4
Yleisen alueen lohkominen	15	5	7	5	1
Tunnusmuutos		1	3		
Laadun muuttaminen		2	1		2
Kiinteistöjen yhdistäminen		3	2	1	
Rasitetoimitus	1		1	1	
Muu toimitus		4	5		
Yhteensä	20	16	20	11	7

Tonttien myynnit/vuokraukset 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
AO, AP	6	1	2 /		2
Lisämaatontit*			7 / 2	14	2
Teollisuustontit	1		/ 2	/1	3
M-alueita		1			
AK		1	1		
P, K					
YS		1	1		
AR		2	4 / 2		
Muu	/ 2	/ 9	/ 4	/1	

*) Lisämaatontit myydään ilman rakentamisvelvoitetta, aloitettu vuonna 2022.

Kaavoituspalvelut

Mäntän tehtaan osayleiskaava hyväksyttiin syksyllä 2024, kuten myös yksityisen kaavamutoshanke hyväksyttiin Parannesjärven rannalla. Tuulivoimaosayleiskaavan OAS valmistui Kolhon Metsomäellä, ja sen luonnos oli nähtävillä loppuvuonna 2024. Samanaikaisesti kaavan laatimisen kanssa valmistui vuoden 2024 alussa erillisenä prosessina tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jota ohjaa ja valvoo Pirkanmaan ELY-keskus. Tältä pohjalta YVA-selostus oli nähtävillä loppuvuodesta 2024. Mustalahden teollisuusalueen kaavoitusta jatkettiin Näлкäkallion alueella, kaavaehdotus oli nähtävillä loppuvuonna 2024.

Infrapalveluiden kanssa yhteistyössä suunniteltu Ratakadun alueen liityntäpysäköinti ja Vilppulan asemanseudun kehittämisen muutostyöt valmistuivat.

Poikkeamishakemuksia käsiteltiin 15 kpl (v. 2023 15 kpl), joista 6 kpl sijoittui asemakaava-alueelle ja 9 kpl rantayleiskaava-alueelle. Kaikki päätökset olivat myönteisiä.

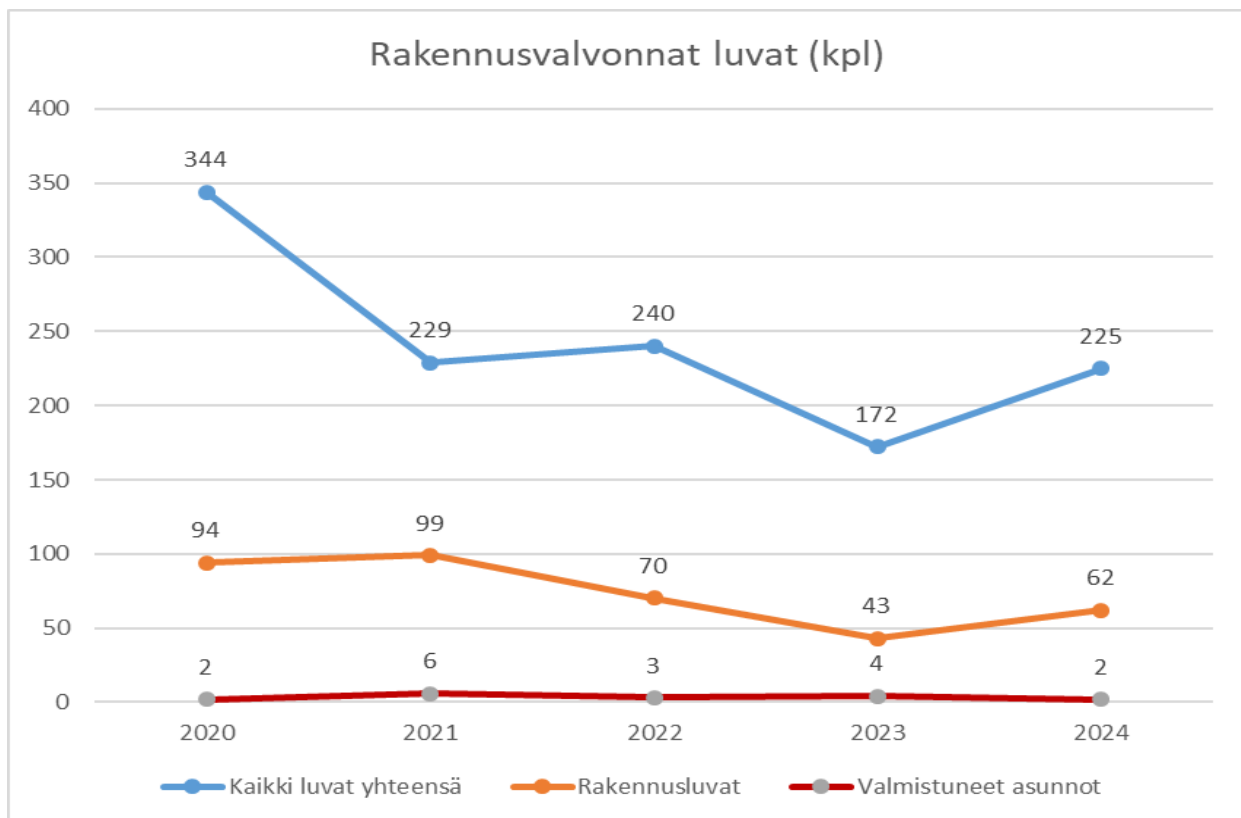
2024 vuonna myytiin 1 lisämaatontti. Tavoitteena ollut Teollisuustonttipörssin päivitys toteutui vuoden 2024 alussa, tehostaen osaltaan teollisuustonttien markkinointia.

Rakennusrekisterin tarkistusprojektin tavoitteena on tarkistaa kunnan kiinteistöihin ja rakennuksiin liittyvien tietojen paikkansa pitävyys ja rekistereiden ajantasaisuus. Alkuvuodesta 2024 rakennusrekisterin tarkistustyö keskeytyi ja sitä jatkettiin vuoden 2024 heinäkuusta alkaen uuden projektityöntekijän aloitettua maastotyöt. Kolho alue on valmis muutamaa saarta lukuunottamatta, Mäntän itäosa ja Keurusselän saaret on tarkastettu. Tämän vuoden aikana tarkoituksena on jatkaa Mäntän alueen tarkastusta, jonka jälkeen jatketaan Vilppulan alueelle.

Vuonna 2022 rakennusalalle tuli lama, mikä johtui materiaalikustannusten ja lainojen korkojen noususta. Tilanne on siitä normalisoitunut ja rakentajat ovat tottuneet tilanteeseen, mikä näkyy lupamäärien nousuna verrattuna vuoteen 2023. Lupamäärien muutokset vuodesta 2023 on rakennuslupien osalta +44,2 % ja kaikkien lupien osalta +30,8 %. Uuden rakentamislain vaikutus lupamääriin ei näkynyt vielä 2024. Lupatulot ovat nousseet edellisestä vuodesta noin 15 000 €. Lisäksi rakennusvalvonnan positiiviseen tulokseen vaikutti rakennusvalvonnan (rakennustarkastaja) myyntipalvelu Ruoveden kunnan kanssa.

Rakennusvalvonnassa työn alla oli uuden rakentamislain voimaantuloon (1.1.2025) liittyviä muutoksia. Rakennusvalvonnan taksa päivitettiin ja lisäksi on jatkettiin uuden rakennusjärjestyksen ja hallintosäännön valmistelutyötä yhteistyössä Kuntaliiton ja lähikuntien kanssa.

Joukkoliikennepalvelut

Joukkoliikennepalvelut käsittää palveluliikenteen, ostetut linja-autovuorot, sekä ELY-keskuksen järjestämän seudullisen joukkoliikenteen. Koulukuljetuksista vastaa sivistyspalvelut.

Kaupungin hankkimat palveluliikenne ja ostetut linja-autovuorot

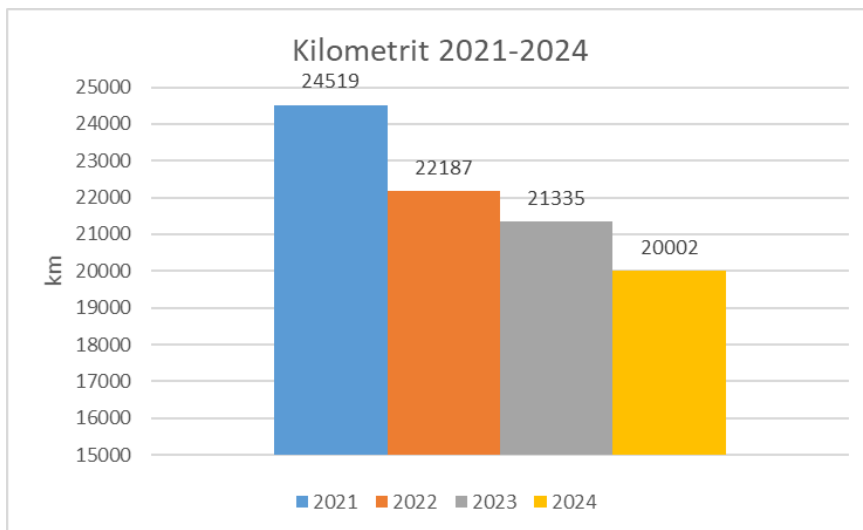
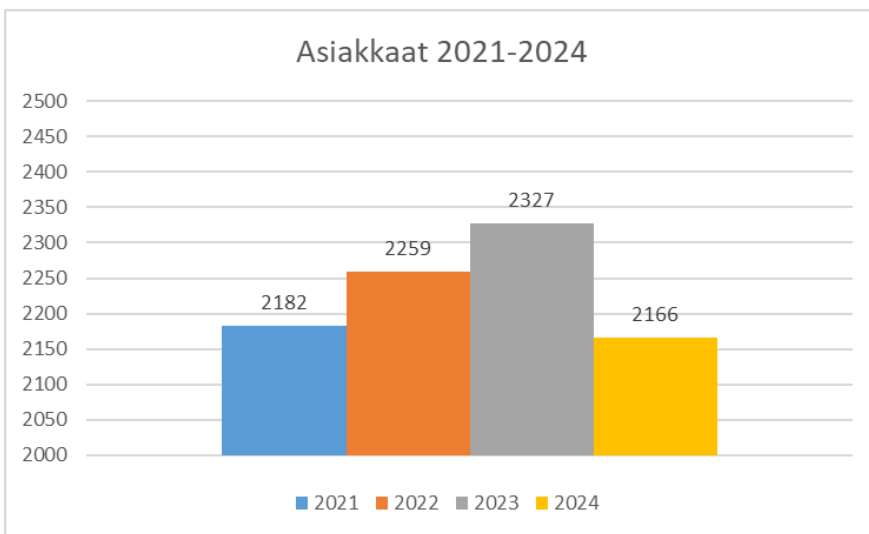
Palveluliikenne KYTY on joukkoliikennettä täydentävää kaikille avointa liikennettä taajaman ulkopuolella. Palveluliikenteen tarkoituksena on tavoittaa kauppa-, virasto ym. palvelut. Reittejä on 4 kpl (ma-to ja pe).

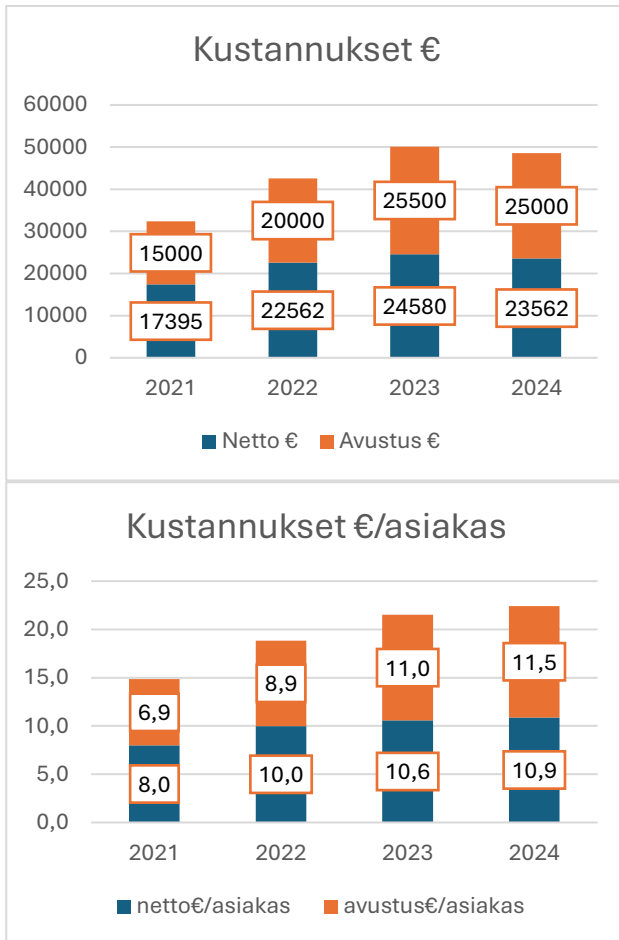

Palveluliikenteen maksuperuste 2,75 €/km ja Mänttä-Kolhon välin linja-autovuoro 510 €/päivä. Palveluliikenteen kustannukset olivat 48 126 € ja linja-autovuorojen 57 409 €, yhteensä 105 535 €. Kustannuksiin saatiin avustusta yhteensä 53 000 €, joten kaupungin nettokustannuksiksi jäi noin 52 500 €. Palveluliikennettä käytti 2166 henkilöä, noin 181 henkilöä/kk (2327 henkeä v. 2023).

Loppuvuodeksi käynnistettiin 2 kk:n kokeilu koskien liikennöintiä Vilppulan rautatieasemalle (12.11.2023-7.1.2024). Kokeilun kohteeksi otettiin pelkästään sunnuntain kaksi junavuoroa lähinnä opiskelijoiden pääsyksi viikonlopuiksi kotiseudulle. Kokeilun aikana linja-autovuoroja käytti yhteensä 27 henkeä, max 4 henkeä vuoro. Klo 17.20 junavuoron käyttäjiä oli 18 henkeä ja aiemman klo 14.40 junavuoron käyttäjiä 9 henkeä. Nettokustannukset olivat yhteensä 3 066,94 € (alv 0 %).

Palveluliikenteen tilastot 2021-2024:

08/ 2022 jälkeen yhdistettiin Mäntän itäosan palveluliikenne yhdeksi päiväksi, torstai- ja perjantai- ja jätettiin pois. Vuonna 2022 nousi palveluliikenteen kilometrikorvaus uudelle sopimuskaudelle 42,1 %.

Seudullinen joukkoliikenne

ELY-keskuksen järjestämää joukkoliikennettä on 5 reitillä; Mänttä-Ruovesi, Tampere-Orivesi-Juupajoki-Mänttä-Vilppula, Keuruu-Mänttä, Mänttä-Jämsä ja Mänttä-Halli. Näistä kustannuksista 30 % tulee kaupungin maksettavaksi, paitsi Keuruun osalta 15 %. Jämsän ja Hallin reitillä tehdään yhteistyötä Keski-Suomen ELY-keskuksen ja Jämsän kaupungin kanssa, näistä kustannuksista kaupunki maksaa 15 %. Nämä kustannukset olivat kaikkiaan 67 614 €.

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut	TP	TA	TP
Ulkoiset toimintaluvut (sit.)	2023	2024	2024
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	93.926,75	95.000,00	106.549,14
Maksutuotot	78.827,42	64.500,00	89.658,96
Tuet ja avustukset	52.000,00		53.000,00
Muut toimintatuotot	150.351,60	110.000,00	111.355,55
TOIMINTATUOTOT	375.105,77	269.500,00	360.563,65
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-425.937,51	-397.380,00	-355.169,52

Palvelujen ostot	-329.643,49	-412.080,00	-360.504,02
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5.485,98	-11.700,00	-6.588,29
Muut toimintakulut	-20.688,85	-9.740,00	-11.777,71
TOIMINTAKULUT	-781.755,83	-830.900,00	-734.039,54
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-406.650,06	-561.400,00	-373.475,89
Rahoitustuotot ja -kulut			199,75
VUOSIKATE	-406.650,06	-561.400,00	-373.276,14
*TILIKAUDEN TULOS	-406.650,06	-561.400,00	-373.276,14
Sisäiset toimintatulot/menot	-47.566,57	-47.200,00	-45 143,70

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso /tavoitetaso /vertailuluku	Tavoitteen toteutuminen	Väri
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Rakennusrekisterin tietojen ajan tasalle saattaminen (kiinteistöveroselvitys)	Puuttuvien kiinteistöjen määrä kokonaismäärän arvioon verrattuna	Rakennusrekisterin ajantasaisuus. Tavoite 100%.	Pinta-alasta 45 %, kiinteistöistä 40 %	
Yritysmyönteinen ajattelutapa – yrityspalveluiden kehittäminen elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina	Liike- ja teollisuustonttipörssin uudistaminen ja näkyvyyden lisääminen	Myydyt/vuokratut liike- ja teollisuustontit Tehdyt toimenpiteet	Tavoite: 1 myyty/vuokrattu tontti	Toteutui: myytyjä teollisuustontteja 3 kpl	
Monipuolisen asumisen mahdollistaja	Uudistaa tonttimarkkinointi ja luoda toimiva tonttipörssi mikä tavoittaa kiinnostuneet asiakkaat	Myytyjen omakotitalo- ja vapaa-ajan tonttien määrä	Tavoite: 1 luovutettu tontti	Toteutui: myyty 2 kpl (rakennettu) sekä 2 kpl lisämaatontteja	
Monipuolisen asumisen mahdollistaja	Rakennusvalvonnan sujuva ja nopea lupakäsittely sekä ennakoiva ohjaus uuden rakennuslain muutosten osalta. Rakennuslupien määrän ennakoidaan laskevan lakimuutosten myötä.	Rakennuslupien määrä Käsittelyaika	Tavoite: 50% vuoden 2022 määrästä Käsittelyaika 1 kk	Toteutui 88 % vuoden 2022 määrästä Käsittelyaika toteutui	

Infra ja ympäristöpalvelut

Vastuualueen tilivelvollinen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Vastuualueen henkilöstö: 15 htv. Infrapalvelupäällikkö, liikuntapaikkamestari, puistotyönjohtaja, koneenkuljettaja 2, puistotyöntekijä 4 ja liikuntapaikkahoitaja 6. Kesäaikana oli palkattuna puistotöihin 9 koululaista kuukauden mittaisissa ajanjaksoissa.

Infra- ja ympäristöpalvelut -vastuualueeseen kuuluu infran rakennuttaminen ja ylläpito: kadut, puistot, yleiset alueet, torit, matonpesupaikat, satamat, metsät, yksityistiet, liikuntapaikat sekä ympäristöterveydenhuolto ja ympäristösuojelu.

Suurin ylitys talousarviossa on katujen talvikunnossapidosta aiheutuneet menot.

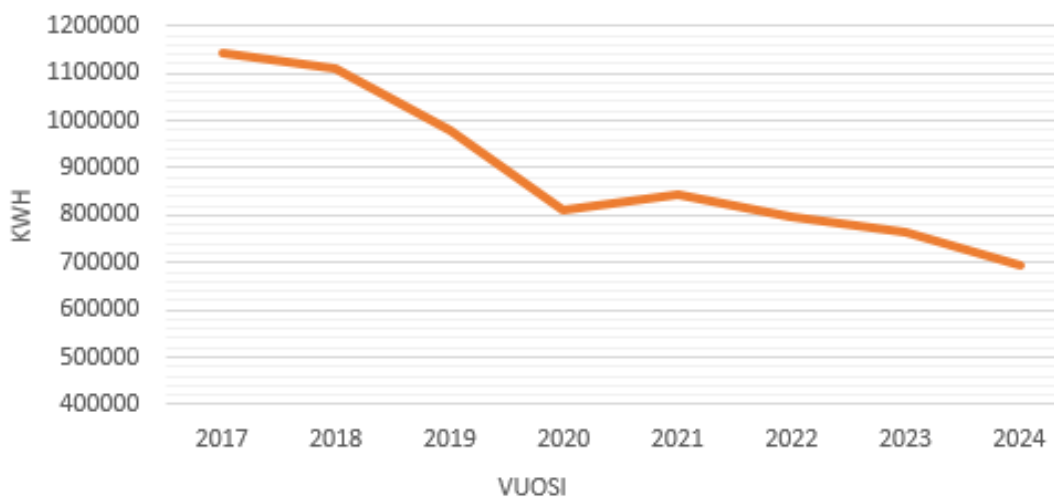
Kadut

Kustannuspaikka on vastannut liikenne- ja yleisten alueiden ylläpidosta. Mäntän alueella 1/3 teiden talvikunnossapidosta hoidettu omalla kalustolla ja loput yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Vilppulassa ja Kolhossa talvikunnossapito ostettu kokonaisuudessaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta. Kesäkunnossapito hoidettu Mäntän alueella pääasiassa omalla kalustolla, Vilppulassa omalla kalustolla ja ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta ja Kolhossa pääosin ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta etäisyydestä johtuen.

Kesäkuun 2024 lopussa luovuttiin kaikista kaupungin hoidettavista yksityisteistä ja ne siirrettiin tiekuntien hoidettavaksi.

Hulevesiverkoston rakentamista jatkettiin yhteistyössä Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:n kanssa. Ratakadun liityntäpysäköinti saatiin valmiiksi ja Myllyrannan matkailuvaunualue sekä Savosenmäen koulun esikoululaisten saattoliikenne. Katua päällystettiin Voimankadulla ja Vuohimetsäntiellä. Katuvaloja vaihdettiin vähemmän energiaa kuluttaviin LED-valaisimiin mm. Ratakadulle, Virtasalmentielle, Ratakadulle, Keurusseläntielle, Keskuskadulle, Kaarikadulle, Virtaintielle ja Keuruuntielle. Lisäksi vaihdettiin katuvalaisimien yksittäisiä elohopealamppuja LED-lamppuihin. Kuvassa on katuvalojen sähkönkulutuksen seuranta 2017-2024.

Katuvalojen sähkönkulutus kWh

*) Vuonna 2018 otettiin käyttöön C2-katuvalaistuksen ohjausjärjestelmä

*) Vuoden 2021 kulutusnousu johtuu osittain ohjainlaitevicioista.

Puistot ja yleiset alueet (sis. torit, pihat ja leikkipaikat, venesatamat, matonpesupaikat)

Kustannuspaikka on vastannut mainittujen alueiden ylläpidosta: yleisestä siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Kaupunkikuvan siisteyteen ja parantamiseen kiinnitetty edelleen erityistä huomiota. Resurssien vähäisyyden takia painopistealueet olivat taajamien keskustat. Muilla alueilla on ollut vääjäämättä hoitotason laskua. Toistaiseksi vastuualueeseen on kuulunut myös osittain kiinteistöjen käsin tehtävät piha-alueiden talvi- ja kesäkunnossapitotyöt.

Kuntalaisille tehtiin kysely, että minkälaisia leikkipaikan välineitä toivottaisiin Vilppulan Parkkivuoren leikkipaikalle.

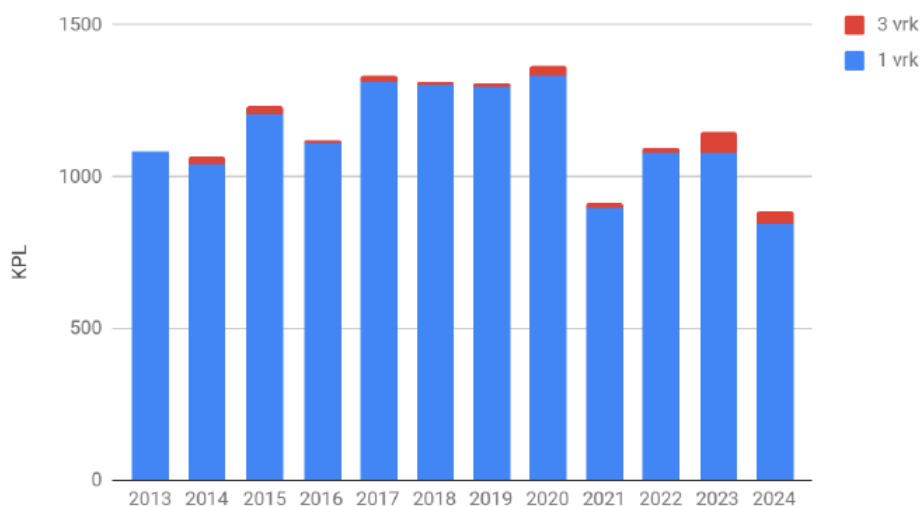
Yksi puistotyöntekijä irtisanoi työsuhteensa, joten osa vuodesta menttiin vajaalla henkilöstöllä, ennen kuin uusi rekrytointi saatiin tehtyä.

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011, §7) määräämät toimenpiteet toteutettiin julkisilla leikkikentillä ja koulujen ja päiväkotien leikkipaikoilla. Lisäksi vastuualue on myynyt palvelua Juupajoen kunnalle leikkipaikkojen tarkastuksista.

Vilppulan satamassa kesäaikana matkailuvaunuja 690 kpl ja vierasveneitä 106 kpl. Myyntitulot vuonna 2024 noin 18 500 €.

Alla olevassa kaaviossa on esitetty Vilppulankosken kalastuslupien myynti. Lupatulot vuonna 2024 noin 18 000 € (sis alv.).

Kalastuslupien myynti määrän kehitys

Kuva 5. Vilppulankosken kalastusluvan myynnin kehitys. Vuonna 2016 taimenen rauhoitusaika aikaistui kahdella viikolla (1.9-30.11), mikä lyhensi kalastuskautta ja pienensi osaltaan myytyjen lupien määrää. Vuonna 2024 koskea ei suljettu lämpimän veden takia.

Taulukon laatinut koskikalastus isännöitsijä Heikki Holsti.

Metsät ja yksityistiet

Vilppulan alueen metsäsuunnitelma on valmistunut vuonna 2021 ja Mäntän alueen vuonna 2018. Suunnitelmat sisältävät yhteensä 800 hehtaaria metsämaata, mihin sisältyy myös puistometsiä. Vuoden 2024 hakkuutulo on noin 45 000 euroa ja talousarviossa varauduttu 100 000 euron metsänmyynti tuloihin. Suunnitelluista hakkuista osa hakkuista siirtyi vuodelle 2025. Hakkuita tehtiin Kortepoukamassa, Sassin alueella ja eri asuinalueilla. Myös energiapuuta myytiin sekalaisista hakkuukohteista sen hyvän myyntihinnan takia. Kaupungin hankintahakkuut ja hoitotyöt tehtiin

ostopalveluina. Kesän aikana tehtiin lisäksi puistometsien raivauksia ostopalveluna Mäntän, Vilppulan ja Kolhon taajamissa.

Kaupungin alueella on saanut kunnossapitoavustusta 89 tiekuntaa yhteensä noin 82 000 €. Liettu-Kankaanpään yksityistiekunnalle myönnettiin 12 765 euron perusparannusavustus. Lisäksi menoissa on kaupungin omistamien maa-alueiden tieyksikkömaksut yksityistiekunnille.

Liikuntapaikat

Kustannuspaikka on vastannut siitä, että kaupungin eri liikuntapaikat ovat asiakkaiden käytettävissä turvallisesti ja asianmukaisesti. Liikunnan kehittämishankkeet ja hyvinvointityö on siirretty pääasiassa kulttuuri- ja hyvinvointipalveluille.

Kuntalaisille tehtiin kysely minkälaisille kuntoiluvälineille olisi tarvetta.

Ympäristöterveydenhuolto ja ympäristösuojelu (Keurusselän ympäristölautakunta ja ympäristönsuojelujaos)

Keuruun, Jämsän, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kaupunkien sekä Kuhmoisten ja Ruoveden kuntien yhteisen Keurusselän ympäristölautakunnan sekä Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien yhteisen Keurusselän ympäristönsuojelujaoston isäntäkuntana toimii Keuruun kaupunki. Ympäristölautakunnan tehtävänä on elinympäristöön vaikuttavin toimenpitein edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia. Lautakunta huolehtii kansanterveyslain (66/1972) 1 §:ssä ja terveyshuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä mainittujen lakien mukaisista ympäristöterveydenhuollolle määrätystä tehtävistä Keuruun, Jämsän, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kaupunkien sekä Kuhmoisten ja Ruoveden kuntien osalta ja käyttää niissä lautakunnalle annettua päätösvaltaa.

Keurusselän ympäristönsuojelujaoston tehtävänä on edistää ympäristön säilymistä ekologisesti kestäväenä, arvoiltaan monimuotoisena, viihtyisenä ja virikkeellisenä. Ympäristönsuojelujaosto huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lainsäädännössä säädetyistä tehtävistä toimialueensa Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien osalta ja käyttää niissä jaostolle annettua päätösvaltaa. Ympäristönsuojeluviranomainen on myös lainsäädännön mukainen kunnan maa-aineslupa- ja valvontaviranomainen.

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto laskuttaa yhteistyökunnilta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kuntien maksuosuuden asukaslukujen mukaisessa suhteessa lukuun ottamatta eläinlääkintää, jossa 25 % maksuosuudesta määräytyy kunnassa olevien maidontuotantotilojen lukumäärän perusteella.

Infra- ja ympäristöpalveluiden sitovan talousarvion toteutuminen

<i>Infra- ja ympäristöpalvelut</i>	<i>TP</i>	<i>TA</i>	<i>TP</i>
<i>Ulkoiset toimintaluvut (sit.)</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>	<i>2024</i>
TULOSLASKELMA			
<i>TOIMINTATUOTOT</i>			
<i>Myyntituotot</i>	201.404,05	217.000,00	150.786,52
<i>Muut toimintatuotot</i>	15.284,99	12.000,00	17.580,14
<i>TOIMINTATUOTOT</i>	216.689,04	229.000,00	168.366,66
<i>TOIMINTAKULUT</i>			
<i>Henkilöstökulut</i>	-718.281,28	-755.590,00	-706.702,25
<i>Palvelujen ostot</i>	-912.275,83	-775.100,00	-865.544,56
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-274.928,05	-280.150,00	-283.996,86
<i>Avustukset</i>	-99.015,21	-98.300,00	-101.844,92

<i>Muut toimintakulut</i>	-22.168,24	-16.250,00	-31.933,47
TOIMINTAKULUT	-2.026.668,61	-1.925.390,00	-1.990.022,06
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.809.979,57	-1.696.390,00	-1.821.655,40
<i>Rahoitustuotot ja -kulut</i>	-20,47		49,89
VUOSIKATE	-1.810.000,04	-1.696.390,00	-1.821.605,51
<i>Suunnitelman mukaiset poistot</i>	-1.090.407,19	-1.126.850,00	-1.119.242,83
<i>Arvon alentumiset</i>			-742.723,89
<i>Poistot ja arvonalentumiset</i>	-1.090.407,19	-1.126.850,00	-1.861.966,72
*TILIKAUDEN TULOS	-2.900.407,23	-2.823.240,00	-3.683.572,23
Sisäiset toimintatulot/menot	-39.473,28	-34.260,00	-36 182,34

Infra- ja ympäristöpalveluiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittari/indikaattorit	Lähtötaso /tavoitetaso /vertailuluku	Tavoitteen toteutuminen	
Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla	Yksityisteiden kunnossapidon siirtäminen tiekuntien vastuulle	Toteutunut/Ei toteutunut	Kaupungin kunnossapidettäviä yksityisteitä ei ole kesäkuun 2024 lopussa yhtään.	Toteutui	
Palveluiden ja investointien kehittäminen kestäväällä tavalla	Katuvalaisinten vaihto vähemmän energiaa kuluttaviin LED-valonlähdeellisiin.	Vaihdettujen valaisinten määrä.	Vaihdettujen valaisinten määrä 100 kpl	Toteutui	

Strategian mittareiden toteutuminen

Strategian mittarit	Tulos
Tilikauden tulos	2.847.588,55
Vuosikate	7.352.781,51
Lainat ja vastuut/asukas	3 040
lainanhoitokate	1,96
Konsernin yli/alijäämä (1000€)	519
Kuntalaistyytyväisyys	3,1-5,4
Palvelutyytyväisyys	3,1-5,4
Järjestöfoorumit ja -kyselyt	5 foorumia
Positiivinen medianäkyvyys	ei voida mitata
Myönnettyjen rakennuslupien määrä	62 kappaletta (+19)
Työllisten määrä	3 683
Toisen asteen linjojen määrä	lukio 2, Sasky 10
Toisen asteen opiskelijoiden määrä	lukio 163, Sasky 700
Kunnan nettomuutto	145

Yrityskanta	651
Yritysverotulon määrä	5.092.965,07

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Verotulojen toteutuminen

	Budjetti	Bu- muutos	TA	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö-
	2024	2024	2024	2024 01-12		%
Verotulot						
Kunnan tulovero	17.670.000	750.000	18.420.000,00	18.767.378,83	347.378,83	101,89
Kiinteistövero	3.384.000		3.384.000,00	3.078.455,50	305.544,50	90,97
Osuus yhteisöveron tuotosta	3.197.000	750.000	3.947.000,00	5.092.965,07	1.145.965,07	129,03
Verotulot	24.251.000	1.500.000	25.751.000,00	26.938.799,40	1.187.799,40	104,61

Tuloverojen perusteet 2021-2023

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, 1000 €	Muutos %
2021	22,50%	159 859	1,0
2022	22,50%	162 239	1,5
2023	9,86%	177 459	9,4
2024	9,90%	181 507	2,9

Kiinteistöveron perusteet verovuosina 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
Vakituinen asuinrakennus	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Muut asuinrakennukset	1,15	1,15	1,15	1,15	1,15
Voimalaitosrakennus	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40

Valtionosuuksien toteutuminen

	Budjetti	Bu- muutos	TA	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö-
	2024	2024	2024	2024 01-12		%
Valtionosuudet						
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	-757.530	-1.853.040	-2.610.570,00	-2.592.475,00	-18.095,00	99,31
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	2.354.900		2.354.900,00	2.354.898,00	2	100
Järjestelmämuutoksen tasaus	-1.853.040	1.853.040				
Kunnan opetus ja kulttuuritoim.muut vos.	-780.000	65.443	-714.557,00	-569.742,00	-144.815,00	79,73
Harkinnanvarainen valt.osuuden korotus						
Verotulomenetysten kompensatio	1.689.210		1.689.210,00	1.662.356,00	26.854,00	98,41

Valtionosuudet yht.	653.540	65.443	718.983,00	855.037,00	-136.054,00	118,92
---------------------	---------	--------	------------	------------	-------------	--------

Investointiosan toteutuminen

INVESTOINTIEN	Talousarvio	Ta muutokset	MuutosTA	Toteutuma	Poikkeama
TOTEUTUMA 2023	2023	2023	2023	2023	
Arvopaperit / as.osakkeet					
INVESTOINNIT NETTO	-5.000	0	-5.000,00	0	-5.000,00
Taidehankinnat					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		0	
Maa-alueet					
INVESTOINTIMENOT	-100.000		-100.000,00	-5.000,00	-95.000,00
KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI	10.000		10.000,00	23.613,80	-13.613,80
INVESTOINNIT NETTO	-90.000	0	-90.000,00	18.613,80	-108.613,80
Vlankosken koulun IV*					
INVESTOINTIMENOT				-1.496,00	1.496,00
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				21.000,00	-21.000,00
INVESTOINNIT NETTO	0	0		19.504,00	-19.504,00
Savosenmäen koulun LTO*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-3.920,00	3.920,00
Hangaarihanke					
INVESTOINTIMENOT	-299.000		-299.000,00	-432.232,43	133.232,43
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	209.300		209.300,00		209.300,00
INVESTOINNIT NETTO	-89.700	0	-89.700,00	-432.232,43	342.532,43
Frisbeegolf rata Parkkivuori*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-7.834,74	7.834,74
Kuntoratojen rakentaminen					
INVESTOINTIMENOT	-120.000	-12.000	-132.000,00	-229.129,83	97.129,83
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				49.356,00	-49.356,00
INVESTOINNIT NETTO	-120.000	-12.000	-132.000,00	-179.773,83	47.773,83
Autereen polku ja melontareitit*					
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN				2.064,00	-2.064,00
INVESTOINNIT NETTO	0	0		2.064,00	-2.064,00
Kolhon koulun aita*					
INVESTOINTIMENOT				-9.624,56	9.624,56
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-9.624,56	9.624,56
Kompustalon alakerran tilat*					
INVESTOINNIT NETTO	0	0		-887	887
Uimahallin peruskorjauksen hankesuunnitt					
INVESTOINNIT NETTO	-75.000	0	-75.000,00	0	-75.000,00
Vilppulan asemaseudun kehittäminen					
INVESTOINTIMENOT	-50.000		-50.000,00	-51.683,29	1.683,29
Tehtaankadun ja Länsirantatie risteysjär					

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Tilinpäätös 2024

INVESTOINTIMENOT	-15.000		-15.000,00	-1.330,00	-13.670,00
Urheilukeskuksen ulkoalueen taidehankint					
INVESTOINTIMENOT	-10.000	0	-10.000,00	-10.165,32	165,32
Ratakadun liityntäpysäkki					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00		-30.000,00
Myllyrannan alueen kehittäminen					
INVESTOINTIMENOT	-290.000		-290.000,00	-127.327,63	-162.672,37
Katiskalahden laiturit					
INVESTOINTIMENOT	-80.000		-80.000,00		-80.000,00
Pohjaslahden urheilukentän aita					
INVESTOINTIMENOT	-12.000	12.000			
Punatulkun hissisaneeraus/paloilmoitin					
INVESTOINTIMENOT	-65.000		-65.000,00		-65.000,00
Kirkonpellon monitoimitalo sadevesiviemä					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00	-18.097,82	-11.902,18
Uimahallin IV-koneen saneeraus					
INVESTOINNIT NETTO	-108.000	0	-108.000,00	-275.764,29	167.764,29
Kaupungintalon muutostyöt					
INVESTOINTIMENOT	-55.000		-55.000,00	-36.297,74	-18.702,26
Vilppulan kotiseutumuseon rakennukset					
INVESTOINTIMENOT	-125.000		-125.000,00		-125.000,00
RAHOITUSOSUJEDET INVESTOINTEIHIN	62.500		62.500,00		62.500,00
INVESTOINNIT NETTO	-62.500	0	-62.500,00	0	-62.500,00
Myllyrannan suulin julkisivu					
INVESTOINTIMENOT	-60.000		-60.000,00	-34.529,57	-25.470,43
Sarapihan osastokeittiöiden saneeraus					
INVESTOINTIMENOT	-15.000		-15.000,00		-15.000,00
Infrapalveluiden taajamakone					
INVESTOINTIMENOT	-200.000		-200.000,00	-198.500,00	-1.500,00
Tilapalveluiden auto					
INVESTOINTIMENOT	-30.000		-30.000,00	-25.919,35	-4.080,65
Katiskalahdenkatu ja Rusinniementie					
INVESTOINTIMENOT	-40.000	17.000	-23.000,00	-29.720,67	6.720,67
Hulevesiverkoston eriyttäminen/Sirppitie					
INVESTOINTIMENOT	-60.000		-60.000,00	-73.028,07	13.028,07
Päällystystyöt					
INVESTOINTIMENOT	-50.000	-50.000	-100.000,00	-101.180,13	1.180,13
Katuvalaistus					
INVESTOINTIMENOT	-50.000		-50.000,00	-35.978,29	-14.021,71
Länsitie					
INVESTOINTIMENOT	-380.000	21.000	-359.000,00	-348.227,44	-10.772,56
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT					

OMA RAKENTAMINEN				-162.771,36	162.771,36
MUUT INVESTOINTIMENOT	-2.354.000	-12.000	-2.366.000,00	-1.895.102,81	-470.897,19
INVESTOINTIMENOT	-2.354.000	-12.000	-2.366.000,00	-2.057.874,17	-308.125,83
INVESTOINTITULOT					
KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI	10.000		10.000,00	23.613,80	-13.613,80
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	271.800		271.800,00	72.420,00	199.380,00
INVESTOINTITULOT	281.800		281.800,00	96.033,80	185.766,20
INVESTOINNIT NETTO	-2.072.200	-12.000	-2.084.200,00	-1.961.840,37	-122.359,63
*Investointi ei ole ollut vuoden 2023 talousarviossa, investoinnit ovat pääosin edellisten vuosien valmistuneita tai keskeneräisiä investointeja joihin on tullut lisäsuoritus tai lasku					

Merkittävimpien investointien tapahtumat:

Sarapihan palvelukeskukseen uusittiin paloilmoitinjärjestelmä.
Vilppulankosken koulun luokkahuoneita saneerattiin.
Savosenmäen koulun IV-koneet uusittiin energiatehokkailla.
Savosenmäenkoulun saattoliikenne tehtiin uudelleen Sairaalantien puolella.
Infrapalveluihin hankittiin monikäyttökärry yllä- ja puhtaanapitoon.
Ratakadun liityntäpysäkki valmistui.
Myllyrannan matkailuajoneuvoparkki alue valmistui.
Katuja päällystettiin noin 0,63 kilometriä.
Katiskalahteen uusittiin toinen venelaituri.

Poikkeamat määrärahoihin:

Merkittävimmät alitukset ja ylitykset budjetoituihin ovat pyöristettyinä seuraavat:
Virtuaaliklusterin levyjärjestelmä oli 26.000 euroa edullisempi.
Maakauppoja tapahtui 10.000 eurolla 100.000 sijasta.
Savosenmäen IV 43.000 euroa edullisempi.
Savosenmäen saattoliikenne 79.000 euroa edullisempi.
Sarapihan paloilmointimien yhteydessä täytyi uusia uuden asetuksen mukaisia vaatimuksia paloilmointikeskukselle, joka lisäksi kustannuksia 25.000 euroa.

Seuraaviin hankkeisiin ei kirjautunut kuluja:

Vilppulan aseman taidehankinta ja Myllyrannan suulin lattian pinnoitus toteutuivat käyttötaloudesta. Budjetti 27.000
Koskelan yläkoulun tiivistys ei vaatinut välitöntä toteuttamista ja se voi olla tarpeeton kouluverkkoselvityksen myötä. Budjetti 300.000
Koulun uudisrakentamisen 150.000 euroa oli riippuvainen kouluverkkoselvityksen tuloksesta.
Vilppulankosken koulun pihan muutostyöt ovat olleet varauksena useamman vuoden. Budjetti 20.000
Mustalahden kiertoliittymän suunnitteluraha odotti PIRELYn: toimintaa. Budjetti 100.000 euroa

Rahoitusosan toteutuminen

	Budjetti	Bu- muutos	Budj. +	Toteutuma	Poikkeama	Käyttö-
	2024	2024	muutos	2024 01-12		2024
RAHOITUSLASKELMA						
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	2.948.760	1.461.743	4.410.503,00	7.352.781,51	-2.942.278,51	166,71
SATUNNAISET ERÄT						
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET						
PYS.VAST. MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT	-30.000		-30.000,00	-21.744,36	-8.255,64	72,48
PAKOLLISET VARAUKSET						
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-30.000		-30.000,00	-21.744,36	-8.255,64	72,48
TOIMINNAN RAHAVIRTA	2.918.760	1.461.743	4.380.503,00	7.331.037,15	-2.950.534,15	167,36
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-2.212.500	-246.750	-2.459.250,00	-1.586.114,14	-873.135,86	64,5
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	147.500	-128.250	19.250,00	410.470,24	-391.220,24	2.132,31
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT						
PYS.VASTAAVIEN VARS.MYYNTITULOT	10.000		10.000,00	17.118,64	-7.118,64	171,19
PYS.VASTAAVIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT	30.000		30.000,00	21.744,36	8.255,64	72,48
PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOV.TULOT	40.000		40.000,00	38.863,00	1.137,00	97,16
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2.025.000	-375.000	-2.400.000,00	-1.136.780,90	-1.263.219,10	47,37
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	893.760	1.086.743	1.980.503,00	6.194.256,25	-4.213.753,25	312,76
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET						
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS				136.060,62	-136.060,62	
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				136.060,62	-136.060,62	
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS				-4.880.562,96	4.880.562,96	
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS				-450.000,00	450.000,00	
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-5.330.562,96	5.330.562,96	
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET						
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS				2.541,24	-2.541,24	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS						
SAAMISTEN MUUTOS				-362.002,59	362.002,59	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS				-538.058,38	538.058,38	
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				-897.519,73	897.519,73	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				-6.092.022,07	6.092.022,07	
RAHAVAROJEN MUUTOS	893.760	1.086.743	1.980.503,00	102.234,18	1.878.268,82	5,16
KASSAVARAT 31.12.				2.419.869,97	-2.419.869,97	
KASSAVARAT 1.1.				2.317.635,79	-2.317.635,79	
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0		102.234,18	-102.234,18	

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	Tilinpäätös 2024		Tilinpäätös 2023	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 482 106,77		1 444 672,31	
Maksutuotot	344 295,12		348 010,37	
Tuet ja avustukset	1 117 318,16		742 718,13	
Muut toimintatuotot	<u>3 362 590,54</u>	6 306 310,59	<u>3 257 895,21</u>	5 793 296,02
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-12 804 409,98		-13 022 744,93	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 828 146,10		-2 828 393,24	
Muut henkilösivukulut	-305 103,71		-529 267,84	
Palvelujen ostot	-5 375 981,33		-5 000 285,81	
Aineet, tarvikkeet tavarat	-3 138 284,71		-3 025 894,09	
Avustukset	-1 509 208,36		-1 570 125,72	
Muut toimintakulut	<u>-605 935,01</u>	<u>-26 567 069,20</u>	<u>-572 452,34</u>	<u>-26 549 163,97</u>
Toimintakate		-20 260 758,61		-20 755 867,95
Verotulot		26 938 799,40		25 908 078,29
Valtionosuudet		855 037,00		1 365 208,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	132 924,56		130 339,79	
Muut rahoitustuotot	183 206,60		213 550,25	
Korkokulut	-494 680,18		-607 262,32	
Muut rahoituskulut	<u>-1 747,26</u>	<u>-180 296,28</u>	<u>-5 838,94</u>	<u>-269 211,22</u>
Vuosikate		7 352 781,51		6 248 207,12
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 539 191,30		-2 554 449,05	
Arvonalentumiset	<u>-1 970 151,66</u>	<u>-4 509 342,96</u>	<u>-1 328 402,02</u>	<u>-3 882 851,07</u>
Tilikauden tulos		2 843 438,55		2 365 356,05
Poistoeron muutos		4 150,00		4 150,00
Tilikauden tulos		<u>2 847 588,55</u>		<u>2 369 506,05</u>

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 352 781,51		6 248 207,12	
Tulorahoituksen korjauserät	-21 744,36	7 331 037,15	-169 791,88	6 078 415,24
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 586		-2 057	
	114,14		874,17	
Rahoitusosuudet investointeihin	410 470,24		72 420,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>38 863,00</u>	<u>-1 136</u>	<u>86 625,00</u>	<u>-1 898</u>
		<u>780,90</u>		<u>829,17</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		6 194 256,25		4 179 586,07
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-793 333,34	
Antolainasaamisten vähennys	<u>136 060,62</u>	136 060,62	<u>116 060,61</u>	-677 272,73
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 880		-5 130	
	562,96		562,96	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-450 000,00</u>	-5 330	<u>-100 000,00</u>	-5 230
		562,96		562,96
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	2 541,24		-36 135,67	
Saamisten muutos	-362 002,59		4 085 479,75	
Korottomien velkojen muutos	-538 058,38	-897 519,73	<u>-3 539</u>	<u>509 394,49</u>
			<u>949,59</u>	
Rahoituksen rahavirta		-6 092		-5 398
		022,07		441,20
Rahavarojen muutos	102 234,18	102 234,18	-1 218	-1 218
			855,13	855,13
Rahavarat 31.12.	2 419 869,97		2 317 635,79	
Rahavarat 1.1.	2 317 635,79	102 234,18	3 536 490,92	-1 218
				855,13

Tase

TASE		
VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	61 292	64 779
	946,89	825,21
Aineettomat hyödykkeet	34 244,08	0,00
Aineettomat oikeudet	34 244,08	0,00
	33 551	36 698
Aineelliset hyödykkeet	557,80	310,35
Maa- ja vesialueet	5 833 374,51	5 844 088,51
Rakennukset	18 909	21 007
	917,42	349,55
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 163 222,40	9 148 859,81
Koneet ja kalusto	285 231,70	307 981,87
Muut aineelliset hyödykkeet	218 352,31	218 352,31
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	141 459,46	171 678,30
	27 707	28 081
Sijoitukset	145,01	514,86
Osakkeet ja osuudet	11 475	11 713
	433,70	742,93
Muut lainasaamiset	16 101	16 237
	364,36	424,98
Muut saamiset	130 346,95	130 346,95
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 140 340,45	5 676 103,68
Saamiset	3 720 470,48	3 358 467,89
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	16 626,05
Lainasaamiset	0,00	16 626,05
Lyhytaikaiset saamiset	3 720 470,48	3 341 841,84
Myyntisaamiset	504 874,64	640 415,13
Lainasaamiset	531 346,99	207 616,42
Muut saamiset	356 064,38	238 460,87
Siirtosaamiset	2 328 184,47	2 255 349,42
Rahoitusarvopaperit	35 254,30	35 254,30
Osakkeet ja osuudet	35 254,30	35 254,30
Rahat ja pankkisaamiset	2 384 615,67	2 282 381,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ	67 433	70 455
	287,34	928,89

VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA	33 643	30 795
	241,27	652,72
Peruspääoma	30 402	30 402
	527,75	527,75
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	393 124,97	-1 976 381,08
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 847 588,55	2 369 506,05
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	56 027,46	60 177,46
Poistoero	56 027,46	60 177,46
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	150 800,44	148 259,20
Lahjoitusrahastojen pääomat	136 080,39	139 216,91
Muut toimeksiantojen pääomat	14 720,05	9 042,29
VIERAS PÄÄOMA	33 583	39 451
	218,17	839,51
Pitkäaikainen	14 814	22 344
	385,08	948,04
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	14 814	22 344
	385,08	948,04
Lyhytaikainen	18 768	17 106
	833,09	891,47
Joukkovelkakirjalainat	5 750 000,00	6 200 000,00
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	7 530 562,96	4 880 562,96
Ostovelat	1 419 544,99	1 500 196,44
Liittymismaksut ja muut velat	730 282,34	618 095,72
Siirtovelat	3 338 442,80	3 908 036,35
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	67 433	70 455
	287,34	928,89

Konsernilaskelmat
Konsernin tuloslaskelma

Konsernituloslaskelma	2024	2023
Toimintatuotot	17 749 324,83	17 207 878,87
Toimintakulut	-42 201 497,93	-42 188 819,89
Osuus osakkuusyht voitosta	71 926,02	74 178,37
Toimintakate	-24 380 247,08	-24 906 762,65
Verotulot	26 938 799,40	25 908 078,29
Valtionosuudet	6 865 694,17	7 274 868,06
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	52 424,20	30 762,08
Muut rahoitustuotot	248 981,32	296 606,96
Korkokulut	-590 217,61	-686 301,23
Muut rahoituskulut	-15 025,30	-23 604,49
Vuosikate	9 120 409,10	7 893 647,02
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 251 366,92	-4 400 144,73
Arvonalentumiset	-1 970 151,66	-1 359 693,66
Tilikauden tulos	2 898 890,52	2 133 808,63
Tilinpäätössiirrot	211,40	211,40
Tilikauden verot	-24 204,66	-49 321,49
Laskennallinen vero	2 120,41	1 223,92
Vähemmistöosuudet	-31 818,20	-39 421,54
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 845 199,47	2 046 500,92

Konsernin rahoituslaskelma

Konsernirahoituslaskelma	2024	2023
TOIMINNAN rahavirta		
Vuosikate	9 120 409,10	7 893 647,02
Tilikauden verot	-24 204,66	-49 321,49
Tulorahoituksen korjaukset	639 228,75	-744 847,57
TOIMINNAN rahavirta	9 735 433,19	7 099 477,96
INVESTOINTIEN rahavirta		
Investointimenot	-2 354 815,74	-9 397 733,25
Rahoitusosuudet investointeihin	410 470,24	72 420,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	477 601,46	93 689,05
INVESTOINTIEN rahavirta	-1 466 744,04	-9 231 624,20
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	8 268 689,15	-2 132 146,24
RAHOITUKSEN rahavirta		
Antolainasaamisten lisäykset	-6 653,00	
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	178 616,79
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	-662 550,00	
Pitkäaik. lainojen vähennys	-5 681 200,62	-6 021 248,76
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 216 885,71	-151 992,62
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-9 560 636,33	-6 173 241,38
Oman pääoman muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	203 781,90	526 429,93
Vaihto-omaisuuden muutos-	522,98	-34 450,21
Saamisten muutos	-15 791,03	-5 972,78
Korottomien velkojen muutos	74 861,52	7 655 096,98
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 341 994,34	-4 961 869,04
Rahoituksen rahavirta	-7 961 919,62	-2 815 389,71
Rahavarojen muutos	306 769,53	-4 947 535,95
Rahavarojen muutos		
RAHAVARAT 31.12.	6 912 371,29	6 605 601,76
RAHAVARAT 1.1.	6 605 601,76	11 553 137,71
RAHAVAROJEN MUUTOS	306 769,53	-4 947 535,95

Konsernitase

Konsernitase 2024		
VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	35 633,55	4 174,32
Muut pitkävaikutteiset menot	3 827,49	12 931,26
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 309 926,05	7 344 104,94
Rakennukset	36 523 901,63	39 648 458,04
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 562 297,58	16 960 238,89
Koneet ja kalusto	691 237,79	777 743,33
Muut aineelliset hyödykkeet	338 079,90	346 186,77
Ennakkomaksut ja keskenä. hank.	1 522 043,06	567 426,37
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	1 533 886,55	1 462 943,76
Muut osakkeet ja osuudet	2 714 343,33	2 977 429,45
Muut saamiset	137 000,27	137 242,91
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 372 177,20	70 238 880,04
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	191 913,69	382 416,91
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	168 317,35	152 526,32
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	4 908,71	21 534,76
Lyhytaikaiset saamiset	4 975 710,12	5 033 945,59
Rahoitusarvopaperit	1 597 993,30	1 568 870,78
Rahat ja pankkisaamiset	5 314 377,99	5 036 730,98
VAIHTUVAT VASTAAVAT	12 061 307,47	11 813 608,43
VASTAAVAA	78 625 398,36	82 434 905,38
VASTATTAVAA		
	2024	2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	30 402 527,75	30 402 527,75
Säätöiden ja yhdistysten peruspääomat	764 142,24	764 142,24
Arvonkorotusrahasto		
Muut omat rahastot	1 691 138,42	1 681 793,14
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-2 326 337,21	-4 567 274,75
Tilikauden yli-/alijäämä	2 845 199,47	2 046 500,92
OMA PÄÄOMA	33 376 670,67	30 327 689,30
VÄHEMMISTÖOSUUDET	812 330,69	765 821,95
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	365 162,07	555 142,31
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras p-oma	19 913 900,81	27 726 418,73
Pitkäaikainen koroton vieras p-oma	1 858 100,49	1 849 618,97
Lyhytaikainen korollinen vieras p-oma	14 371 776,17	12 087 109,20
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	7 927 457,46	9 123 104,92
VIERAS PÄÄOMA	44 071 234,93	50 786 251,82
VASTATTAVAA	78 625 398,36	82 434 905,38

LIITETIEDOT

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Pysyviin vastaaviin on kohdistettu tilinpäätöksen yhteydessä lisäksi valtuuston hyväksymiä arvonalennuksia todellista arvoa vastaamaan yhteensä 1 970 151,66 euron edestä.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on taseessa merkitty hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Toimintakertomuksessa on esitetty vastuualueiden luvut sitovina ulkoisina lukuina tuloslaskelman toteutumisen yhteydessä. Toimintakertomuksessa palvelualueiden luvut on esitetty sisältäen sekä sisäiset, että ulkoiset menot ja laskennalliset erät antamaan kokonaisvaltaisen kuvan tulosalueen toiminnan rahoituksesta.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupunkikonsernin tytäryhteisöt (12 kpl). Kuntayhtymät (2 kpl), joissa kaupunki on jäsenenä, on yhdistelty jäsenosuuden mukaisessa suhteessa. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernin kannalta olennaiset osakkuusyhteisöt, joita on kuusi kappaletta. Yhdistelemättä on jätetty viisi osakkuusyhteisöä ja yksi omistusyhteisyhteisö, joilla on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja –tasetta laadittaessa vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin, sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty KILA:n kuntajaoston konserniyleisohjeen 2015 mukaisesti käyttäen ns. sovellettua hankintamenomenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi. Osakeyhtiömuotoisten tytärien poistosuunnitelmia ei ole oikaistu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä konsernin kannalta olennaiset on yhdistelty sovelletulla pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöksiä ei ole oikaistu kaupungin jaksotusperiaatteita vastaaviksi, koska tarvittavia tietoja oikaisujen tekemiseksi ei ole ollut saatavilla.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on jätetty eliminoimatta olennaisuuden periaatteen mukaan.

Konsernirakenteen sisäiset muutokset

SASKY:n omistusprosentti laski 0,5 %.

6) Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	1 490 487	1 296 136	811 491	483 537
Opetus- ja kulttuuripalvelut	2 631 823	2 548 848	1 700 860	1 634 420
Yhdyskuntapalvelut	8 690 234	8 422 817	3 793 960	3 675 339
Muut palvelut	4 936 781	4 940 078		
		17 207		
Yhteensä	17 749 325	879	6 306 311	5 793 296

7) Verotulojen erittely		
	2024	2023
Kunnan tulovero	18 767 379	19 171 842
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 092 965	3 486 520
Kiinteistövero	3 078 456	3 249 716
Muut verotulot		
Yhteensä	26 938 799	25 908 078

8) Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	-2 592 475	-1 004 774
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	2 354 898	922 746
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	566 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-569 742	-797 151
Verotulomenetysten korvaus	1 662 356	1 678 387
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	855 037	1 365 208

9) Palvelujen ostojen erittely		
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	438 149	465 965
Muiden palvelujen ostot	4 937 832	4 534 357
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 375 981	5 000 322

11) Selvitys suunnitelman mukaisista poistoista

Uusi poistosuunnitelma otettu käyttöön 1.1.2015. Vanhoihin hyödykkeisiin sovellettu aikaisempaa poistosuunnitelmaa

	Uusi/Vanha	Poistomenetelmä	%
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
Aineettomat oikeudet	5/5	Tasapoisto	20,00 %
Liikearvo	2/4	Tasapoisto	25,00 %
Muut pitkävaikutteiset menot			
*Vesiosuuskuntien vesihuoltoavustukset	5/5	Tasapoisto	20,00 %
*ATK-ohjelmistot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
*Muut pitkävaikutteiset menot	2/4	Tasapoisto	25,00 %
*) Edellä kohdassa "muut pitkävaikutteiset menot" poistoaika voi olla kuitenkin erityisestä syystä khall päätöksellä enintään 20 v (KPL§5-9)			

Aineelliset hyödykkeet				
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 / 40	Tasapoisto	2,50 %	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 / 30	Tasapoisto	3,30 %	
Talousrakennukset	10/15	Tasapoisto	6,60 %	
Vapaa-ajan rakennukset	20 / 25	Tasapoisto	4,00 %	
Asuinrakennukset	30 / 40	Tasapoisto	2,50 %	
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa			
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 / 20	Tasapoisto	5,00 %	
Sillat, laiturit ja uimalat	10/15	Tasapoisto	6,60 %	
Muut maa- ja vesirakenteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %	
Vedenjakeluverkosto	30 / 35	Tasapoisto	2,90 %	
Viemäriverkko	30 / 35	Tasapoisto	2,90 %	
Kolho-Vilppula-Mänttä runkovesi/viemäri	30 / 40	Tasapoisto	2,50 %	
Sähköjohdot, muutoasemat, ulkovalaistulaitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %	
Sähkö-, vesi yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %	
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 / 15	Tasapoisto	6,60 %	
Liikenteen ohjauslaitteet	10/10	Tasapoisto	10,00 %	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10/10	Tasapoisto	10,00 %	
Koneet ja kalusto				
Kuljetusvälineet	4/5	Tasapoisto	20,00 %	
Muut liikkuvat työkoneet	5/7	Tasapoisto	14,30 %	
Muut raskaat koneet	10/12	Tasapoisto	8,30 %	
Muut kevyet koneet	5/7	Tasapoisto	14,30 %	
Sairaala-, terveydenhuolto yms. laitteet	5/10	Tasapoisto	10,00 %	
ATK-laitteet	3/4	Tasapoisto	25,00 %	
Muut laitteet ja kalusto	3/4	Tasapoisto	25,00 %	
Muut aineelliset hyödykkeet	Käytön mukaan			
Luonnonvarat	Ei poistoaikaa			
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoaikaa			
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Ei poistoaikaa			

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Potilasvahinkovaraus 1.1.	0	917 215		
Lisäykset tilikaudella	0	0		
Vähennykset tilikaudella	0	-917 215		
Potilasvahinkovaraus 31.12.	0	0		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0	250 970		106 781
Lisäykset tilikaudella	0	0		
Vähennykset tilikaudella	0	-250 970		-106 781
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0	0	0	0

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	19 453	58 045	19 453	63 420
Rakennusten luovutusvoitot	4 871		4 871	

Muut luovutusvoitot	9 699	11 257		
Luovutusvoitot yhteensä	34 023	69 301	24 324	63 420
Muut toimintakulut				
Luovutustappiot	745 178	566 817	2 580	409
Luovutustappiot yhteensä	745 178	566 817	2 580	409

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	171 228	185 333
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	171 228	185 333

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	4150	4 150
Yhteensä	4 150	4 150

Rahoitusarvopaperit				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Rahoitusarvopaperit yht.	1 597 993	1 568 871	35 254	35 254

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä siirto
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikauden aikana	34 244			34 244
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				0
Tilikauden poistot				0
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0
Poistamaton hankintameno 31.12.	34 244	0	0	34 244
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	34 244	0	0	34 244
Olennot lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista				

Aineelliset hyödykkeet							
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankkeet	Yhteensä aineettomat + aineelliset
Hankinta-arvo 1.1.	5 844 089	21 007 350	9 148 860	307 982	218 352	171 678	36 698 311
Lisäykset						1 586 114	1 586 114
Rahoitusosuudet		-410 470					0
Vähennykset	-10 714	-6 405					-10 714
Siirrot erien välillä		661 652	849 209	71 228		-1 616 333	-34 244
Tilikauden poistot		-1 345 312	-1 099 901	-93 978			-2 539 191
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-996 897	-734 945,79				-996 897
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 833 375	18 909 918	8 163 223	285 232	218 352	141 459	34 703 379
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 844 089	18 909 918	8 163 223	285 232	218 352	141 459	34 703 379
Olennot lisäpoistot							
Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 037 240	996 246	83 442	83 442
Muut maa- ja vesialueet	6 272 687	6 347 859	5 749 933	5 760 647
Maa- ja vesialueet yhteensä	7 309 926	7 344 105	5 833 375	5 844 088

Pysyvien vastaavien sijoitukset							
	Osakkeet ja osuudet					Muut saamiset	
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistussak. yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset muilta	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	6 264 075	571 596	4 026 987	851 086	11 713 744	16 367 772	16 367 772
Lisäykset					0		
Rahoitusosuudet							
Vähennykset						-136 061	-136 061
Siirrot erien välillä							
Hankintameno 31.12.	6 264 075	571 596	4 026 987	851 086	11 713 744	16 231 711	16 231 711
Arvonlennukset				-238 309			0
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 264 075	571 596	4 026 987	612 777	11 713 744	16 231 711	16 231 711

20-22) Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Koskelantalot Oy	0529095-9	100	100	638	6302	87
Matti ja Sirkka Kaivoksen säätiö	2682419-8	100	100	583	20	-25
Yrke-Kiinteistöt Oy	0598701-9	99,83	99,83	1848	600	-519
MW-Kehitys Oy	1815521-1	83,6	83,6	62	82	6
As Oy Koivupaana	0869087-8	0	68,15	257	60	3
Vilppulan Koskihalli Oy	2163265-6	7,5	53,67	457	81	24
Mäntän Jääareena Oy	2606148-5	97,54	97,54	-52	2904	-100
Mäntän Lämpövesi Oy	2589468-8	100	100	86	3500	0
Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy	0713539-7	100	100	1213	12400	295
Justiina Ateriapalvelut Oy	2951930-8	83	83	422	202	45
As Oy Mänttä-Vilppulan Koskenranta	2557643-6	71	71	184	23	0
KOy Mäntän Seppälänpuistotie 7	0479474-1	0	99,83	93	11	0
Yhteensä				5791	26185	-184
Kuntayhtymät						
SASKY koulutuskuntayhtymä	0204964-1	13,71	13,71	8277	1020	196
Pirkanmaan liitto	0828308-4	3,02	3,02	49	76	3
Yhteensä				8326	1096	199
Osakkuusyhteisöt						
Mäntän Puhdistamo Oy	2232567-4	0	46	176	122	53
KOy Vilppulan Säästökulma	0282640-4	44,5	44,5	142	7	-3
KOy Vilppulan Sähkölä	1996906-5	30	30	46	0	0
As Oy Rusinniemen Helmi	0419942-4	0	27,69	258	12	0
Mäntän Energia Oy	0869547-6	0	30	251	1360	3
As Oy Mäntän Isoniemenpuisto	0850471-3	0	42,93	310	12	3
Yhteensä				1183	1513	56
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Kolhon Honkarinne	0580032-2	0	25,35	70	0	0
Särki-Lämpö Oy	0157832-2	0	23,9	9	4	0
As Oy Pukkilarinne	0754038-4	0	38,76	100	2	0
Pohjaslahden Säästöpuisto	0580034-9	0	23,81	53	0	0
Muut omistusyhteisyyhteisöt						
Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy	1809248-4	13,11	23,19	52	0	0
Yhteensä				284	6	0

23) Saamisten erittely				
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		154 534		211 852
Lainasaamiset	16 121 364	232 121	16 237 425	180 542
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		115 089		213 078
Yhteensä	16 121 364	501 744	16 237 425	605 472
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	0
Saamiset yhteensä	16 121 364	501 744	16 237 425	605 472

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut tulojäämät				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yht.	0	0		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot		0	45 695	113 684
Kelan korvaus työterveyshuollosta	217 049	170 163	175 309	131 675
Pihlajalinna Terveys Oy	1 553 368	1 553 368	155 368	1 553 368
Valtionvarainministeriö, valtionosuus			136 054	213 062
Muut tulojäämät	633 685	480 419	1 670 668	243 559
Tulojäämät yhteensä	2 404 102	2 203 950	2 183 095	2 255 349
Menoennakot				
Etukäteen maksetut maksut				
Menoennakot yhteensä	53 932	211 847	0	
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 458 034	2 415 797	2 183 095	2 255 349
Siirtosaamiset yhteensä	2 458 034	2 415 797	2 183 095	2 255 349

25) Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	30 402 528	30 402 528	30 402 528	30 402 528
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	30 402 528	30 402 528	30 402 528	30 402 528
Yhdistysten ja säätiöiden peruspo 1.1.	764 142	771 801		
Lisäykset				
Vähennykset		-7 659		
Peruspääoma 31.12.	764 142	764 142		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0	11 430		
Lisäykset				
Vähennykset		-11430		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	0		
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1	1 681 794	1 597 937		
Lisäykset	9 344	84 068		
Vähennykset		-211		
Rahaston pääoma 31.12	1 691 138	1 681 794		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	-2 326 337	-4 567 275	393 125	-1 976 381
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	-2 326 337	-4 567 275	393 125	-1 976 381
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 845 199	2 046 501	2 847 589	2 369 506
Oma pääoma yhteensä	33 376 670	30 327 690	33 643 241	30 795 653

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kaupunki	
	2024	2023
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	393 125	-1 976 381
Tilikauden yli-/alijäämä	2 847 589	2 369 506
Kertynyt poistoero 31.12.	56 027	60 177
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	3 296 741	453 302

26) Erittely poistoerosta		
	2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	56 027	60 177
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	56 027	60 177

27) Pitkäaikaiset velat		
	2024	2023
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 702 869	6 251 955
Lainat julkisyhteisöltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	5 702 869	6 251 955

30) Vieras pääoma				
	2024		2023	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		166 682		233 411
Muut velat		468 314		
Siirtovelat				
Yhteensä		634 996		233 411
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		9 232		2 643
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		9 232		2 643
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		2 036		1 392
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		2 036		1 392
Vieras pääoma yhteensä	0	646 264	0	237 446

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat				
Liittymismaksut	1 726 328	1 718 228		
Muut velat	1 176 052	1 061 671	730 282	618 096
Muut velat yhteensä	2 902 380	2 779 899	730 282	618 096

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 409 707	2 319 033	1 444 866	1 704 830
Korkojaksotukset	34 562	71 097	34 562	63 389
Muut menojäämät	1 296 515	2 512 183	1 859 015	2 139 816
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	2 740 784	4 902 313	3 338 443	3 908 036

35-37) Vakuudet				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	1 314 044	1 213 882		
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit				
Yhteensä	143 119	1 213 882		
Vakuudet yhteensä	1 457 163	1 213 882	0	0

38) Vuokravastuiden yhteismäärä				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	545 929	640 568	107 680	111 895
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	314 137	307 244	46 765	40 660
Siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
Siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasing-vuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39) Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma				
Jäljellä oleva pääoma	0		5 001 811	5 008 932
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0	464 199	0	464 199
Jäljellä oleva pääoma	0	9 096	0	9 096

40) Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
			2024	2023
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.			80 124 771	77 648 962
Kaup. os. takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kaup. mahdollista vastuuta kattava os. takauskeskuksen rahastosta 31.12.			85 982	61 810

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Sitoumukset avustukseen				
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut				
Sopimusvastuut yhteensä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	167 536	358 307	167 536	250 914
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	1 461 352	1 583 131	1 461 352	1 583 131

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2024	2023	2024	2023
Koronvaihtosopimus 1 Sopimusnumero 1719036. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus millä on suojattu kaupungin Kuntarahoitus Oyj:stä nostama 20 miljoonan euron pitkäaikainen laina. Koronvaihtosopimuksessa pankki maksaa kaupungille neljännesvuosittain 3 kk euribor korkoa ja vastaavasti kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 0,262 % korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 15.3.2017 ja päättymispäivä 15.9.2026.				
Koronvaihtosopimuksen pääoma	4 000 000	6 000 000	4 000 000	6 000 000
Käypä arvo	-85 858	-239 647	-85 858	-239 647
Koronvaihtosopimus 2 Sopimusnumero 10694601. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus, missä kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 1,055 % ja pankki maksaa kaupungille 3 kk euribor korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 30.6.2022 ja päättymispäivä 30.6.2032				
Koronvaihtosopimuksen pääoma	8 750 000	9 250 000	8 750 000	9 250 000
Käypä arvo	-562 846	-746 528	-562 846	-746 528
Koronvaihtosopimus 3 Sopimusnumero 20894194. Kyseessä on OP:n kanssa tehty koronvaihtosopimus, missä kaupunki maksaa OP:lle kiinteää 0,63% ja pankki maksaa kaupungille 6 kk euribor korkoa. Sopimuksen alkamispäivä 22.12.2022 ja päättymispäivä 22.12.2032				
Koronvaihtosopimuksen pääoma			12 000	12 000
Käypä arvo	12 000 000	12 000 000	000	000
	-1 354 312	-1 354 312	-1 170 254	312

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2024	2023
Konsernipalvelut	26	29
Sosiaali- ja terveystoimi	0	0
Sivistyspalvelut *)	269	266
Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut	13	10
Tekniset palvelut	72	74
Yhteensä	380	379

sis. 47 Autere-opiston osa-aikaista tuntiopettajaa

43) Henkilöstökulut		
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	15 937 660	-16 380 406
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	15 937 660	-16 380 406

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilökulut		
	2024	2023
Keskustan Mänttä-Vilppulan kunnallisjärjestö ry	1351	1268
Mänttä-Vilppulan Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry	1999	2040
Juupajoen Demarit ry	0	5
Mänttä-Vilppulan Vihreät ry	458	425
Vasemmistoliiton Mänttä-Vilppulan osasto ry	861	703
Mänttä-Vilppulan Perussuomalaiset ry	783	957
Mänttä-Vilppulan Kokoomus ry	494	508
Suomen Kristillisdemokraattien Mänttä-Vilppulan paikallisosasto ry	190	115
Palkkiot yhteensä	6136	6022

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2024	2023
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot		13 567
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		3 036
Muut palkkiot		4 576
Oy SK-Reviisorit Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	20 799	5 155
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	20 799	26 334

46) Kunnan ja sen intressitahojen välinen liiketoiminta

Mänttä-Vilppulan kaupunki on solminut kaupunginjohtaja Anne Heusalan kanssa kuntalain mukaisen johtajasopimuksen kaupunginhallituksen päätöksellä 21.6.2021 §126. Johtajasopimuksessa on sovittu erokorvauksesta siten, että mikäli luottamuspulan vuoksi on käynnistetty kaupunginjohtajan irtisanomismenettely, maksetaan kaupunginjohtajalle 9 kuukauden palkkaa vastaava korvaus hänen itse irtisanoutuessaan.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen MW-kehitys Oy:lle 268 000 euroa tilivuoden 2024 aikana. Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen Mäntän Jääareena Oy:lle 280 000 euroa. Mänttä-Vilppulan kaupunki on maksanut avustusta tytäryhtiölleen Koskelantalot Oy:lle 11 548.62 euroa. Lisäksi Koskelantalot Oy on käyttänyt korotonta tililimiittia kaupungilta vuoden 2024 ajan. Tililimiittia on ollut keskimäärin käytössä -346 486,16 euroa/päivä.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut ehdollisen päätöksen pääomalinasta 500 000 euroa Koskelantalot Oy:lle 21.3.2022 liittyen Akanvirran ja Pieskantien rivitalojen muutoshankkeeseen. Mänttä-Vilppulan kaupunki on antanut Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy:lle pääomalinana 24.10.2022 §74 valtuuston päätöksellä 500 000 euroa.

Mänttä-Vilppulan kaupunki on tehnyt päätöksen Elmonet Oy:n puhelinosaakkeiden luovuttamisesta Koskelantalot Oy:n käyttöön, valokuituverkkojen rakentamista varten. Osakkeiden markkina-arvo on 49 600 euroa.

Kaupunginvaltuusto 19.2.2024 § 6 myönsi Koskelantaloille 1 893 000 €:n omavelkaisen takauksen.

Luettelo kirjanpidon kirjoista ja tositelajeista

Käytetyt kirjanpitokirjat

Pysyvästi säilytettävät

Sidotussa tasekirjassa

Toimintakertomus

Toteutumisvertailu

Tilinpäätöslaskelmat

Konsernitilinpäätös

Tilinpäätöksen liitetiedot

10-vuotta säilytettävät

Erillisinä atk-tulosteina

Tase-erittelyt

Päivä- ja pääkirja

Talousarvion toteutumisvertailut

Palkkakirjanpito

Ostoreskontra

Myyntireskontra laskulajeittain

Liitetietositteet

Käytetyt tositelajit:

01 Muistiotositteet

02 Tiliotositteet

07 Vyörytykset

08 Tilinavausviennit

09 Käyttöomaisuusviennit

20 Myyntireskontra suoritukset

21 Myyntireskontran viitesuoritukset

30 Palkat

40 Ostoreskontra maksut

45 Sähköinen kierrätys

62 Päivähoitolaskutus

66 Koulutoimiston laskutus

67 Autareopiston laskutus

68 Liikuntatoimen laskutus

69 Mittaustoimen laskutus

- 70 Vuokralaskutus
- 71 Rakennusvalvontalaskutus
- 72 Teknisen toimen laskutus
- 76 Muu laskutus
- 81 Ruokapalvelut
- 82 Lukion laskutus
- 83 Sisäinen teknisen toimen laskutus
- 84 Sisäinen puhtaanapito- ja aterialaskutus
- 85 Sisäinen liikuntatoimen laskutus
- 95 Tilinpäätössimulointikirjaukset
- 96 Ceepos verkkokauppa

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT
Vuoden 2024 tilinpäätöksen allekirjoitukset

Kaupunginhallitus

Mänttä-Vilppulassa 31.päivänä maaliskuuta 2025

Marika Ala-Herttua

Anne Heusala

Arto Lampinen

Teemu Happonen

Mira Anttila

Arto Lehtinen

Janne Peltola

Anna-Kaisa Pietiläinen

Sari Päivärinta

Auli Välimäki

Vuoden 2024 tilintarkastusmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Mänttä-Vilppulassa _____._____2025.

Oy SK-Reviisorit Ab

Ilari Karhu

JHT, HT

